

beschikking

Datum	2 november 2009
Nummer	WSV/2009-908
Onderwerp	Besluit inzake aanvraag Wbr-vergunning offshore windturbinepark 'Brown Ridge Oost'

1) PROCEDUREVERLOOP AANVRAAG 'BROWN RIDGE OOST'

Bij brief d.d. 16 juni 2008 is door E-Connection een aanvraag ingediend voor een vergunning krachtens de Wet beheer rijkswaterstaatswerken (hierna: 'Wbr') voor het oprichten en in stand houden van een windturbinepark genaamd 'Brown Ridge Oost'. Bij brief van 12 juni 2009 is de aanvraag op naam gesteld van Brown Ridge Oost B.V. i.o., verder te noemen de aanvrager. Het park ligt in de blokken 'P5' en 'P8' (conform blokindeling Mijnbouwwet), zoals nader aangegeven in Bijlage 1 en 2 bij de aanvraag.

Op het voorbereiden van de beslissing op de aanvraag is de uniforme openbare voorbereidingsprocedure van afdeling 3.4 van de Algemene wet bestuursrecht (hierna: Awb) van toepassing. Dit volgt uit artikel 4 lid 2 van de 'Beleidsregels inzake toepassing Wet beheer rijkswaterstaatswerken op installaties in de exclusieve economische zone' (hierna: 'Beleidsregels').

De wijze waarop vergunningaanvragen worden behandeld is nader beschreven in de procedurebeschrijving 'Behandeling vergunningaanvragen Wet beheer rijkswaterstaatswerken voor windenergie offshore' (versie februari 2006).

Omdat de oprichting van installaties in de exclusieve economische zone (hierna: EEZ) belangrijke nadelige gevolgen kan hebben voor het milieu, is ingevolge artikel 7.1 lid 1 van de Wet milieubeheer (Wm) op basis van onderdeel C activiteit 5.1 Besluit milieueffectrapportage 1994 een milieueffectrapport (hierna: 'MER') bij een aanvraag voor een installatie in de EEZ verplicht. Hierbij dienen de relevante bepalingen van Hoofdstuk 7 van de Wm te zijn toegepast, en de procedure omschreven in Afdeling 13.2 Wm te zijn gevolgd. Het MER voor het windturbinepark Brown Ridge Oost is bij de vergunningaanvraag gevoegd.

De Commissie voor de milieueffectrapportage (hierna: 'de Commissie') heeft geadviseerd een passende beoordeling voor de inschatting van de effecten van een windturbinepark op de Natura 2000 gebieden te laten uitvoeren voor de vergunningverlening van windturbineparken in de Noordzee. Op 8 juli 2008 is in een overleg tussen het bevoegd gezag en de windsector kenbaar gemaakt dat een passende beoordeling noodzakelijk is en onderdeel moet uitmaken van de Wbr-vergunningaanvraag.

Bij brieven van 16 september 2008, 15 december 2008 en 12 januari 2009 heeft de aanvrager de oorspronkelijke aanvraag aangevuld. De ontvangen documentatie

BESLUIT WBR-AANVRAAG OFFSHORE WINDTURBINEPARK BROWN RIDGE OOST

ten aanzien van de vergunningaanvraag is opgenomen in voorschrift 1 van dit besluit.

Op 13 januari 2009 heeft het bevoegd gezag als aanvulling op de aanvraag de passende beoordeling als onderdeel van het MER ontvangen.

Op 29 januari 2009 (ref. WSV 0199) is de vergunningaanvraag als volledig beoordeeld en heeft het bevoegd gezag aangegeven de aanvraag verder in behandeling te nemen.

Het MER is beoordeeld aan de hand van het bepaalde in Hoofdstuk 7 van de Wm en de richtlijnen voor de milieueffectrapportage zoals die door mij voor deze aanvraag zijn afgegeven op 24 april 2006.

Het MER (inclusief passende beoordeling) als onderdeel van de Wbr-aanvraag heeft van 3 februari 2009 tot en met 16 maart 2009 ter inzage gelegen. Van de terinzagelegging is kennis gegeven door plaatsing in de Staatscourant van 2 februari 2009, nr. 21. De ontvangen zienswijzen en de reactie daarop zijn opgenomen in bijlage A bij dit besluit.

De vergunningaanvraag en het daarbij behorende MER is voor advies voorgelegd aan de Commissie en aan de wettelijk adviseurs.

Op 23 juni 2009 is het toetsingsadvies over het MER en de aanvulling daarop van de Commissie ontvangen (rapport nr. 1564-46).

Het ontwerpbesluit is genomen op 26 juni 2009 en is per brief (ref. WSV/161) aan Brown Ridge Oost B.V. i.o. aangeboden. Het ontwerpbesluit heeft van 1 juli 2009 tot en met 11 augustus 2009 ter inzage gelegen. Van de terinzagelegging is kennis gegeven door plaatsing in de Staatscourant van 30 juni 2009, nr. 118. De ontvangen zienswijzen en de reactie daarop zijn opgenomen in bijlage B bij dit besluit.

2) TOETSINGSKADER

Wet beheer rijkswaterstaatswerken

Op grond van het bepaalde in artikel 2 Wbr is het verboden om zonder vergunning gebruik te maken van een waterstaatswerk door, anders dan waartoe het is bestemd, daarin, daarop, daaronder of daarover werken te maken of te behouden. Ingevolge artikel 1 lid 1 juncto artikel 1 lid 2 Wbr wordt onder 'waterstaatswerken' onder meer verstaan de bij het Rijk in beheer zijnde wateren, waaronder begrepen de territoriale zee en de EEZ. De onderhavige locatie bevindt zich in de EEZ van de Noordzee en is derhalve op grond van artikel 1 lid 2 Wbr een waterstaatswerk. Het oprichten en behouden van het aangevraagde werk is daarmee vergunningplichtig op grond van de Wbr.

Het toetsingskader van een aanvraag om een Wbr-vergunning is neergelegd in artikel 3 Wbr. Het eerste lid van dit artikel bepaalt dat de vergunning geweigerd kan worden ter bescherming van waterstaatswerken en ter verzekering van het doelmatig en veilig gebruik van die werken. Bij het beoordelen van een vergunningaanvraag in het kader van de Wbr voor windturbineparken op een

1564-46

Datum
2 november 2009

Nummer
WSV/2009-908

BESLUIT WBR-AANVRAAG OFFSHORE WINDTURBINEPARK BROWN RIDGE OOST

locatie binnen de EEZ moet rekening worden gehouden met de effecten van het desbetreffende windturbinepark. In artikel 3 Wbr is bepaald:

- '1. Weigering, wijziging of intrekking van een vergunning, alsmede toepassing van de artikelen 2, tweede lid, en 6 kan slechts geschieden ter bescherming van waterstaatswerken en ter verzekering van het doelmatig en veilig gebruik van die werken, met inbegrip van het belang van verruiming of wijziging anderszins van die werken.'*
- 2. De in het eerste lid bedoelde besluiten kunnen mede strekken ter bescherming van aan de waterstaatswerken verbonden belangen van andere dan waterstaatkundige aard, doch enkel voor zover daarin niet is voorzien door bij of krachtens een andere wet gestelde bepalingen.'*

De vergunningaanvraag is voorts getoetst aan de 'Nadere specificatie van de vereisten voor een Wbr vergunningaanvraag voor een offshore windturbinepark'.

Beleid

Op 21 december 2004, Staatscourant nr. 252, zijn de 'Beleidsregels inzake toepassing Wet beheer rijkswaterstaatswerken op installaties in de exclusieve economische zone' vastgesteld. In de Beleidsregels is het toetsingskader van de Wbr nader uitgewerkt. De Beleidsregels betreffen de toepassing van de artikelen 2, 3 en 6 van de Wbr op installaties in de EEZ. Artikel 5 van de Beleidsregels geeft hierover het volgende aan:

- 'Bij de voorbereiding en de vaststelling van een beschikking inzake het verlenen, weigeren, wijzigen of intrekken van een vergunning wordt rekening gehouden met:*
- a. het behouden van mogelijkheden voor een doelmatig en veilig gebruik van de Noordzee door anderen dan de vergunninghouder,*
 - b. de op de Noordzee betrekking hebbende onderdelen van de Nota Ruimte waarvoor het regeringsstandpunt op 27 april 2004 aan de Voorzitter van de Tweede Kamer is toegezonden (Kamerstukken II 2003/04, 29 435, nrs. 1-2), en*
 - c. andere op de Noordzee betrekking hebbende plannen en gebiedsaanwijzingen op grond van de Wet op de waterhuishouding, de Wet op de Ruimtelijke Ordening, de Natuurbeschermingswet 1998, de Flora- en faunawet en de Wet milieubeheer.'*

Ad a. Veilig en doelmatig gebruik van de Noordzee

In de toelichting bij de Beleidsregels wordt artikel 5 sub a als volgt toegelicht:

'De verzekering van een veilig en doelmatig gebruik van waterstaatswerken speelt in het kader van de Wbr een centrale rol bij de toetsing van vergunningaanvragen; dit komt tot uiting in artikel 5 van de beleidsregels, dat betrekking heeft op de toetsing van aanvragen. Daarbij gaat het om rechtmatig gebruik van de Noordzee door derden, zoals dat is geregeld in artikel 58 van het VN Zeerechtverdrag.

In dat artikel ligt besloten dat de kuststaat bij de uitoefening van zijn rechtsmacht in de EEZ ten aanzien van installaties en dergelijke rekening moet houden met de voor alle staten in die zone geldende rechten van

Datum
2 november 2009

Nummer
WSV/2009-908

BESLUIT WBR-AANVRAAG OFFSHORE WINDTURBINEPARK BROWN RIDGE OOST

scheepvaart, overvlucht, het leggen van onderzeese kabel- en buisleidingen en ander rechtmatig gebruik van de zee.

Datum
2 november 2009

Nummer
WSV/2009-908

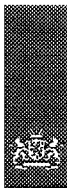
Het beleid op dit punt houdt met name een locatiebeleid in, waarbij rekening wordt gehouden met het ruimtebeslag van de installatie, met inbegrip van de veiligheidszone die rondom de installatie moet worden ingesteld (zie artikel 8 van de Beleidsregels), in relatie tot benodigde ruimte voor ander gebruik van de Noordzee.'

Scheepvaartveiligheid

De verzekering van een veilig en doelmatig gebruik van waterstaatswerken speelt in het kader van de Wbr een centrale rol bij toetsing van vergunningaanvragen (artikel 3 Wbr). In de Beleidsregels is het toetsingskader ten aanzien van installaties in de EEZ nader uitgewerkt. In de Beleidsregels komt tot uitdrukking dat bij de beoordeling van vergunningaanvragen rekening dient te worden gehouden met de op de Noordzee betrekking hebbende onderdelen van de Nota Ruimte (Integraal Beheerplan Noordzee 2015, hierna: IBN). Ten aanzien van de Noordzee is in de Nota Ruimte opgenomen dat het beleid van de Nederlandse overheid er op is gericht om de scheepvaartveiligheid op de Noordzee op hetzelfde niveau te handhaven en waar mogelijk (permanent) te verbeteren (IBN p. 27). Dit beleid is tevens verwoord in de Beleidsbrief Zeevaart 'Verantwoord varen en een vitale vloot' (4 april 2008). Op basis van dit wettelijke en beleidskader houdt het bevoegd gezag bij de besluitvorming omtrent de vergunningen uitdrukkelijk rekening met de effecten van het oprichten en in standhouden van een windturbinepark op het veilige en doelmatige gebruik van de Noordzee.

Op grond van het bovenstaande toetst het bevoegd gezag op veilig en doelmatig gebruik van de Noordzee ten aanzien van scheepvaart. De methode voor de berekening van de effecten op de scheepvaartveiligheid betreft het zogenaamde SAMSON model. Dit model is ontwikkeld door de Rijksoverheid (Ministerie van Verkeer en Waterstaat) in samenwerking met het maritieme onderzoeksinstituut 'MARIN' te Wageningen en wordt bij diverse Nederlandse en Europese maritieme projecten toegepast voor het beoordelen van de scheepvaartveiligheid. Het SAMSON model wordt gebruikt om kansen op en consequenties van verschillende soorten ongevallen op zee in te schatten, met name schip-schip aanvaringen, driftten en 'ramming'. Daarbij wordt een verkeersdatabase van de Noordzee als uitgangspunt gehanteerd.

Naast de inschatting van de kansen op en consequenties van verschillende soorten ongevallen op zee is het noodzakelijk inzicht te verkrijgen in de vaarpraktijk van schepen ter vermijding van dergelijke ongevalsituaties. Daarom is in begin 2007 op initiatief van het bevoegd gezag de kennis van en ervaring met de vaarpraktijk samengebracht in een nautische adviesgroep. De adviesgroep is totstandgekomen met ambtenaren die ressorteren onder het Ministerie van V en W en Noordzeeloodsen. De in de adviesgroep samengebrachte kennis en ervaring maakte een deskundige benadering van de vaarpraktijk mogelijk en heeft bijgedragen aan een nadere afweging van het bevoegd gezag op het gebied van de scheepvaartveiligheid en mogelijke mitigerende maatregelen. Het bevoegd gezag heeft de kennis en ervaring van de vaarpraktijk daarnaast in relatie gebracht met de meeste recente gegevens over de verkeersstromen en -intensiteiten, de beschikbare ruimte (breedte van de vaarroute) en de kruispunten

BESLUIT WBR-AANVRAAG OFFSHORE WINDTURBINEPARK BROWN RIDGE OOST

van meerdere vaarroutes. Het onderhavige besluit bevat de door het bevoegd gezag gemaakte afwegingen.

Luchtvaartveiligheid

Voor de beoordeling van een Wbr-aanvraag voor een offshore windturbinepark op luchtvaartveiligheidsaspecten wordt deze voorgelegd aan de Inspectie Verkeer en Waterstaat (IVW). Het toezicht van IVW binnen het domein Luchthavens richt zich op de Nederlandse luchthavens waartoe ook helikopterdekken behoren. Het toezicht binnen het domein Luchtruim is gericht op de luchtverkeersdienstverleningsorganisaties en op het gebruik van het Nederlandse luchtruim. IVW houdt in haar advies rekening met de volgende normen: ICAO Annex 14 part II, JAR-OPS 3, Mijnbouwregeling en CAP764. Als uitgangspunt voor de beoordeling van de effecten op de luchtvaartveiligheid en de veiligheid op de platforms geldt dat deze niet mag worden aangetast, in aansluiting op het voorzorgsprincipe uit het IBN. In het IBN wordt ook gesteld dat meervoudig ruimtegebruik nagestreefd moet worden waar mogelijk. Voorwaarde is dat de andere gebruiker daar geen schade of hinder van ondervindt.

Andere gebruikers

Tevens is rekening gehouden met belangen van andere gebruikers van de Noordzee zoals de visserij, zandwinning, militaire gebieden en de olie- en gaswinning. Ook worden belangen van cultuurhistorische waarden die voortvloeien uit de Monumentenwet meegenomen bij het beoordelen van de aanvraag respectievelijk het opstellen van de vergunningvoorschriften. Bovengenoemde belangen worden niet alleen door het Ministerie van Verkeer en Waterstaat maar ook door andere ministeries behartigd.

Ad. b. Nota Ruimte

Ten aanzien van artikel 5 sub b is het beleid van de op de Noordzee betrekking hebbende onderdelen van de Nota Ruimte uitgewerkt in het IBN. Het IBN heeft de status van een beleidsregel en bevat onder meer een afwegingskader voor vergunningverlening en een nadere begrenzing van gebieden met bijzondere ecologische waarden en de voor deze gebieden te hanteren beschermingsregimes.

Ad c. Wet op de waterhuishouding, de Wet ruimtelijke ordening, de Natuurbeschermingswet 1998, de Flora- en faunawet en de Wet milieubeheer
In de toelichting op de Beleidsregels wordt dit artikel nader uitgelegd:

'Artikel 5 legt voorts vast dat bij het voorbereiden en vaststellen van beschikkingen inzake Wbr-vergunningen rekening wordt gehouden met het beleid voor de Noordzee dat is opgenomen in plannen op basis van enige in de beleidsregels genoemde wetten, te weten de Wet op de waterhuishouding, de Wet op de Ruimtelijke Ordening, de Natuurbeschermingswet 1998 en de Wet milieubeheer. Hiervoor is een aanvullende basis aanwezig in artikel 56, eerste lid, onderdeel b, onder iii, van het VN-Zeerechtverdrag: de kuststaat heeft in de EEZ rechtsmacht ten aanzien van de bescherming van het milieu. Hoewel de genoemde wetten als zodanig niet (of in de praktijk nog niet) van toepassing zijn in de EEZ, bevatten de op die wetten gebaseerde plannen wel degelijk mede beleidsvoornemens die op die zone van toepassing zijn.'

Datum
2 november 2009
Nummer
WSV/2009-908

BESLUIT WBR-AANVRAAG OFFSHORE WINDTURBINEPARK BROWN RIDGE OOST

Ecologie

Uit artikel 3 lid 2 Wbr volgt dat rekening dient te worden gehouden met de bescherming van belangen van andere dan waterstaatskundige aard, voor zover daarin niet reeds is voorzien bij of krachtens andere wet. Hier wordt met name bedoeld op belangen ten aanzien van natuur en milieu (ecologie), zoals volgt uit de Kamerstukken II 1995/96, 24 573, nr. 6, blz. 3. Met de uitbreiding van het toepassingsgebied van de Wbr tot de EEZ geldt dit evenzeer voor de EEZ (Kamerstukken II, 1999/2000, 26961, nr. 3, p. 3/4). Bij de beoordeling van een aanvraag zal dan ook bekeken moeten worden of de activiteit niet leidt tot onaanvaardbare gevolgen voor het milieu. Uit artikel 1 lid 2 van de Beleidsregels volgt dat onder milieu ook natuur wordt verstaan.

In dat licht volgt uit artikel 4 lid 1 sub e van de Beleidsregels dat, mede gelet op de verplichtingen op grond van de EG-richtlijn 85/337/EEG (PbEG L 175/40), zoals gewijzigd bij EG-richtlijn 97/11/EG (PbEG L 73/5), voor installaties als bedoeld in de bijlagen I en II bij genoemde richtlijn, waaronder een windturbinepark, niet eerder een vergunning zal worden verleend dan nadat de gegevens over de gevolgen voor het milieu in de vorm van een milieueffectrapportage zijn overgelegd, de relevante bepalingen van hoofdstuk 7 van de Wm zijn toegepast en de procedure omschreven in afdeling 13.2 van de Wm is gevolgd.

Uit het voorgaande vloeit voort dat bij de onderhavige besluitvorming rekening dient te worden gehouden met de Vogelrichtlijn 79/409/EEG (PbEG L 103) en Habitatrichtlijn 92/43/EEG (PbEG L 206). Door de Europese Commissie wordt verondersteld dat deze richtlijnen mede van toepassing zijn in de EEZ voorzover de bevoegdheid van de lidstaten zich uitstrekt over deze zone. Het Hof van Justitie heeft dit in een uitspraak van 20 oktober 2005 (zaak C-6/04) bevestigd.

Op grond van de Habitatrichtlijn moet ten aanzien van de vergunningaanvraag getoetst worden of significante gevolgen voor Natura 2000 gebieden zijn uit te sluiten. Het bevoegd gezag dient passende maatregelen te treffen om ervoor te zorgen dat de kwaliteit van de natuurlijke habitats en de habitats van de soorten in de speciale beschermingszones niet verslechtert en er geen storende factoren optreden voor de soorten waarvoor de zones zijn aangewezen voor zover die factoren, gelet op de doelstellingen van de richtlijn een significant effect zouden kunnen hebben. Conform artikel 6 lid 3 van de Habitatrichtlijn wordt voor elk project dat niet direct verband houdt met het beheer van het gebied, maar afzonderlijk of in combinatie met andere projecten significante gevolgen kan hebben voor zo'n gebied een passende beoordeling gemaakt van de gevolgen voor het gebied, rekening houdend met de instandhoudingsdoelstellingen van dat gebied. Gelet op de conclusies van de passende beoordeling van de gevolgen voor het gebied en onder voorbehoud van het navolgende geeft het bevoegd gezag slechts toestemming voor het project nadat zij de zekerheid heeft verkregen dat het de natuurlijk kenmerken van het betrokken gebied niet zal aantasten.

Indien bij beoordeling van de aanvraag significante effecten niet zijn uit te sluiten voor het gebied kan bij afwezigheid van alternatieve oplossingen op grond van artikel 6 lid 4 van de Habitatrichtlijn door het bevoegd gezag enkel worden vergund om dwingende redenen van groot openbaar belang, met inbegrip van redenen van sociale of economische aard, waarbij alle nodige compenserende maatregelen genomen worden om te waarborgen dat de algehele samenhang van

Datum
2 november 2009
Nummer
WSV/2009-908

BESLUIT WBR-AANVRAAG OFFSHORE WINDTURBINEPARK BROWN RIDGE OOST

Natura 2000 bewaard blijft. Hiervan dient de Europese Commissie op de hoogte gesteld te worden.

Voorzorgsbeginnel

Eveneens houdt het bevoegd gezag in het afwegingskader bij de vergunningverlening rekening met het voorzorgsbeginnel. Het voorzorgsbeginnel houdt in dat preventieve maatregelen genomen dienen te worden wanneer er redelijke gronden tot bezorgdheid bestaan, dat de activiteit schade toebrengt aan het milieu, de gezondheid van de mens of ander rechtmatig gebruik. Volgens de Nota Ruimte en het IBN geldt het voorzorgsbeginnel voor alle activiteiten op de Noordzee en is een belangrijk uitgangspunt bij de planning en ontwerp van voorgenomen activiteiten op zee. De Europese commissie stelt in 2000 dat het voorzorgsbeginnel niet alleen toepasbaar is in het milieurecht maar ook in andere situaties waarin geen eenduidig wetenschappelijk materiaal voor handen is (Mededeling van de commissie over het voorzorgsbeginnel COM 2000/0001).

Bij de vergunningverlening betrokken instanties

Kaders en beleid voor het vergunningverleningsproces van windturbineparken op zee zijn vastgelegd in de eerder genoemde Beleidsregels (21 december 2004) en in een draaiboek "Committering van 450 MW windenergie op de Noordzee" (voor de zgn. 2^e ronde). Het draaiboek is bij brief van 30 juni 2008 van de Staatssecretaris van Verkeer en Waterstaat, mede namens de ministers van Economische Zaken (EZ), Volkshuisvesting, Ruimtelijke Ordening en Milieubeheer (VROM) en Landbouw, Natuur en Voedselkwaliteit (LNV) aan de Tweede Kamer gestuurd (TK 31209 en 21239, nr. 35). Het draaiboek beschrijft onder andere de stappen in de periode van 1 juli 2008 tot 1 november 2009 ten aanzien van de Wbr-vergunningverlening. Beide documenten zijn opgesteld in nauw overleg tussen de ministeries van EZ, VROM, LNV en het Ministerie van V&W.

3) BELANGENAFWEGING EN MOTIVERING

Bij de toetsing van de vergunningaanvraag richt het bevoegd gezag zich volgens het toetsingskader onder meer op de effecten van het initiatief op een veilig en doelmatig gebruik van de Noordzee, waaronder de effecten op scheepvaartveiligheid, luchtvaartveiligheid, mijnbouwactiviteiten en natuur en milieu (ecologie).

De in deze vergunning neergelegde voorschriften zijn gebaseerd op artikel 3 van de Wbr. Met name op het gebied van veiligheid worden in deze vergunning eisen gesteld zodat veiligheidsrisico's voor de scheepvaart en helikopterverkeer zoveel mogelijk worden voorkomen dan wel beperkt.

Aan de hand van het in hoofdstuk 2 beschreven toetsingskader volgt in de paragrafen 3.1 tot en met 3.4 de toetsing van de verschillende relevante belangen. Aan de orde komen respectievelijk:

- effecten op scheepvaartveiligheid (paragraaf 3.1);
- effecten op luchtvaartveiligheid (paragraaf 3.2);
- effecten op de mijnbouw (paragraaf 3.3);
- effecten op ecologie (paragraaf 3.4).

In iedere paragraaf worden na een korte inleiding weergegeven:

- de belangrijkste conclusies omtrent het onderwerp ('het belang') in het MER;
- advies Commissie MER en overige adviseurs;

Datum
2 november 2009

Numer
WSV/2009-908

BESLUIT WBR-AANVRAAG OFFSHORE WINDTURBINEPARK BROWN RIDGE OOST

- overwegingen en conclusies die het bevoegd gezag op basis daarvan heeft getrokken;
- maatregelen en voorschriften die volgen uit de toetsing.

De inspraak die ontvangen is op de terinzagelegging van het MER is op relevante punten opgenomen in dit besluit en samengevat weergegeven en voorzien van een reactie in bijlage A van dit besluit.

De zienswijzen die zijn ontvangen op de terinzagelegging van het ontwerpbesluit zijn op relevante punten opgenomen in dit besluit en samengevat weergegeven en voorzien van een reactie in bijlage B bij dit besluit.

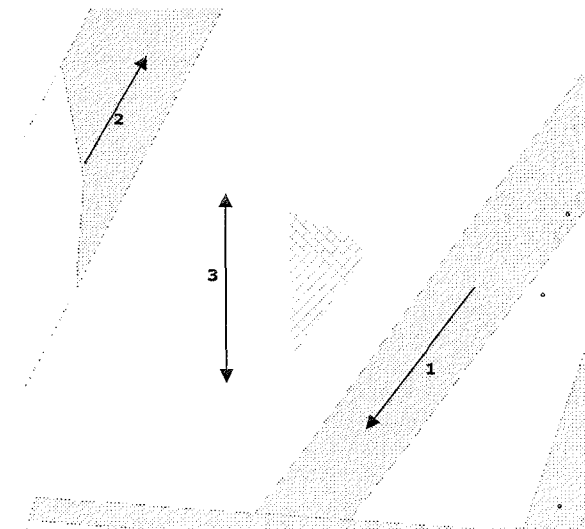
Datum
2 november 2009

Numer
WSV/2009-908

3.1 Effecten op scheepvaartveiligheid

3.1.1 Ligging Brown Ridge Oost

Het windturbinepark Brown Ridge Oost ligt op ongeveer 40 nautische mijlen (NM) uit de kust ter hoogte van IJmuiden. Onderstaande figuur 1 geeft de ligging van het park weer ten opzichte van de directe omgeving.

Figuur 1: ligging van windturbinepark Brown Ridge Oost (groen) ten opzichte van verkeersstromen 1 t/m 3 (zwarte pijlen). De grijze banen betreffen zgn. clearways. De blauwe stippen zijn mijnbouwinstallaties. [bron: GIS bestanden RWS Noordzee]

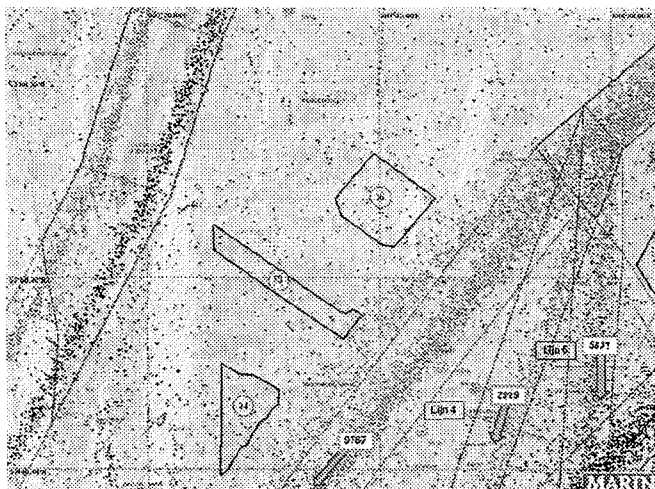
De gegevens over verkeersstromen en aantallen schepen in het MER dateren uit 2004. Langjarige gegevens over scheepsaantallen zijn in het verleden verzameld door gedurende langere tijd (1-2 jaar) over de Noordzee te vliegen en visueel schepen te tellen. Het laatste visuele onderzoek dateert van de periode 1999-

BESLUIT WBR-AANVRAAG OFFSHORE WINDTURBINEPARK BROWN RIDGE OOST

2001. Sinds 2008 worden scheepsaantallen op de Noordzee gemeten op basis van het Automatic Identification System¹. Een deel van de schepen vaart nog zonder AIS (<300BRT, vissersschepen, pleziervaart ed). Om een actueel beeld van de situatie te krijgen heeft het bevoegd gezag het MARIN verzocht de route en grootte van de verkeersstromen op basis van AIS gegevens over 2008 in het gebied rondom het geplande windturbinepark te overleggen, zie figuur 2.

Datum
2 november 2009
Nummer
WSV/2009-908

Figuur 2: Verkeersintensiteit rondom Brown Ridge Oost (nr. 34); de overige nummers betreffen de aanvragen voor de windturbineparken Tromp Binnen (nr. 75) en Den Helder I (nr. 36). De cijfers bij de pijlen geven het middels AIS geregistreerde aantal scheepsbewegingen over 2008 weer dwars over de bijbehorende rode lijnen. De zwarte en bruine stippen geven de AIS scheepsposities binnen 1 week in juli 2008 aan om een ruimtelijk idee te geven van de verkeersstromen. [Bron: 'Intensiteit scheepvaart nabij windturbineparken' Marin 20 mei 2009]

Het voorliggende besluit is zoveel mogelijk gebaseerd op deze verkeersstromen omdat dit de meest recent beschikbare informatie is. Deze wijken in beperkte mate af van de gegevens uit het MER.

Op basis van figuur 2 zijn de volgende aantallen scheepsbewegingen bij de verkeersstromen in figuur 1 aangehouden:

1. Zuid gaand verkeer Texel verkeersscheidingsstelsel (VSS) – Noord Hinder: het betreft ca. 9767 scheepsbewegingen per jaar;

¹ AIS = Automatic Identification System; alle schepen groter dan 300 Bruto Ton zijn volgens IMO regelgeving verplicht een AIS transponder aan boord te hebben, waardoor onder andere de koersen en snelheden van deze schepen vanaf de wal te volgen en vast te leggen zijn.

BESLUIT WBR-AANVRAAG OFFSHORE WINDTURBINEPARK BROWN RIDGE OOST

2. Noord gaand verkeer van Noord Hinder/Brown Ridge Bank – West Friesland VSS (diepwateroute): het betreft ca. 3224 scheepsbewegingen per jaar (gegevens 2004);
3. Noord en zuid gaand verkeer vanuit Brown Ridge Bank naar Rotterdam en v.v. Het betreft hier niet een duidelijk zichtbare verkeersstroom, maar via diverse routes overstekend verkeer. In 2004 betrof het ca. 3499 scheepsbewegingen per jaar.

Datum
2 november 2009
Nummer
WSV/2009-908

Naast genoemde verkeersstromen is er ten noorden en ten zuiden van het windturbinepark Brown Ridge Oost noordwest en zuidoost gaand verkeer van IJmuiden naar de oostkust van Engeland en Brown Ridge Bank en v.v. Dit verkeer is niet substantieel (een paar honderd schepen per jaar) en beweegt zich niet in duidelijk te onderscheiden verkeersstromen.

3.1.2 Het MER

Om de effecten van een windturbinepark op de scheepvaart te kunnen berekenen is conform de actuele richtlijnen de afwikkeling van het scheepvaartverkeer voor de situatie met het windturbinepark in SAMSON gemodelleerd. Voor de locatie van het windturbinepark is een verkeersdatabase aangemaakt, waar het verwachte veranderde vaarpatroon is ingebracht. Vervolgens zijn de ongevalskans modellen van SAMSON toegepast voor het doorrekenen van de effecten van het windturbinepark voor de scheepvaart.

In het MER zijn de met behulp van het SAMSON model bepaalde effecten van het windturbinepark op de scheepvaartongevallen weergegeven. De aanvrager trekt de volgende conclusies omtrent scheepvaartveiligheid (niet uitputtend):

- het berekende verwachte totaal aantal aanvaringen en aandrijvingen per jaar gesommeerd over alle windturbines, inclusief transformatorstation, bedraagt 0,061795 (= eens per 16 jaar);
- de kans op uitstroom van olie bedraagt voor bunkerolie eens in de 596 jaar en voor ladingolie eens in de 916 jaar. De gemiddelde tijd tussen twee uitstromingen bedraagt 361 jaar. De gemiddelde uitstroom per jaar bedraagt voor bunkerolie 0,928 m3 en voor ladingolie 5,092 m3. Voor bunkerolie en ladingolie samen neemt de kans op uitstroom in de EEZ door het park toe met circa 0,55%;
- de uitstroom van chemicaliën geeft hetzelfde beeld als de uitstroom van olie;
- de kans op meer dan 10 doden als gevolg van aanvaring van een schip met een windturbine is gelijk aan 1 in de 5442 jaar;
- het effect van het windturbinepark op de scheepvaartongevallen buiten het windturbinepark door verandering van vaarroutes is verwaarloosbaar;
- wordt IJmuiden de uitvalsbasis voor de bouw van het windturbinepark (wat vermoedelijk het geval zal zijn), dan levert dit gedurende de bouw een verhoging van het gemiddelde aantal schepen op zee. Aangezien de bouw maar een half jaar duurt, is de verhoging van het gemiddelde aantal schepen op zee gedurende dit deel van het jaar 1,6 schip. In bedoelde periode van een half jaar is de kans op een aanvaring tussen twee schepen door de verhoogde verkeersintensiteit 1% hoger dan normaal;
- een toename van het scheepvaartverkeer in verband met onderhouds- en reparatiewerkzaamheden, gedurende de levensduur van het park, verhoogt de kans op scheepvaartongevallen in zeer geringe mate;

BESLUIT WBR-AANVRAAG OFFSHORE WINDTURBINEPARK BROWN RIDGE OOST

- het windturbinepark zal geen verstoring van de radardekking van de Nederlandse havens opleveren;
- de kans op een aanvaring door kruisende schepen als gevolg van het windturbinepark wordt geschat op eens in de 2668 jaar.

Datum
2 november 2009
Nummer
WSV/2009-908

Hoewel de beschreven risico's gering zijn overweegt de aanvrager in het MER de volgende mogelijke mitigerende maatregelen:

- het park markeren middels het Automatic Identification System (AIS) waardoor de kans op aanvaringen wordt verkleind, maar niet de kans op aandrijvingen;
- de inzet van sleepbootcapaciteit om driftende schepen vroegtijdig bij het park weg te slepen;
- het vergroten van de afstand van het passerende verkeer tot het windturbinepark, waarbij de meest reële optie is om het park kleiner te maken;
- het instellen van een verkeersscheidingsstelsel bij het windturbinepark.

Inspraak op het MER

1. De Zeehaven IJmuiden NV: staat positief tegenover de realisatie van windturbineparken op de Noordzee;
2. Het Havenbedrijf Rotterdam NV: stemt in met de locatiekeuze en vormgeving van het windturbinepark.

3.1.3 Adviezen

Advies Commissie MER

De Commissie is van oordeel dat de (cumulatieve) effecten op de scheepvaartveiligheid in het MER goed beschreven zijn. Zij adviseert dat het mogelijk is om met verschillende mitigerende maatregelen de mogelijke effecten positief te beïnvloeden. De Commissie adviseert verder aandacht te besteden aan de storing van de aan boord van schepen en luchtvaartuigen aanwezige apparatuur, met name de storing in de ontvangst van radio- en transpondersignaal. Daarnaast adviseert de Commissie het bevoegd gezag toe te zien op eenduidige calamiteitenplannen die zijn afgestemd met het Kustwachtcentrum.

3.1.4 Aanpassingen op het ontwerpbesluit

Aanpassingen naar aanleiding van zienswijzen

In de zienswijzen op meerdere ontwerpbesluiten voor windparken op zee die in juni en juli 2009 werden afgegeven worden vragen gesteld over de gekozen bronnen en uitgangspunten van het bevoegd gezag. Daarom zijn de volgende toevoegingen opgenomen:

- In paragraaf 3.1.1 is een nadere toelichting opgenomen op de gebruikte AIS gegevens over 2008;
- In de paragraaf 'Overwegingen en conclusie bevoegd gezag' is een nieuwe 3^e alinea toegevoegd, waarin wordt uitgelegd waarom het bevoegd gezag de vaarpraktijk heeft mee laten wegen in haar overwegingen en waarom wordt uitgegaan van 'worst case' benaderingen;
- In dezelfde paragraaf zijn diverse bronverwijzingen opgenomen en er wordt waar nodig uitgelegd waarom juist deze bronnen gebruikt zijn. Zie de toegevoegde voetnoten;

BESLUIT WBR-AANVRAAG OFFSHORE WINDTURBINEPARK BROWN RIDGE OOST

- In de overwegingen van het bevoegd gezag in de paragraaf betreffende verkeersstroom 3 is een rekenfout gecorrigeerd (3 NM is gewijzigd in 4,3 NM).

Datum
2 november 2009
Nummer
WSV/2009-908

3.1.5 Overwegingen en conclusie bevoegd gezag

De Wbr spreekt van een doelmatig en veilig gebruik van bij het rijk in beheer zijnde waterstaatswerken. Waterstaatswerken zijn voor de vergunningprocedure te definiëren als (zee)water en (zee)bodem. Bij toetsing van de waterstaatkundige belangen moet gedacht worden aan veiligheid voor scheepvaart, risico's tengevolge van aanvaringen c.q. aandrijvingen van op drift geraakte schepen en doelmatig gebruik van de zeebodem. Om het doelmatig en veilig gebruik van de Noordzee te bepalen heeft het bevoegd gezag de aangedragen inzichten uit het MER, de inspraak en het advies van de Commissie MER overwogen en afgewogen.

Het accent ligt in het MER op de theoretische onderbouwing met behulp van het SAMSON model. Zoals in paragraaf 2 onder scheepvaartveiligheid is opgemerkt, geeft dit model alleen een inschatting van de kansen op en consequenties van verschillende ongevallen op zee. Om daarnaast een beeld te krijgen van alle effecten van een windturbinepark op scheepvaartveiligheid maakt het bevoegd gezag een nadere afweging op basis van de kennis van en ervaring met de vaarpraktijk in het betreffende gebied, waarbij goed zeemanschap en de menselijke factor een belangrijke rol spelen. Het bevoegd gezag houdt daarbij rekening met alle direct en indirect van invloed zijnde nautische aspecten, zoals autonome ontwikkelingen in het scheepvaartverkeer, effecten op scheepvaartveiligheid, de bereikbaarheid van ankergebieden en havens en mogelijk mitigerende maatregelen.

De keuze voor het inbrengen van de vaarpraktijk in de overwegingen van het besluit is gemaakt nadat in 2007 vanuit de nautische sector (V&W DG Luchtvaart en Maritieme Zaken, Kustwacht, Havenmeesters, redersvereniging, loodsorganisaties etc.) grote zorg werd geuit over de ontwikkelingen rond de windparken op zee in relatie tot de scheepvaartveiligheid. De windparken betreffen een nieuwe ontwikkeling op zee. Effecten van windparken op het gedrag en de veiligheid van de scheepvaart zijn nog nauwelijks bekend. Onafhankelijke analyse van praktijkonderzoek naar de effecten bestaat nog nauwelijks. Daarnaast geldt dat het beleid van de Nederlandse overheid ten aanzien van de Noordzee is gericht op het handhaven en waar mogelijk verbeteren van de scheepvaartveiligheid (zie 'Toetsingskader'). Om deze 2 redenen wordt in deze paragraaf de vaarpraktijk ingebracht en past het bevoegd gezag de 'worst case' benadering toe.

Daarnaast brengt het bevoegd gezag de vaarpraktijk in relatie met de meest recente verkeersstromen en -intensiteiten, de beschikbare ruimte (breedte van de vaarroute) en de grootte van de schepen in de vaarroute.

De aspecten zijn in de overwegingen hieronder weergegeven:

- de verkeersstromen rondom het windturbinepark;
- kruisend verkeer ter hoogte van het windturbinepark;
- risico's van het park voor niet-routegebonden (kleinere) scheepvaart;
- het inzetten van een begeleidingsschip of zeesleepboot;
- de cumulatieve effecten van meerdere windturbineparken.

BESLUIT WBR-AANVRAAG OFFSHORE WINDTURBINEPARK BROWN RIDGE OOST

Deze overwegingen zijn naar inzicht van het bevoegd gezag doorslaggevend voor de conclusies en de maatregelen en voorschriften (zie paragraaf 3.1.6) omtrent het aspect scheepvaartveiligheid en kunnen afwijken van de eerdergenoemde adviezen. De overige aangedragen inzichten worden niet nader uitgewerkt in overwegingen. Het betreft hier inzichten die vanwege hun beschrijving in de plannen van de aanvrager (bijvoorbeeld het verlichtingsplan en het calamiteitenplan) direct zijn uitgewerkt in de maatregelen en voorschriften. Denk bijvoorbeeld aan het instellen van een veiligheidszone rondom het park, het stilzetten van turbines in geval van SAR operaties in het park en de markering van het park conform IALA.

Nadere analyse van de verkeersstromen rondom het windturbinepark

Om een oordeel te kunnen geven over de veiligheid in de verkeersstromen rondom het windturbinepark wordt als eerste beredeneerd wat de benodigde breedte van een scheepvaartroute is. Voor het bepalen van benodigde vaarwegbreedtes op open zee in relatie tot windparken bestaan geen algemeen geaccepteerde modellen of methodes, omdat de noodzaak hiertoe tot voor kort niet bestond. Op dit moment zijn dus geen standaarden beschikbaar waarmee kan worden gerekend. Het bevoegd gezag benadert de benodigde breedte op basis van de beschikbare gegevens als volgt:

- De te verwachten scheepvaartintensiteit in de scheepvaartroutes gedurende de komende 20 jaar² (=de levensduur van een windpark),
- de te verwachten scheepslengtes van schepen op de Noordzee gedurende de komende 20 jaar³,
- de eigen ruimte die een varende schip nodig heeft onder normale omstandigheden⁴,
- de draaicirkels van schepen⁵ ten behoeve van het maken van een crashmanoeuvre,
- de toegepaste verkeersrichtingen op de scheepvaartroute (één- of tweerichtingsverkeer)⁶, en
- het vaargedrag van schepen in scheepvaartroutes⁷.

² Zie paragraaf 3.1.1 van dit besluit en 'Intensiteit scheepvaart nabij voorgenomen windparken' (Marin) 20 mei 2009. Uit het rapport 'Identification of suitable sea areas for windfarms with respect to shipping and safety' (DNV, Marin, Dirkzwager, STC BV & ECN voor IDON) december 2008, blijkt vervolgens dat de scheepvaartintensiteit op de Noordzee de komende 20 jaar niet noemenswaardig zal toenemen;

³ Het uitgangspunt voor alle scheepvaartroutes is een 'maatgevend schip' voor de Noordzee met een lengte van 400 meter. Dit is gebaseerd op een verwachting over de autonome ontwikkeling van de scheepvaart op de Noordzee voor de komende 20 jaar. Ref. 'Shipping Innovation' 2009 (Niko Wijnolst en Tor Wergeland) en 'Ship dimensions 2030' (Lloyd's Register Fairplay) september 2009;

⁴ Zie de factoren en marges in hoofdstuk 5 van 'Approach Channels, A Guide for Design', Final Report of the joint PIANC-IAPH Working Group II-30 in cooperation with IMPA and IALA;

⁵ De tactische diameter van de rondtorn (draaicirkel) van een schip bedraagt 5x de scheepslengte volgens de ontwerpcriteria; deze diameter geldt bij standaard testcondities (IMO Res.137(76) en MSC/Circ.644). Omdat de standaard testcondities waarschijnlijk niet aanwezig zullen zijn op moment van een rondtorn (crashmanoeuvre) op open zee wordt in dit besluit een veiliger draaicirkel van 6x de scheepslengte gehanteerd;

⁶ Zie paragraaf 3.1.1 en 'Intensiteit scheepvaart nabij voorgenomen windparken' (Marin) 20 mei 2009;

Datum
2 november 2009

Nummer
WSV/2009-908

BESLUIT WBR-AANVRAAG OFFSHORE WINDTURBINEPARK BROWN RIDGE OOST

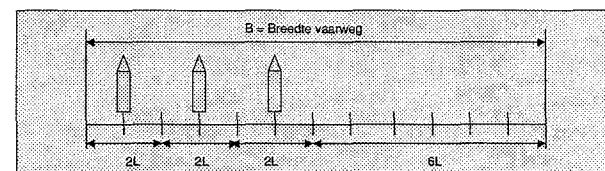
Bij de berekeningen is uitgegaan van 'worst case scenario's'.

Datum
2 november 2009

Nummer
WSV/2009-908

Verkeersstroom 1, zuid gaand verkeer Texel verkeersscheidingsstelsel (VSS) – Noord Hinder (zie figuur 1)

Het aantal scheepsbewegingen in verkeersstroom 1 bedraagt ca. 9767 schepen per jaar. Gemiddeld betekent dat ca. 27 schepen per dag. Het betreft doorgaande vaart op zeesnelheid⁸. Niet uitgesloten kan worden dat de kans dat schepen elkaar oplopen⁹ bij piekbelasting groter wordt. Daarom wordt uitgegaan van drie schepen die veilig naast elkaar moeten kunnen varen ten oosten van het windturbinepark. De benodigde ruimte voor drie schepen naast elkaar, uitgaande van schepen van 400 meter lengte (= grootste formaat schepen) bedraagt 4800 meter (2,6 NM) (zie figuur 3). Deze ruimte is beschikbaar omdat aan de oostzijde van het park geen obstakels voor de scheepvaart aanwezig zijn. De verkeersstroom wordt dan ook niet gehinderd door het park.

Figuur 3: De minimale breedte van een vaarweg waarin 3 schepen van 400 m lengte elkaar kunnen oplopen bedraagt 6 maal de scheepslengte ($3 \times 2^{10} \times 400 \text{ m} = 2400 \text{ m} = 1,3 \text{ NM}$) om elkaar te passeren plus 6 scheepslengtes (= 1,3 NM) voor de effectieve draaicirkel in geval van een uitwijk(crash) manoeuvre van 1 schip en is in totaal dus 2,6 NM.

Verkeersstroom 2, noord gaand verkeer Noord Hinder/Brown Ridge Bank – West Friesland VSS (zie figuur 1)

Het aantal scheepsbewegingen in verkeersstroom 2 bedraagt ca. 3224 per jaar. Gemiddeld gaat het om 9 schepen per dag. Het betreft doorgaande vaart op zeesnelheid. Niet uitgesloten kan worden dat de kans dat schepen elkaar oplopen bij piekbelasting groter wordt. Daarom wordt uitgegaan van twee schepen die veilig naast elkaar moeten kunnen varen ten westen van het windturbinepark; hiervoor is minimaal een ruimte van 4000 meter (2,2 NM) nodig. De benodigde ruimte is aan de noord-westzijde van het windturbinepark ruim aanwezig.

Verkeersstroom 3, noord en zuid gaand verkeer van Brown Ridge Bank naar Rotterdam en v.v. (zie figuur 1)

Het aantal scheepsbewegingen in verkeersstroom 3 bedraagt ca. 1573 per jaar in zuidelijke en 1926 per jaar in noordelijke richting. Gemiddeld gaat het om 10

⁷ Bepalend hierbij zijn de Internationale bepalingen ter voorkoming van aanvaringen op zee (1972);

⁸ Nautische term voor optimale vaarsnelheid op open zee.

⁹ Nautische term voor inhalen.

¹⁰ Zie de factoren en marges in hoofdstuk 5 van 'Approach Channels, A Guide for Design', Final Report of the joint PIANC-IAPH Working Group II-30 in cooperation with IMPA and IALA.

BESLUIT WBR-AANVRAAG OFFSHORE WINDTURBINEPARK BROWN RIDGE OOST

schepen per dag die elkaar in tegengestelde richtingen passeren. Daarom wordt uitgegaan van vier schepen die veilig naast elkaar moeten kunnen varen ten westen van het windturbinepark; hiervoor is minimaal een ruimte van 4,3 NM nodig (8 scheeps lengtes (4 x 2L) plus 12 scheeps lengte (2 x 6L) voor de uitwijkmanoeuvre in beide verkeersrichtingen, zie ook figuur 3). Voor het verkeer is de beschikbare ruimte voldoende; er zijn geen andere obstakels aanwezig west van het windturbinepark.

Conclusie na overwegingen omtrent verkeersstromen

Op basis van het bovenstaande wordt met betrekking tot de verkeersstromen rond het windturbinepark Brown Ridge Oost geconcludeerd dat er meer dan voldoende ruimte is voor de verkeersafwikkeling.

Overwegingen omtrent kruisend verkeer

De locatie van het windturbinepark Brown Ridge Oost laat voldoende ruimte voor de verkeersstromen in de nabijheid van het park (zie figuur 1). Uit de analyse volgt dat de ligging van het park, gezien de afstand tussen het park en de verkeersstromen, geen invloed heeft op de veiligheid van het kruisend verkeer en daarvoor evenmin hinder veroorzaakt.

Overwegingen omtrent niet-routegebonden (kleinere) scheepvaart

Kleinere niet-routegebonden schepen (visserij, recreatievaart) zullen zich niet altijd bewegen conform de eerder in dit besluit geschetste verkeersstromen. Het vaarpatroon van deze schepen is grilliger en minder voorspelbaar. Deze schepen kunnen gemakkelijker en sneller manoeuvreren dan de (grotere) routegebonden schepen en hebben daarbij dan ook minder ruimte nodig. Visserij schepen worden tussen 2012 en 2014 stapsgewijs verplicht een Automatic Identification System (AIS) aan boord te hebben, en ook de recreatievaart maakt in toenemende mate vrijwillig gebruik van dit systeem, waardoor kleinere niet-routegebonden schepen beter waarneembaar worden. Het bevoegd gezag acht de afname van de verkeersveiligheid door de aanleg van het windturbinepark voor deze schepen daarom beperkt.

Overwegingen omtrent een begeleidingsschip ('Guard ship') of zeesleepboot

Het bevoegd gezag heeft overwogen of een begeleidingsschip of een sleepboot noodzakelijk is ter vergroting van de verkeersveiligheid rondom het windturbinepark.

Een begeleidingsschip dient om toezicht te houden op de verkeerssituatie en om schepen die ongewenste manoeuvres maken te attenderen op hun gedrag. Het bevoegd gezag is van mening dat het windturbinepark Brown Ridge Oost onvoldoende risico's voor de scheepvaart met zich meebrengt om een begeleidingsschip tijdens de operationele fase te rechtvaardigen. Tijdens de bouwfase, waarin werkschepen af en aan varen, is de aanwezigheid van een begeleidingsschip ter plaatse wel noodzakelijk, zie de voorschriften bij dit besluit.

Een zeesleepboot met voldoende trekkracht kan een op drift geraakt schip dat het windturbinepark in dreigt te drijven van het park wegslepen en heeft daarmee een toegevoegde waarde voor de scheepvaartveiligheid. De zeesleper zal daartoe wel binnen redelijke afstand van het park aanwezig moeten zijn op het moment van op drift raken van het betreffende schip. De in het MER berekende risico's van schepen die op drift raken en in het windturbinepark verdagen zijn naar inzicht van het bevoegd gezag te klein om een permanente zeesleepboot bij het

Datum
2 november 2009
Nummer
WSV/2009-908

BESLUIT WBR-AANVRAAG OFFSHORE WINDTURBINEPARK BROWN RIDGE OOST

windturbinepark te rechtvaardigen. Bij harde wind boven de 5 Bft is de zeesleepboot De Waker binnen redelijke afstand van het windturbinepark aanwezig.

Datum
2 november 2009
Nummer
WSV/2009-908

Overwegingen omtrent cumulatieve effecten

Ten tijde van het opstellen van dit besluit is er in de directe omgeving van Brown Ridge Oost geen windturbinepark aanwezig. Wel is ten zuidoosten van Brown Ridge Oost het windturbinepark Breeveertien II gepland, waarvoor een vergunning is afgegeven. De afstand van ca. 6 NM tussen de beide windturbineparken is voldoende ruim voor het aantal schepen in de tussenliggende verkeersstroom (verkeersstroom 1, figuur 1), zodat van de aanleg van Brown Ridge Oost, in combinatie met het park Breeveertien II, geen extra hinder te verwachten valt.

Conclusie van het bevoegd gezag omtrent scheepvaartveiligheid

De Wbr spreekt van een doelmatig en veilig gebruik van bij het rijk in beheer zijnde waterstaatswerken. Op grond van het MER en de adviezen komt het bevoegd gezag met bovenstaande overwegingen tot de conclusie dat op basis van scheepvaartveiligheid een vergunning onder voorwaarden kan worden verstrekt. De bedoelde voorwaarden worden in paragraaf 3.1.6 'Maatregelen en voorschriften' nader toegelicht.

3.1.6 Maatregelen en voorschriften

Veiligheidszone

Rondom Brown Ridge Oost dient op grond van artikel 6 Wbr een veiligheidszone van 500 meter te worden ingesteld, zie voorschrift 3. Instelling gebeurt via een publicatie door de Staatssecretaris van Verkeer en Waterstaat in de Staatscourant. Daarbij zal het windturbinepark, inclusief de veiligheidszone ook op zeekaarten aangegeven worden.

Instelling van een veiligheidszone betekent dat het windturbinepark, met inbegrip van deze zone zelf, gesloten is voor alle scheepvaart, met uitzondering van onderhouds- en onderzoeksschepen ter uitvoering van de verplichtingen bij of krachtens deze vergunning, of het beheer van kabels of leidingen in deze zone, en schepen van de overheid die vanwege (wettelijke) taakuitoefening in de veiligheidszone moeten zijn.

Maatregelen ter vergroting van de zichtbaarheid van het park

a. Markering van de windturbines

De International Association of Marine Aids to Navigation and Lighthouse Authorities (IALA) heeft in juli 2000 (revisie in 2004) richtlijnen voor de markering en verlichting van windturbineparken vastgesteld. De richtlijnen zijn bedoeld ter vergroting van de zichtbaarheid van windturbines voor de scheepvaart. In de richtlijnen worden verder radarondersteunende maatregelen en het gebruik van AIS¹¹ als navigatiehulp onder de aandacht gebracht. Het bevoegd gezag schrijft dan ook een radarreflector op het werkbordes en plaatsing van AIS-markeringen voor.

In voorschrift 13 bij dit besluit is opgenomen dat de aanvrager ten minste 1 maand voor aanvang van de bouw van het park het in detail uitgewerkt verlichtingsplan ter goedkeuring voorlegt aan het bevoegd gezag die dit toetst.

¹¹ IALA recommendation A-126.

BESLUIT W&R-AANVRAAG OFFSHORE WINDTURBINEPARK BROWN RIDGE OOST

b. Effecten op scheepsradarinstallaties

De effecten van het windturbinepark op de radarinstallaties op schepen zijn volgens het MER minimaal, echter dit dient wel in praktijk bevestigd te worden. In het kader van het Monitoring- en evaluatieprogramma zullen daarom de effecten op scheepsradars onderzocht moeten worden, zie bijlage 1 bij de voorschriften. Indien zich significante effecten op de scheepvaartveiligheid voordoen en deze door maatregelen in of rondom het windturbinepark te verhelpen zijn, dient de aanvrager deze maatregelen op last van het bevoegd gezag te nemen.

Maatregelen ter voorkomen en verhelpen van noodsituaties

Indien zich noodsituaties voordoen of zich dreigen voor te doen in of nabij het windturbinepark kan het nodig zijn om enkele of meerdere windturbines tijdelijk stil te zetten ten behoeve van 'search and rescue' (SAR) operaties met behulp van schepen en helikopters, dan wel ter vermindering van de effecten van een (dreigende) noodsituatie. Daarnaast dient de aanvrager in het kader van het Monitoring- en evaluatieprogramma een boekhouding bij te houden van alle incidenten en bijna-incidenten in het windturbinepark en bijbehorende veiligheidszone (zie bijlage 1 bij de voorschriften).

3.2 Effecten op luchtvaartveiligheid

3.2.1 Ligging Brown Ridge Oost

Op de Noordzee staan meer dan 105 vaste mijnbouwinstallaties en circa 10 verplaatsbare installaties. Het aan- en afvoeren van bemanning en materieel op de installaties vindt bijna altijd plaats per helikopter en onder bijna alle weersomstandigheden vanaf Den Helder. Het aantal passagiers in 2008 op Den Helder Airport was 132.445 in- en uitgaand.

Om de veiligheid te borgen van helikopteroperaties zijn onder andere Helikopter Traffic Zones (HTZ), Helicopter Protected Zones (HPZ) en Helikopter Main Routes (HMR) aangewezen¹². Doel van dergelijke aanwijzingen is om het mogelijk te maken helikopteroperaties veilig uit te kunnen voeren.

Onderstaande figuur 4 geeft de ligging van het park weer ten opzichte van deze gebieden en routes in de directe omgeving. Het park ligt daarbij:

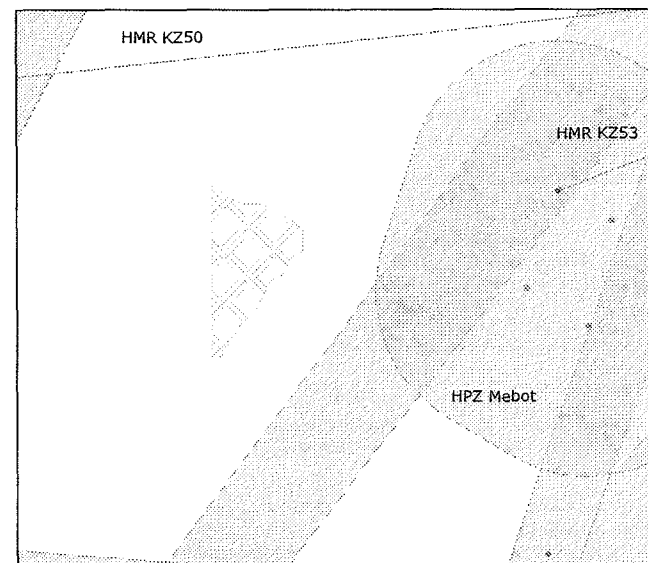
- buiten de HPZ Mebot;
- op 4.3 NM afstand van de HMR KZ50.

¹² HTZ: 5 NM zone rondom een (enkel) platform. HPZ: omhullende van HTZ's voor het veilig uitvoeren van vluchten tussen helidekken op lage hoogte. HMR: route op 1500 voet (ft) hoogte (ondergrens) met minimale verticale obstakelklaring van 1000 ft en een 'breedte' van 4 NM. HPZ's, HTZ's en HMR's zijn vastgelegd op de kaart 'North Sea operations' (ENR 6-3.3) op www.ais-netherlands.nl

Datum
2 november 2009
Nummer
WSV/2009-908

BESLUIT W&R-AANVRAAG OFFSHORE WINDTURBINEPARK BROWN RIDGE OOST

Figuur 4: Ligging van Brown Ridge Oost (groen gearceerd) t.o.v. platforms met helidek (rood), de HPZ Mebot (lichtpaars) en HMR's KZ53 en KZ50 (groene lijnen).

Datum
2 november 2009
Nummer
WSV/2009-908

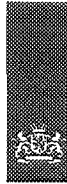
3.2.2 Het MER

Helikopteroperaties van en naar mijnbouwplatforms

Het windturbinepark ligt niet in HMR's, HTZ's en HPZ's rond offshore platforms. Dit betekent dat helikopters die van en naar de platforms vliegen geen gevolgen ondervinden van de windturbines en daarop hun vliegroute of -hoogte niet hoeven aan te passen. Indien helikopterverkeer afwijkt van de vaste routes, bijvoorbeeld bij het uitvoeren van een noodprocedure waarbij een noodlanding op zee moet worden gemaakt, kan het windturbinepark een negatief effect hebben. De kans dat dit optreedt, is zodanig klein dat het niet is meegenomen in de effectbeoordeling.

Search And Rescue (SAR) operaties

Bij Search and Rescue (SAR) acties bij platforms kan het windturbinepark een beperkte belemmering vormen voor helikopterverkeer. In dat geval kunnen windturbineparken een negatieve invloed hebben op het veilig uitvoeren van dergelijke procedures en acties. Een mitigerende maatregel voor het effect van het windturbinepark op SAR-operaties is het stilzetten van turbines, waardoor het veiliger is voor helikopteroperaties op lage hoogten binnen het park.

BESLUIT WBR-AANVRAAG OFFSHORE WINDTURBINEPARK BROWN RIDGE OOST

Inspraak op het MER

Er is inspraak op het MER met betrekking tot luchtvaartveiligheid ontvangen van Petro-Canada. Deze inspraak en de reactie van het bevoegd gezag daarop is samengevat weergegeven in het overzicht in bijlage A.

3.2.3 Adviezen

Advies Commissie MER

De Commissie geeft in haar toetsingsadvies aan dat de aanwezigheid van offshore windturbineparken geen storende invloed mag hebben op de werking van de aan boord van schepen en luchtvaartuigen aanwezige elektronische apparatuur. Ook is het mogelijk dat de ontvangst van radio- en transpondersignalen verstoord wordt. De Commissie acht het vrijwel onmogelijk vooraf aan te geven of de bouw van een windturbinepark zal leiden tot dergelijke verstoring, en zo ja in welke mate. Eventuele verstoringen zullen tijdens en/of na realisatie van het windturbinepark verholpen dienen te worden. De Commissie heeft geadviseerd hier bij de verdere vergunningverlening aandacht aan te besteden.

Advies IVW

De volgende normering en richtlijnen zijn van toepassing op helikopteroperaties op de Noordzee in relatie tot windturbineparken.

- JAR OPS 3 Subpart E¹³
- ICAO Annex 14 part II heliports¹⁴
- Mijnbouwbesluit en Mijnbouwregeling
- CAP 764 en AIP Netherlands¹⁵

Door in tegenstelling tot de inhoud van dergelijke documenten windturbineparken te realiseren wordt bewust een vermindering van het veiligheidsniveau geaccepteerd. Uit de betreffende regelgeving kan worden afgeleid dat er voldoende separatie (5 NM) tussen een helikopterdek en windturbines moet zijn om onder alle omstandigheden een veilige vluchtuitvoering te garanderen.

Op basis van de huidige aanvraag komt IVW tot de conclusie dat voor het windturbinepark Brown Ridge Oost geen mijnbouwinstallaties binnen een afstand van 5 NM van het windturbinepark zijn geplaatst. Daarnaast bevindt er zich geen HMR in de nabijheid van het windturbinepark. IVW heeft geen bezwaar tegen de realisatie van het windturbinepark Brown Ridge Oost.

In het advies IVW is ook het standpunt van Luchtverkeersleiding Nederland (LVNL) met betrekking tot windturbineparken op de Noordzee opgenomen. LVNL geeft aan dat de geplande windturbines op de Noordzee met een hoogte van 90 tot 150 m serieuze obstakels voor de signaalverbindingen tussen platforms en helikopters kunnen vormen. Er is een reële kans dat dit ten koste gaat van de radio-communicatie- en surveillance dekking. Door verstoringen van radio- en transpondersignalen kan een situatie ontstaan die minder veilig is dan de huidige situatie. LVNL zal de gevolgen van de geplande windturbineparken op het radiocommunicatie- en radarsignaal moeten beoordelen.

¹³ Europese regelgeving en van kracht op vluchtuitvoering door in Nederland gevestigde organisaties.

¹⁴ Bijlage bij het verdrag van Chicago van 1944 waarbij Nederland verdragspartij is. Deze regelgeving richt zich onder andere op het inrichten van helikopterlandingsplaatsen.

¹⁵ CAP 764 en AIP Netherlands zijn richtlijnen waarin veiligheidscriteria worden beschreven.

Datum
2 november 2009

Nummer
WSV/2009-908

BESLUIT WBR-AANVRAAG OFFSHORE WINDTURBINEPARK BROWN RIDGE OOST

3.2.4 Overwegingen en conclusie bevoegd gezag

Als uitgangspunt voor de beoordeling van de effecten op de luchtvaartveiligheid en de veiligheid op de platforms geldt dat deze niet mag worden aangetast, in aansluiting op het voorzorgsprincipe uit het IBN. Aangezien de vliegveiligheid in alle gevallen gewaarborgd dient te zijn, kunnen obstakels in de nabijheid van een platform met helikopterdek ertoe leiden dat dit platform onder bepaalde omstandigheden niet aan en/of af te vliegen is. In het IBN wordt ook gesteld dat meervoudig ruimtegebruik nagestreefd moet worden waar mogelijk onder voorwaarde dat de andere gebruiker daar geen schade of hinder van ondervindt.

Overwegingen omtrent helikopteroperaties van en naar mijnbouwplatforms

Vanaf 07:00¹⁶ vinden uitgaande vluchten van Den Helder naar de mijnbouwinstallaties plaats en vervolgens worden tussen de diverse platforms overdag shuttlevluchten uitgevoerd. Deze shuttlevluchten maken een substantieel deel uit van het passagiersvervoer op de Noordzee. Returnvluchten worden voor een belangrijk deel tot laat in de avond buiten de uniforme daglichtperiode (UDP) uitgevoerd waarbij de laatste landing uiterlijk 22:00 op Den Helder is (weekend 20:00). Gemiddeld over de week worden dat de platforms tussen 7:30 en 20:30 bezocht.

Voor de helikopterdekken van de platforms zijn aan- en afvliegprocedures in gebruik. Deze procedures kunnen plaatsvinden bij goed zicht condities onder Visual Flight Rules (VFR) waarbij visueel wordt genavigeerd en bij slecht zicht condities¹⁷ onder Instrument Flight Rules (IFR) waarbij op instrumenten wordt genavigeerd.

Bij goed zicht binnen UDP (daglicht) wordt onder VFR gevlogen en worden helikopteroperaties van en naar de platforms niet belemmerd omdat visueel gesepareerd kan worden van obstakels zoals windturbineparken. Buiten UDP (duister) en bij slecht zicht binnen UDP wordt onder IFR gevlogen en kan een windturbinepark afhankelijk van de windrichting en onderlinge afstand en oriëntatie een belemmering vormen voor helikopteroperaties.

De 5 NM obstakelvrije zone die vanuit IVW wordt geadviseerd om maximale bereikbaarheid te garanderen wordt voor alle platforms in de omgeving van het windturbinepark Brown Ridge Oost gehandhaafd. Ook ligt het windturbinepark niet onder een HMR of in de directe nabijheid daarvan. De bereikbaarheid van de platforms zal dan ook niet worden beïnvloed bij de realisatie van het windturbinepark.

Overwegingen omtrent SAR operaties

Het bevoegd gezag acht de effecten van het windturbinepark op SAR operaties per helikopter minimaal. Voor SAR-vluchten gelden andere limieten, waardoor deze kunnen plaatsvinden onder omstandigheden waaronder reguliere vluchten niet meer zijn toegestaan. Dit is een wezenlijk andere vliegpraktijk dan het – visueel of op instrumenten – regulier aan- en afvliegen van heliplatforms op zee. Ook de redding van drenkelingen met een SAR-helikopter in het windturbinepark is daarbij mogelijk. In de voorschriften van dit besluit is opgenomen dat de windturbines op

¹⁶ Alle tijden zijn Lokale Tijden (LT)

¹⁷ Zicht minder dan 4000 meter en/of wolkenbasis beneden 600 ft.

Datum
2 november 2009

Nummer
WSV/2009-908

BESLUIT WBR-AANVRAAG OFFSHORE WINDTURBINEPARK BROWN RIDGE OOST

last van de Kustwacht op ieder moment kunnen worden stilgezet (zie voorschrift 14).

Conclusie van bevoegd gezag omtrent luchtvaartveiligheid

De Wbr spreekt van een doelmatig en veilig gebruik van bij het rijk in beheer zijnde waterstaatswerken. Op grond van het MER, de inspraak daarop en het advies van het IVW komt het bevoegd gezag met bovenstaande overwegingen tot de conclusie dat op basis van luchtvaartveiligheid een vergunning kan worden verstrekt voor het windturbinepark Brown Ridge Oost.

3.2.5 Maatregelen en voorschriften

Markering en bekendmaking van het windturbinepark

Op grond van onder meer ICAO regelgeving en CAP 764 dienen windturbineparken op de Noordzee van hindernisverlichting te worden voorzien ten behoeve van de luchtvaartveiligheid. Afhankelijk van de locatie en de hoogte van het windturbinepark kunnen door IVW aanvullende eisen worden gesteld. Uitval van de stroomvoorziening dient ondervangen te worden. Daarnaast dienen de windturbines in een witte kleur uitgevoerd te worden ten behoeve van de luchtvaartveiligheid. Momenteel werkt IVW de eisen ten aanzien van markering en verlichting van offshore windturbineparken uit in beleid, waaraan de vergunninghouder zal moeten voldoen, zie voorschrift 13.

Op grond van ICAO regelgeving dienen alle objecten met een hoogte van 100 meter of meer aan de luchtvaart te worden bekend gesteld. Derhalve worden alle objecten welke 100 meter of hoger zijn in luchtvaartpublicaties en op luchtvaartkaarten gepubliceerd. Rijkswaterstaat dient daartoe de benodigde gegevens in bij de IVW.

Radio- en radardekking

In het MER wordt vermeld dat het windturbinepark effect kan hebben op luchtverkeer in verband met verstoring van de radar van dit luchtverkeer. In aansluiting op het advies van de Commissie MER en het advies en de inspraak van het LVNL zullen in het kader van het monitoring- en evaluatieprogramma de effecten op de radio en radardekking onderzocht worden, zie bijlage 1 bij de voorschriften, punt 10.

Indien zich significante effecten op de luchtvaartveiligheid voordoen en deze door maatregelen in of rondom het windturbinepark te verhelpen zijn, dient de aanvrager deze maatregelen op last van het bevoegd gezag te nemen.

Maatregelen ter voorkomen en verhelpen van noodsituaties

Indien zich noodsituaties voordoen of zich dreigen voor te doen in of nabij het windturbinepark kan het nodig zijn om enkele of meerdere windturbines tijdelijk stil te zetten ten behoeve van SAR-operaties met behulp van schepen en helikopters, dan wel ter vermindering van de effecten van een (dreigende) noodsituatie. In voorschrift 14 is opgenomen dat de aanvrager op last van de directeur van de Kustwacht de turbines direct stil zal zetten. Daarnaast dient de aanvrager in het kader van het Monitoring- en evaluatieprogramma een boekhouding bij te houden van alle incidenten en bijna-incidenten in het windturbinepark en bijbehorende veiligheidszone (zie bijlage 1 bij de voorschriften).

Datum
2 november 2009
Nummer
WSV/2009-908

BESLUIT WBR-AANVRAAG OFFSHORE WINDTURBINEPARK BROWN RIDGE OOST

3.3 Effecten op mijnbouw

3.3.1 Ligging Brown Ridge Oost

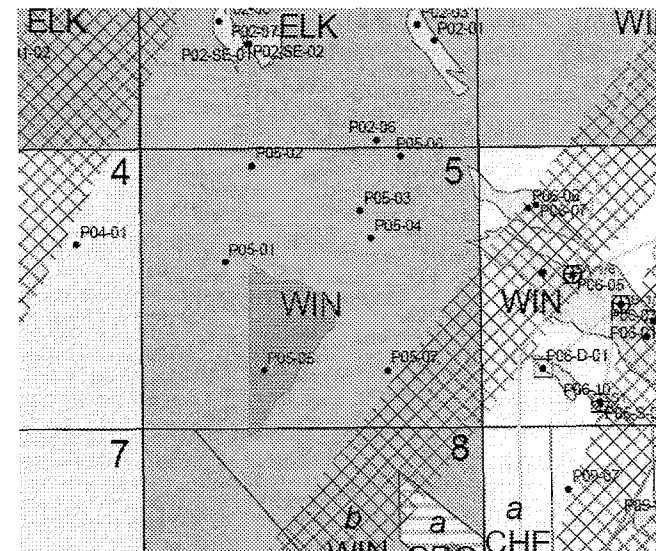
Het windturbinepark is gesitueerd in de blokken 'P5' en 'P8' (indeling volgens Mijnbouwwet). Uitvoerders van vergunningen¹⁸ in het gebied waar het windturbinepark gepland is Wintershall Noordzee B.V.:

1. opsporingsvergunning P5 (tot 2013)
2. opsporingsvergunning P8b (tot 2013)

Uitvoerder van een vergunning in het aangrenzend gebied waar het windturbinepark gepland is Petro-Canada Netherlands B.V.:

3. opsporingsvergunning P8c (tot 2013)

Datum
2 november 2009
Nummer
WSV/2009-908

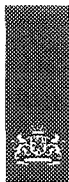

Figuur 6 Situering van windturbinepark Brown Ridge Oost t.o.v. platforms en boorgaten, prospects (groen: gas, rood: olie) en mijnbouwvergunningen (geel: winningvergunning, oranje: opsporingsvergunning) [Bron: GIS bestanden RWS en kaart 'Oil and gas in the Netherlands' oktober 2009, TNO, www.nlog.nl]

3.3.2 Het MER

Bij het zoeken naar een geschikte locatie voor het windturbinepark is rekening gehouden met bestaande, vergunde en geplande platforms. Rond deze platforms geldt een veiligheidszone van 500 meter. Windturbinepark Brown Ridge Oost ligt

¹⁸ Art. 22 Mijnbouwwet

BESLUIT WBR-AANVRAAG OFFSHORE WINDTURBINEPARK BROWN RIDGE OOST

wel in een gebied waarvoor vergunningen zijn verleend, namelijk aan Wintershall. Echter in het plangebied en de omgeving van het plangebied bevinden zich geen platforms. Windturbinepark Brown Ridge Oost heeft dan ook geen significante negatieve effecten op de olie- en gaswinning en wordt neutraal beoordeeld.

Datum
2 november 2009
Nummer
WSV/2009-908

Inspraak op het MER

Petro-Canada heeft een opsporingsvergunning voor blok P08c in de nabijheid van de voorgestelde locatie van windturbinepark Brown Ridge Oost. Inspreker stelt dat in het MER niet voldoende wordt ingegaan op toekomstige activiteiten van Petro-Canada.

3.3.3 Aanpassingen op het ontwerpbesluit

Aanpassing naar aanleiding van zienswijzen

Bij de zienswijze van Petro-Canada (Bijlage B volgnr. 7) is naar voren gekomen dat Petro-Canada een opsporingsvergunning heeft in blok P8c vanaf 5 januari 2007. Op grond van de gegevens die zijn aangedragen in de zienswijze door PetroCanada zijn de overwegingen ten opzichte van het ontwerpbesluit aangepast.

3.3.4 Overwegingen en conclusie van het bevoegd gezag

In het gebied Brown Ridge Oost zijn momenteel onderzoeksactiviteiten van de olie- en gasindustrie gaande welke de komende jaren nog zullen voortduren. Het bevoegd gezag heeft onderzocht of mogelijke toekomstige opsporings- en winningsactiviteiten belemmeringen ondervinden vanwege het windturbinepark. Bij de belangenafweging op dit punt hanteert het bevoegd gezag de uitgangspunten van voorzorg en 'meervoudig ruimtegebruik' (IBN).

Het toetsingskader voor de vergunningverlening is opgenomen in artikel 3, lid 1, van de Wet beheer rijkswaterstaatswerken (Wbr) en is nader uitgewerkt in de Beleidsregels inzake toepassing Wet beheer rijkswaterstaatswerken op installaties in de exclusieve economische zone (Beleidsregels). Ingevolge artikel 5, aanhef en onder a, van de Beleidsregels wordt bij de voorbereiding en de vaststelling van een beschikking inzake het verlenen, weigeren, wijzigen of intrekken van een Wbr-vergunning rekening gehouden met het behouden van mogelijkheden voor een doelmatig en veilig gebruik van de Noordzee door anderen dan de Wbr-vergunninghouder. Om bij de besluitvorming rekening te kunnen houden met het bestaande rechtmatig gebruik van de Noordzee door derden, dienen ingevolge de Beleidsregels bij de vergunningaanvraag gegevens te worden overgelegd over de gevolgen van de oprichting en instandhouding van de installatie op de beoogde plaats voor rechtmatig gebruik van de zee door derden. In onderhavige aanvraag zijn gegevens onderzocht in het MER. Van deze gegevens is het bevoegd gezag uitgegaan.

Uit de beschikbare gegevens blijkt dat voor blok P5 en P8 een opsporingsvergunning is verstrekt aan Wintershall. In een bespreking van het bevoegd gezag met vergunninghouder Wintershall op 19 februari 2009, zijn door Wintershall mogelijke prospects getoond in blokken P5 en P8, gebaseerd op seismisch onderzoek dat in 2008 is uitgevoerd. Wintershall heeft de verplichting om twee putten te boren. De uiteindelijke prospects kunnen in werkelijkheid op een andere locatie liggen, of nieuwe prospects kunnen gevonden worden, afhankelijk van de resultaten van de proefboringen. Wintershall gaf aan dat een werkwijze waarbij de

BESLUIT WBR-AANVRAAG OFFSHORE WINDTURBINEPARK BROWN RIDGE OOST

activiteiten van de olie- en gasindustrie en de aanvragers van windturbineparken op elkaar worden afgestemd cruciaal is voor ontwikkelingen in het gebied.

Datum
2 november 2009
Nummer
WSV/2009-908

Het bevoegd gezag heeft van Petro-Canada een reactie op het MER ontvangen. Daarnaast heeft Petro-Canada een zienswijze naar voren gebracht naar aanleiding van het ontwerpbesluit. Uit de beschikbare gegevens blijkt dat Petro-Canada een opsporingsvergunning heeft voor blok P8c in het aangrenzend gebied op enige afstand van het geplande windturbinepark.

De beslissing van belanghebbenden om een prospect te ontwikkelen is van diverse factoren afhankelijk, waaronder de aanwezigheid van transportleidingen, prijsontwikkeling, en of wanneer er daadwerkelijk gas of olie gewonnen kan dan wel gaat worden op de plaats waar de windturbines zijn gepland. Daarbij dient nog een besluit te worden genomen op grond van de mijnbouwregelgeving (winningvergunning, goedkeuring winningsplan).

Het bevoegd gezag ziet, gelet op deze onzekerheden, in de verleende opsporingsvergunningen en huidige onderzoeksactiviteiten onvoldoende aanleiding om de vergunning voor de bouw van het onderhavige windturbinepark te weigeren. Bij de belangenafweging op dit punt hanteert het bevoegd gezag de uitgangspunten van voorzorg en 'meervoudig ruimtegebruik' (IBN 2015). Voor zover bij de inrichting van het windturbinepark meer concrete gegevens bekend worden over de wijze waarop gewonnen zal worden, zal de Wbr-vergunninghouder met deze bestaande rechten van de mijnbouw rekening dienen te houden. Concretere gegevens kunnen blijken uit een mogelijk toekomstige winningsvergunning en in het bijzonder uit een goedgekeurd winningsplan. Ten einde recht te doen aan bestaande rechten van mijnbouwvergunninghouders wordt dan ook aan de Wbr-vergunning het voorschrift verbonden dat de Wbr-vergunninghouder verplicht is al het mogelijke te doen om te voorkomen dat mijnbouwvergunning-houders ten gevolge van het gebruik van de vergunning schade lijden. De Wbr-vergunninghouder dient hiertoe rekening te houden met verleende winningsvergunning(en), in het bijzonder met een goedgekeurd winningplan, in het inrichtingsplan van het windturbinepark.

Indien een voor de mijnbouw en windenergie acceptabele oplossing niet door concrete inrichtings- of uitvoeringsmaatregelen realiseerbaar blijkt en de bedrijven in de olie- en gasindustrie nadeel ondervinden als gevolg van de Wbr-vergunning bestaat de mogelijkheid een verzoek tot schadevergoeding in te dienen op grond van de Regeling nadeelcompensatie Verkeer en Waterstaat 1999 (RNC). Een verzoek om nadeelcompensatie wordt behandeld volgens de bepalingen van de RNC.

Alles in overweging nemende komt het bevoegd gezag tot de conclusie dat het belang van de mijnbouw zich voorhands niet verzet tegen de vergunningverlening ten behoeve van wind.

3.3.5 Maatregelen en voorschriften

Op grond van bovenstaande overwegingen is in de voorschriften behorende bij vergunning onder voorschrift 9 opgenomen dat de vergunninghouder verplicht is al het mogelijke te doen om te voorkomen dat mijnbouwvergunninghouders ten gevolge van het gebruik van de vergunning schade lijden. De vergunninghouder

BESLUIT WBR-AANVRAAG OFFSHORE WINDTURBINEPARK BROWN RIDGE OOST

dient hiertoe rekening te houden met verleende winningsvergunning(en), in het bijzonder met een goedgekeurd winningplan, bij het opstellen van het inrichtingsplan van het windturbinepark.

Datum
2 november 2009
Nummer
WSV/2009-908

3.4 Effecten op ecologie

3.4.1 Ligging Brown Ridge Oost

De locatie van het windturbinepark onderscheidt zich ecologisch gezien niet van de nabije mariene omgeving. De planlocatie zelf wordt in de huidige situatie benut door tal van organismen die beïnvloed kunnen worden door aanleg, exploitatie en ontmanteling van het windturbinepark.

Er zijn geen Natura 2000 gebieden in de directe nabijheid van het windturbinepark. Echter ecologische relaties met Natura 2000 gebieden kunnen zich op zeer grote afstand manifesteren zodat bij de beoordeling van de effecten met deze relaties nadrukkelijk rekening gehouden moet worden.

In de directe nabijheid van de planlocatie bevindt zich het gebied Bruine banken. Dit gebied onderscheidt zich van zijn omgeving door een hogere natuurwaarde. Er zijn aanwijzingen gevonden voor het voorkomen van relatief grote aantallen zeevogels, met name in de winter. Tevens is er sprake van een frequenter voorkomen van Bruinvissen. Verder onderzoek zal moeten aantonen of het gebied in aanmerking komt voor een beschermde status.

3.4.2 Het MER

Uit het MER is het volgende af te leiden:¹⁹

Vogels

Effecten op vogels kunnen plaatsvinden door aanvaringen, barrièrewerking en habitatverlies. Van de effecten lijkt het aspect aanvaringen relatief de meeste risico's met zich mee te brengen. De inschatting is dat de aanvaringsgetallen van het geplande windturbinepark Brown Ridge Oost geen significant effect zullen hebben op de populaties van de aanwezige vogelsoorten. Voor habitatverlies worden de effecten beperkt negatief ingeschat. Het negatieve effect van barrièrewerking wordt ingeschat als klein.

Vissen

In het MER wordt de conclusie getrokken dat vissen tijdens de aanlegfase negatieve effecten kunnen ondervinden ten gevolge van het heien. Van het operationele windturbinepark wordt verwacht dat het weinig hinder oplevert voor de vissen.

Zeezoogdieren

In het MER wordt geconcludeerd dat zeezoogdieren met name tijdens de aanlegfase hinder ondervinden van onderwatergeluid ten gevolge van heiwerkzaamheden. Deze effecten kunnen volgens het MER leiden tot een

¹⁹ Vanwege de omvang van het onderwerp ecologie in het MER worden hier slechts de voor de besluitvorming belangrijkste conclusies uit het MER samengevat.

BESLUIT WBR-AANVRAAG OFFSHORE WINDTURBINEPARK BROWN RIDGE OOST

verwijdering van dieren uit een zone van enkele tientallen kilometers rondom het park in aanleg.

Datum
2 november 2009
Nummer
WSV/2009-908

Cumulatie andere windturbineparken

Conform de richtlijnen zijn in het kader van het MER de cumulatieve effecten van een gebundeld en voor een versnipperd scenario onderzocht. Voor het gebundelde scenario zijn de effecten van in totaal maximaal 1475 MW geïnstalleerd vermogen onderzocht. In het geval van het versnipperd scenario bedroeg het geïnstalleerd vermogen waarvoor de effecten zijn onderzocht maximaal 1379 MW. Ten aanzien van de vogels worden voor het gebundeld scenario, cumulatieve negatieve effecten beschreven ten gevolge van aanvaringen voor de Jan van gent en de Kleine mantelmeeuw. De effecten zijn beperkt tot sterk negatief, maar blijven onder de significantiegrens. Voor het versnipperd scenario ligt de berekende additionele mortaliteit ten gevolge van aanvaringsslachtoffers voor de Jan van gent rond de significantiegrens.

Met betrekking tot het habitatverlies is de Jan van gent ook de kwetsbaarste soort, voor de overige soorten blijft het habitatverlies beperkt. Ook voor zeezoogdieren, vissen en vislarven worden in cumulatieve negatieve effecten van de aanleg verwacht. Een nadere analyse op de significantie van de cumulatieve effecten heeft in de passende beoordeling plaatsgevonden.

Effecten op Natura 2000 gebieden

Gedurende de aanleg, het gebruik en de verwijdering van windturbinepark Brown Ridge Oost en de kabelverbinding naar de aansluiting met het landelijk hoogspanningsnet worden in het kader van de gebiedsbescherming van de Vogel- en Habitatrichtlijn mogelijk effecten verwacht op kwalificerende soorten of habitats voor de Natura 2000 gebieden op of rond het Nederlandse deel van de Noordzee (inclusief buitenlandse Natura 2000 gebieden). De effecten beperken zich tot de lokaal aanwezige zeevogels, trekvogels, zeezoogdieren en vissen, die beschermd zijn in het kader van de directe werking van het soortenbescherming van de Vogel- en Habitatrichtlijn. In het MER is een locatiespecifieke passende beoordeling opgenomen waarin de mogelijke effecten op deze soorten verder worden uitgewerkt.

Leemtes in kennis

De basiskennis van verspreiding van vogels op zee is niet volledig. Ook het aandeel van vogels op zee uit de verschillende populaties is onbekend. Daarnaast bestaan er kennisleemtes op het gebied van de effecten van windenergie op vogelpopulaties. Meer specifiek ontbreekt er kennis over aspecten als vlieghoogte, vermijdingsgedrag en effecten gedurende slecht zicht en nachtperiodes. Er zullen algemeen geaccepteerde modellen ontwikkeld moeten worden. Voorts zijn nog enkele leemtes in kennis aan te wijzen over de barrièrewerking, met name in het geval van geclusterde ontwikkelingen. Zo is bijvoorbeeld onbekend wat de benodigde extra energie is voor omvliegen.

De belangrijkste leemtes in kennis met betrekking tot onderwaterleven zijn gerelateerd aan onderwatergeluid. Er zijn leemtes in kennis ten aanzien van het achtergrondgeluid, de geluidsproducties van windturbines, en het geluid dat wordt veroorzaakt door het heien, het leggen van de kabels en onderhoudswerkzaamheden.

BESLUIT WBR-AANVRAAG OFFSHORE WINDTURBINEPARK BROWN RIDGE OOST

De effecten van cumulatie van windturbineparken en andere gebruiksfuncties, met name op vogeltrekrouten en onderwatergeluid vormen ook belangrijke kennisleemtes.

De kennisleemtes zijn van invloed op de betrouwbaarheid van de conclusies. De kennisleemtes zullen bij de besluitvorming in de afweging mee moeten worden genomen.

Passende Beoordeling

Op basis van het MER kan voor vogels en onderwaterleven niet op voorhand worden uitgesloten dat er significante effecten optreden op de instandhoudingsdoelstellingen binnen Natura 2000 gebieden. Hiervoor heeft een nadere analyse op significantie plaatsgevonden in de passende beoordeling.

De passende beoordeling is gebaseerd op het Deltares rapport "Handreiking Passende Beoordeling" (rapport nr. Z4513, juni 2008). Het rapport zal met deze beschikking ter inzage worden gelegd.

Uit het onderzoeksrapport 'Handreiking Passende Beoordeling' is gebleken dat het niet mogelijk is op voorhand significante negatieve effecten op Natura 2000 gebieden uit te sluiten. Bovendien blijkt uit het rapport dat het mogelijk is voor deze onderwerpen een inschatting te maken van de gevolgen voor de Natura 2000 gebieden.

In de door de aanvrager ingediende Passende Beoordeling Windturbinepark Brown Ridge Oost zijn de hieronder volgende bevindingen opgenomen ten aanzien van de significantie van de effecten van de bouw, exploitatie en verwijdering van het windturbinepark.

Allereerst wordt geconcludeerd dat er geen zodanige effecten optreden ten aanzien van fytoplankton, bodemfauna, vleermuizen en vissen dat significante effecten op Natura 2000 gebieden mogelijk zijn.

Vervolgens worden voor de drie fases aanleg, exploitatie en ontmanteling, de effecten op vislarven, zeezoogdieren en vogels nader uitgewerkt.

Reductie vislarven

Uit de modelberekeningen blijkt dat er geen effect is op de aanvoer naar het Natura 2000 gebied de Voordelta. De effecten op de aanvoer naar de Natura 2000 gebieden Noordzeekustzone en Waddenzee zijn min of meer vergelijkbaar. De omvang van het effect op de scholaanvoer toont beperkte verschillen tussen de gebieden, met een maximale afname van 5%. Er is geen effect op Tonglarven. Voor Haringlarven voorspellen de modelstudies een reductie van 1% tot 5% voor beide gebieden.

Doorwerking juvenielen en kinderkamerfunctie

Op basis van het belang van de Waddenzee als kinderkamer voor de verschillende soorten, is de doorwerking van de larvenreductie op de juvenielen bepaald. Voor sommige soorten wordt dit 1 op 1 doorvertaald (bijvoorbeeld schol), voor andere soorten (bijvoorbeeld haring) is deze doorvertaling 2/3 en voor andere soorten is deze doorvertaling 1/3 (bijvoorbeeld zandspiëring).

De kinderkamerfunctie bestaat uit drie verschillende onderdelen, de randvoorwaarden voor de kinderkamerfunctie, het functioneren van de kinderkamer (doorwerking juvenielen), de doorvertaling naar de effecten op het gehele visbestand. In alle gevallen kunnen significante effecten worden uitgesloten.

Datum
2 november 2009

Nummer
WSV/2009-908

BESLUIT WBR-AANVRAAG OFFSHORE WINDTURBINEPARK BROWN RIDGE OOST

Doorwerking vislarvenreductie op vogels en zeezoogdieren

De doorvertaling van de reductie van juvenielen naar visetende vogels en zeezoogdieren vond plaats door te kijken naar de samenstelling van het voedsel van deze dieren, de reductie van juvenielen van andere prooivissensoorten dan de gemodelleerde soorten in te schatten op basis van hun biologie, een doorvertaling naar de reproductie van de vogels en zeezoogdieren en vervolgens een het effect op populatieniveau te bepalen. In alle gevallen blijft het effect van de vislarvenreductie op de vogels en zeezoogdieren ruimschoots onder de 1% (aanwas) op populatieniveau en kunnen significante effecten worden uitgesloten.

Aanvaringsrisico's vogels

Van de kolonievogels zijn de Jan van gent en de Kleine mantelmeeuw de enige soorten die het windturbinepark Brown Ridge Oost kunnen bereiken vanuit hun kolonies. Voor de Kleine mantelmeeuw kunnen vogels van de kolonie Duinen en Lage Land Texel het windturbinepark bereiken. Het effect op de kolonie Duinen en Lage Land Texel bedraagt 0,35% additionele sterfte.

Voor de Jan van gent gaat het om de kolonies uit Bempton Cliffs (VK) en Helgoland (D). Het effect voor de kolonie Bempton Cliffs bedraagt 0,02% additionele sterfte en dat voor de kolonie Helgoland 0,06% additionele sterfte. In geen van de gevallen gaat het om significante effecten.

Habitatverlies i.c.m. het verlies van foerageergebied is voor kolonievogels verwaarloosbaar klein, omdat er geen effecten op populatieniveau kunnen optreden. Ook hierdoor zijn significante effecten uitgesloten.

De aanvaringssterfte van de trekvogels (vogelsoorten die seizoensgebonden heen en weer trekken tussen hun broedplaats en winterkwartier; bv. Kievit, Scholekster, Wulp) is in alle gevallen verwaarloosbaar klein, maximaal 0,02%. Significante effecten zijn derhalve uitgesloten voor de trekvogels tussen het VK en Nederland.

Zeezoogdieren

Voor de meest gevoelige zeezoogdierensoort, de Gewone zeehond, is voor het geluidsniveau waarop tijdens heiwerkzaamheden vermijding begint 80 kilometer aangehouden. Voor Bruinvissen is 12 kilometer aangehouden. Het habitatverlies dat hierdoor tijdens het heien optreedt op de schaal van het Nederlands Continentaal Plat (hierna: NCP) is voor de zeehonden ca. 26%, en voor de Bruinvissen ca. 0,8%. Dit heeft een beperkte doorwerking naar de Natura 2000-gebieden waarin deze dieren beschermd zijn. Voor de Bruinvissen wordt ingeschat dat er geen effecten optreden op het aantal Bruinvissen in de Noordzeekustzone. Voor de effecten op de migratie van zeehonden tussen de Voordelta en de Waddenzee wordt ingeschat dat dit kan leiden tot 1 à 2 minder geboortes van jongen. Op het niveau van de Nederlandse populatie betekent deze eenmalige geboortebepalking een reductie van 0,1 à 0,3%. Beïnvloeding van het foerageergebied van de zeehonden in de Noordzeekustzone is klein, slechts 7% wordt in meer of mindere mate door het geluid beïnvloed.

De tijdsduur van beïnvloeding is beperkt. Het gaat bij het voorgestelde heischema om maximaal 8,3%²⁰ van de totale tijd dat er geheld wordt dat het geluid ook aanwezig is in de Noordzeekustzone.

²⁰ Tijdens de aanleg treedt per 72 uur maximaal gedurende 6 uur (2 x 3 uur) een toename van het geluidsniveau als gevolg van heien op (dit is 8,3 % van de tijd).

BESLUIT WBR-AANVRAAG OFFSHORE WINDTURBINEPARK BROWN RIDGE OOST

Omdat er ten aanzien van de Bruinvis geen concrete ecologische relatie bestaat tussen de locatie van het windturbinepark Brown Ridge Oost en de Natura 2000 gebieden waar de bruinvis wordt beschermd, en de Natura 2000 gebieden zelf niet beïnvloed worden tijdens de bouwperiode is dit effect gezien de kleine omvang van het effect niet significant.

Een vermindering van 1 à 2 geboortes per jaar voor de zeehondenpopulatie van het Deltagebied, zal de omvang van de totale, autonoom snel groeiende Nederlandse populatie niet negatief beïnvloeden. Daarnaast zal het bereiken van het in het aanwijzingsbesluit Voordelta opgenomen instandhoudingsdoel voor de zeehondenpopulatie in het Deltagebied niet verhinderd worden. De omvang van de Deltapopulatie wordt namelijk vooral bepaald door de immigratie en emigratie van en naar de Waddenzee.

Ook het effect betreffende de afname van de kwaliteit van het foerageergebied wordt als niet significant beoordeeld. Zeehonden hebben de mogelijkheid om tijdelijk naar andere, niet door heigeluid beïnvloede gebieden uit te wijken.

Interne accumulatie

De voorgenomen activiteit kan op verschillende manieren effect hebben op beschermde soorten en gebieden. In dat geval dient binnen deze passende beoordeling (hierna: PB) deze verschillende effecten opgeteld te worden. Het gaat hier *in concreto* om de effecten van de aanvaringen op de Kleine mantelmeeuw en de effecten van de vislarvenreductie op de Kleine mantelmeeuw. Voor het gebied Duinen en Lage Land Texel is de verwachte additionele sterfte door aanvaringen 0,35%, samen met het effect van de voedselreductie komt de additionele sterfte op 0,45% voor dit gebied.

Cumulatie

In de passende beoordeling is onderzocht of het project tezamen met andere plannen of projecten significante effecten heeft op de instandhouding van de beschermde gebieden.

Er worden geen cumulatieve effecten verwacht van toekomstige zandwinningen voor suppletie en ophoogzand, of van de aanleg van de Tweede Maasvlakte op migratiemogelijkheden en de kwaliteit van het leefgebied van de Gewone zeehond in de Voordelta.

Wel zijn er cumulatieve effecten mogelijk van de aanleg en aanwezigheid van andere windturbineparken met die van Brown Ridge Oost.

Conclusie passende beoordeling

De aanleg en aanwezigheid van windturbinepark Brown Ridge Oost leidt niet tot significante negatieve effecten op de relevante Natura 2000 gebieden in Nederland, Duitsland of het Verenigd Koninkrijk.

Inspraak op het MER

Er is inspraak op het MER met betrekking tot ecologie ontvangen. Deze inspraak en de reactie van het bevoegd gezag daarop is samengevat weergegeven in het overzicht in bijlage A.

Datum
2 november 2009
Nummer
WSV/2009-908

BESLUIT WBR-AANVRAAG OFFSHORE WINDTURBINEPARK BROWN RIDGE OOST

Aanvulling op de Passende Beoordeling

Tijdens de toetsing hebben de initiatiefnemers een aanvulling op de passende beoordelingen aangeleverd²¹. Deze aanvulling bevat aanvullende informatie over de gevolgen voor de zeehondenpopulaties uit Natura 2000 gebieden.

De Commissie heeft specifiek gevraagd naar een onderbouwing van de gevolgen voor de instandhoudingsdoelen van de gewone en de Grijze zeehond in de Noordzeekustzone, Waddenzee en de Delta van de volgende twee vraagstukken:

- Hoe beïnvloedt het heien de foerageermogelijkheden?
- Hoe beïnvloedt het heien de dispersie van gewone en Grijze zeehonden naar de Delta (vanuit de Waddenzee maar ook elders)?

Foerageergedrag en verspreiding

Op basis van de rapporten die gebruikt zijn voor de MER-en en passende beoordelingen voor de windturbineparken op de Noordzee en recentere inzichten op grond van onderzoek dat in het kader van het windturbinepark OWEZ is verricht, is een model gemaakt dat een betrouwbaarder beeld van de verspreiding van de Gewone zeehond geeft. Uit dit model kan geconcludeerd worden dat de gradiënt van zeehondendichtheid erg steil is, met 0,1 tot meer dan 100 zeehonden per km² rondom de ligplaatsen en 0,0001 tot 0,00001 zeehond per km² op ca. 10 kilometer afstand.

Voor de Grijze zeehond geldt een vergelijkbaar verhaal, met twee voornaamste verschillen:

- de Grijze zeehond is minder gevoelig voor verstoring dan de gewone;
- de verstoringafstand en het verlies aan foerageergebied zal derhalve dan ook minder zijn;
- de foerageertochten en de daarbij afgelegde afstanden zijn beduidend groter bij de Grijze zeehond dan bij de Gewone zeehond.

Effecten van heien op foeragerende zeehonden

Volgens de passende beoordelingen zouden voor de voorgenomen initiatieven van de windparken 30 à 40 % van de zeehonden van de gemiddelde populatie in de Waddenzee binnen de vermijdingsafstand komen. Als de avoidance afstand van 80 km aangehouden wordt en de dichtheden van het eerder genoemde OWEZ-onderzoek als uitgangspunt worden genomen, dan gaat het echter om een enkel procent van de Nederlandse zeehondenpopulatie. Gelet op het feit dat uit de OWEZ gegevens blijkt dat het om een toename van de foerageerdruk van (veel) minder dan een procent gaat, kan dan ook een significant effect op de instandhoudingsdoelstellingen voor de Gewone zeehond in de Voordelta, de Noordzeekustzone en de Waddenzee redelijkerwijs worden uitgesloten, voor zover dit het punt betreft van verlies van foerageergebied.

Voor de Grijze zeehond geldt dat, gezien de langere en verdere foerageertochten dan de Gewone zeehond, lagere gevoeligheid voor onderwatergeluid, vanwege de specifieke levenswijze in staat is om uit te wijken naar een groter foerageergebied en er hoge interactie is tussen de Britse en Nederlandse kolonies, tijdelijke verplaatsing door onderwatergeluid geen effecten zal hebben op de populaties en significante negatieve effecten op de instandhoudingsdoelen voor deze soort in de Nederlandse Natura 2000 gebieden daarom is uit te sluiten.

Datum
2 november 2009
Nummer
WSV/2009-908

²¹ De aanvulling is genaamd 'Nadere informatie effecten aanleg windparken op zeehonden NCP', 1 juni 2009.

BESLUIT WBR-AANVRAAG OFFSHORE WINDTURBINEPARK BROWN RIDGE OOST

Verlies dispersiemogelijkheden en migratie naar de Deltawateren

Uit onderzoek blijkt dat, bij een worst-case scenario, kleine en tijdelijke beperking in de aanvoer van Gewone zeehonden niet tot een duurzame aantasting leidt van de mogelijkheid tot uitbreiding van de populatie in Deltawateren. Hierbij is het van groot belang op te merken dat de instandhoudingsdoelstelling voor de Deltawateren niet bereikt kan worden door een gebrek aan voldoende rust in het gebied. Verstoring door recreatie wordt daar als hoofdoorzaak gezien van de achterblijvende aantallen geboortes en grote sterfte van de pups aldaar. Met de uitvoering van het beheerplan van de Voordelta is bovendien de autonome groei van de populatie Gewone zeehond mogelijk geworden. De verwachting is dat daarmee de afhankelijkheid van de migratie vanuit de Waddenzee zal verdwijnen. Gezien het migratiegedrag van de Grijze zeehond, de sterke groei van de (meta)populatie, de grote foerageerstanden en de lagere gevoeligheid van de soort voor onderwatergeluid is het niet aannemelijk dat deze soort beperkt zal worden in zijn behoud en ontwikkeling in de Voordelta, mede vanwege de goede uitwisselingsmogelijkheden met groeiende populaties in binnen- en buitenland.

3.4.3 Adviezen

Advies Commissie MER

De Commissie toetst begin 2009 gelijktijdig 17 afzonderlijke initiatieven voor offshore windenergie op de Noordzee. Deze toetsingen bestaan uit een MER en een passende beoordeling. Voor een aantal van deze projecten heeft de Commissie eerder al een toetsingsadvies uitgebracht over het MER. Daarom toetst zij in die gevallen nu alleen de passende beoordeling. Hierbij wordt wel relevante informatie uit het MER betrokken. Tijdens de toetsing heeft de aanvrager een aanvulling op de passende beoordelingen aangeleverd²². De Commissie heeft deze aanvulling betrokken bij de toetsing.

Het MER en de passende beoordeling voor het windpark Brown Ridge Oost bevatten niet alle essentiële informatie om het milieu een volwaardige rol te geven bij het te nemen besluit. Echter wanneer dit MER, de passende beoordeling en 'de aanvulling' hierop samen met de informatie van de 17 initiatieven in de totale context bekeken worden en aangevuld worden met de in dit advies door de Commissie opgenomen informatie, is er naar het oordeel van de Commissie voldoende informatie aanwezig om het milieu een volwaardige rol te geven bij het te nemen besluit.

Zeezoogdieren en vislarven

Vanwege de complexiteit van de effectvoorspelling van onderwatergeluid en belangrijke kennisleemtes sluit de Commissie niet uit dat er wel belangrijke gevolgen op Grijze en Gewone zeehonden kunnen optreden. Gezien de tijdelijkheid van het effect (éénmalig en gedurende de minst gevoelige periode van de Grijze zeehond) meent de Commissie dat deze gevolgen niet leiden tot wezenlijke "aantasting van de natuurlijke kenmerken" van Natura 2000-gebieden door de effecten van heien.

²² De aanvulling is genaamd 'Nadere informatie effecten aanleg windparken op zeehonden NCP', 1 juni 2009.

Datum
2 november 2009
Nummer
WSV/2009-908

BESLUIT WBR-AANVRAAG OFFSHORE WINDTURBINEPARK BROWN RIDGE OOST

De Commissie concludeert op basis van de beschikbare informatie dat voor de Gewone en de Grijze zeehond "aantasting van de natuurlijke kenmerken" van Natura 2000-gebieden wel uit te sluiten is, mits de heiwerkzaamheden beperkt blijven tot maximaal één heiseizoen (waarin het onderhavige windpark en mogelijk ook andere parken gebouwd kunnen worden) en in ieder geval de gevoelige periode van de Grijze zeehond gemedend wordt.

Datum
2 november 2009
Nummer
WSV/2009-908

De Commissie concludeert het volgende:

- Gewone zeehond: op basis van de huidige populatiegrootte, de instandhoudings-doelstellingen en de informatie uit de aanvulling is "aantasting van de natuurlijke kenmerken" van Natura 2000-gebieden Noordzeekustzone en Waddenzee voorsnog uit te sluiten. De Commissie verwacht op basis van de beschikbare informatie, dat een tijdelijke vermindering (gedurende maximaal één heiseizoen) van het aantal zeehonden dat de Natura 2000-gebieden in de Voordelta bereikt, geen "aantasting van de natuurlijke kenmerken" tot gevolg heeft;
- Grijze zeehond: mogelijk treden tijdelijke effecten op op de instandhoudingsdoelstellingen in Natura 2000-gebieden, maar die hebben geen "aantasting van de natuurlijke kenmerken" tot gevolg (uitgaande van maximaal één heiseizoen en heien buiten de periode december tot en met maart);
- Bruinvis: ondanks belangrijke onzekerheden, is wel de zekerheid verkregen dat er geen "aantasting van de natuurlijke kenmerken" in het Natura 2000-gebied Noordzeekustzone optreedt als gevolg van het heien op de Bruinvis. Het voornemen kan negatieve gevolgen hebben voor de zeer ongunstige staat van instandhouding van de Bruinvis op het Nederlands Continentaal Plat (de Bruinvis staat vermeld in bijlage IV van de Habitatrichtlijn);
- Vislarven: ondanks de onzekerheden in het model is het navolgbaar dat de passende beoordeling concludeert dat mortaliteit van vislarven niet leidt tot "aantasting van de natuurlijke kenmerken" van Natura 2000-gebieden.

Om te voorkomen dat door cumulatie met de gevolgen van een volgend heiseizoen alsnog "aantasting van natuurlijke kenmerken" kan optreden is het belangrijk te monitoren en de resultaten hiervan te toetsen alvorens met een volgende heiperiode te starten.

Uit de beschikbare informatie blijkt verder dat met de maximale inzet van mitigerende maatregelen negatieve effecten van onderwatergeluid waarschijnlijk aanzienlijk te beperken zijn (voor al het onderwaterleven). Het gaat hierbij om:

- een combinatie van (innovatieve) technische maatregelen die de geluidsproductie tijdens het heien verminderen en
- het in gevoelige periodes uitsluiten van heiwerkzaamheden. De passende beoordeling geeft deze periode weer voor vislarven (december – juni).

De Commissie adviseert bovengenoemde mitigerende maatregelen bij de besluitvorming te betrekken.

Ten aanzien van het voorkomen van zeezoogdieren en de onzekerheden in de modellering van de verstoringafstanden adviseert de Commissie bij de besluitvorming uit te gaan van de in het toetsingsadvies genoemde hogere dichtheden en een 'worst-case'-scenario bij de modellering.

BESLUIT WBR-AANVRAAG OFFSHORE WINDTURBINEPARK BROWN RIDGE OOST

Daarnaast wil de Commissie de aandacht vestigen op een niet in het MER beschreven alternatieve funderingstechniek waarbij niet geheid hoeft te worden. Dit is de zogenaamde 'gravity base' fundering. Het toepassen van deze fundering geeft de zekerheid dat de natuurlijke kenmerken van Natura 2000- gebieden niet zullen worden aangetast, omdat de effecten veroorzaakt door heien niet optreden. Dit is voor de besluitvorming ook een relevant gegeven.

Vogels

De Commissie constateert dat de effecten op vogels in het MER en de passende beoordeling goed beschreven zijn. De Commissie concludeert op basis van de informatie in de passende beoordeling dat geen "aantasting van de natuurlijke kenmerken" van de Natura 2000-gebieden langs de Nederlandse kust optreden als gevolg van aanvaringen van Kleine mantelmeeuwen met het windpark.

Ten aanzien van "landvogels" en Drieteenmeeuw constateert de Commissie onzekerheden. De Commissie adviseert om bij de besluitvorming de in het toetsingsadvies genoemde onzekerheden over de Drieteenmeeuw en de "landvogels" mee te wegen.

Vanuit het wettelijk kader dient getoetst te worden aan bestaande windparken en aan reeds vergunde andere parken. In hoeverre verdere "aantasting van de natuurlijke kenmerken" van Natura 2000-gebieden langs de Nederlandse kust kan optreden, is afhankelijk van hoeveel en welke parken vergund zullen worden. Dit vormt daarmee een belangrijk aandachtspunt bij de besluitvorming over de te vergunnen parken. De Commissie adviseert bij de besluitvorming de cumulatieve effecten met de 16 andere initiatieven voor windmolenparken en de effecten door bestaand gebruik te betrekken bij de beoordeling.

Monitoring

De Commissie adviseert om bij het onderdeel vogels expliciet aandacht te besteden aan de Drieteenmeeuw, de Kleine mantelmeeuw en de gevolgen voor vogelsoorten, waarvan een substantieel deel van de 'Flywaypopulatie' het windpark kan passeren.

Gezien de aanwezige kennisleemtes en onzekerheden in de effectbepaling, adviseert de Commissie het onderwatergeluid en de aanwezigheid en het gedrag van zeezoogdieren nauwgezet te monitoren zowel in de jaren voorafgaand aan de bouw (T0), tijdens de bouw vanaf het moment dat begonnen wordt met heien en na afloop van de bouw. Om te voorkomen dat in cumulatie "aantasting van natuurlijke kenmerken" optreedt, is het belangrijk te monitoren en de monitoringsresultaten te toetsen.

De Commissie adviseert de kennisontwikkeling ten aanzien van de mogelijke effecten van geluidemissies als gevolg van bodemonderzoek nauwlettend te volgen en als daar aanleiding toe is mitigerende maatregelen in de vergunningvoorschriften op te nemen.

Behalve voor offshore windpark Brown Ridge Oost lopen er procedures voor diverse andere offshore windparken op het Nederlandse deel van de Noordzee, ook van andere initiatiefnemers. De Commissie is van mening dat het meerwaarde heeft de monitoringprogramma's van de diverse parken op elkaar af te stemmen, of liever nog in een gezamenlijke monitoring uit te voeren.

Datum
2 november 2009

Nummer
WSV/2009-908

BESLUIT WBR-AANVRAAG OFFSHORE WINDTURBINEPARK BROWN RIDGE OOST

3.4.4 Aanpassingen op het ontwerpbesluit

Ambtshalve aanpassingen

Zwanenwater en Pettemerduinen

Uit de brief²³ omtrent 'Tenderregeling windenergie op zee' van het Ministerie van Economische Zaken aan de Tweede Kamer van 1 oktober 2009, blijkt dat de minister van LNV voornemens is in het definitieve aanwijzingsbesluit van het Natura 2000-gebied Zwanenwater en Pettemerduinen geen instandhoudingsdoelstelling voor de Kleine mantelmeeuw (als broedvogel) op te nemen.

Het is gebleken dat deze soort zich niet kwalificeert te worden opgenomen in het aanwijzingsbesluit, aangezien van de Kleine mantelmeeuw niet minimaal 1% van de landelijke broedpopulatie in het desbetreffende gebied voorkomt. Derhalve heeft het bevoegd gezag alle stukken omtrent de Kleine mantelmeeuw in Zwanenwater en Pettemerduinen uit de besluiten verwijderd.

Naar aanleiding van de zienswijze van Airtricity op windturbinepark Den Helder 1 is in par 3.4.2 onder kopje 'Aanvaringsrisico's vogels' het fragment '...i.c.m. het verlies van foerageergebied...' toegevoegd.

Bij par. 3.4.2 onder het kopje 'Zeezoogdieren' is 'leefgebied' vervangen door 'foerageergebied'.

Bij par. 3.4.2 onder het kopje 'Doorwerking juvenielen en kinderkamerfunctie' en 'Doorwerking vislarvenreductie op vogels en zeezoogdieren' is de tekst vervangen teneinde dit deel begrijpelijker te maken.

Bij par. 3.4.5 onder het kopje 'Overwegingen omtrent cumulatie' zijn 4 alinea's toegevoegd die de redenering omtrent de cumulatieve volgorde duidelijker uitleggen.

De windturbineparken Scheveningen Buiten en Q4-WP zijn toegevoegd aan de cumulatieve volgorde, aangezien deze parken aanvankelijk (in ontwerp) zijn afgewezen en nu, na het vervallen van de afwijzingsgronden, toegekend zijn. Samen met het feit dat het aantal vergunde windturbines bij windpark Beaufort gewijzigd is, heeft dit tot effect gehad dat de cumulatieve percentages voor ecologische effecten veranderd zijn. Deze percentages zijn waar van toepassing tevens aangepast in de tekst.

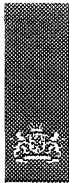
Bij par. 3.4.5 onder het kopje 'Overwegingen omtrent advies Commissie m.e.r.' is de alinea 'In verband ... stormvogel meenemen.' verplaatst van par. 3.4.6 onder kopje 'Monitoring- en evaluatieprogramma', wat de duidelijkheid en overzichtelijkheid ten goede komt.

Naar aanleiding van de zienswijze van Norton Rose op windturbinepark Tromp Binnen is in par. 3.4.5 onder het kopje 'Conclusie bevoegd gezag omtrent ecologie' de passage '...en ziet daarom geen reden om de door de aanvrager ingediende Passende Beoordeling in twijfel te trekken' verwijderd.

Datum
2 november 2009

Nummer
WSV/2009-908

²³ Brief met kenmerk ET/ED / 9152959. (TK 2009-2010, 31239 nr. 71).

BESLUIT WBR-AANVRAAG OFFSHORE WINDTURBINEPARK BROWN RIDGE OOST

Bij de Voorschriften onder voorschrift 6, lid 8 is toegevoegd '...onder lid 5 en 6.'

Naar aanleiding van de zienswijze van Norton Rose op Tromp Binnen is bij Bijlage 1 onder kopje 'Algemene eisen' de tekst aangepast.

3.4.5 Overwegingen en conclusie bevoegd gezag

Algemeen

Gelet op het belang van de vislarven voor de voedselketens op de Noordzee en de in het kader van de Wbr te betrachten voorzorg, is het bevoegd gezag van mening dat de negatieve effecten van het heien zoveel mogelijk voorkomen dienen te worden.

Het bevoegd gezag is van mening dat in dit verband in de onderzochte periode, te weten 1 januari tot 1 juli, geen heiwerkzaamheden mogen plaatsvinden. Hiertoe heeft het bevoegd gezag een voorschrift in dit besluit opgenomen.

Door het opnemen van dit voorschrift worden voedselketeneffecten door de bouw van windturbinepark Brown Ridge Oost, op de van juveniele vis afhankelijke vogelsoorten van Natura 2000 gebieden uitgesloten. Immers, door de vislarfsterte die optreedt op de locatie Brown Ridge Oost ten gevolge van heilactiviteiten in juli en later in het jaar zal dit pas tot een reductie in juveniele vis leiden nadat de jongen van de betreffende vogelsoorten de kolonie al hebben verlaten. Dat wil zeggen dat het broedsucces van deze vogelsoorten niet afhankelijk is van vislarfsterte die op de locatie Brown Ridge Oost optreedt ten gevolge van heilactiviteiten in juli of later. Concreet gaat het om de soorten Kleine Mantelmeeuw, Grote Stern, Vissdief, Noordse Stern in de Natura 2000 gebieden Noordzeekustzone en Waddenzee. Effecten op vogelsoorten van Natura 2000 gebieden, op zichzelf staand of in cumulatie, kunnen derhalve alleen nog optreden op basis van het aantal aanvaringssslachtoffers.

Overwegingen omtrent MER & passende beoordeling

Met betrekking tot de onderwerpen besproken in de passende beoordeling is de conclusie van het bevoegd gezag dat de effecten van het windturbinepark Brown Ridge Oost, gegeven de consequente manier waarop de zogenaamde 'worst case' wordt toegepast, op zichzelf staand niet significant zijn.

Overwegingen omtrent cumulatie

Voor de bepaling van de cumulatieve effecten als gevolg van de voorgenomen realisering van meerdere windturbineparken op zee heeft het bevoegd gezag aansluiting gezocht bij de volgorde waarop het bevoegd gezag voor de wet op grond van artikel 7.18 Wm, in samenhang met 7.28 Wm over reële vergunningaanvragen beschikt. Vergunningaanvragen zónder tijdig volledig en juist verklaard MER kunnen niet leiden tot vergunningverlening en zouden daarmee voor de bepaling van de cumulatieve gevolgen niet van belang zijn. Slechts vergunningaanvragen voorzien van een volledig en juist verklaard MER kunnen, mede gelet op artikel 7.28 Wm, leiden tot inhoudelijke besluitvorming door het bevoegd gezag. Artikel 7.28 Wm bevat in dit verband een dwingend kader voor het buiten behandeling stellen van een aanvraag waarvoor een MER- of m.e.r.-beoordelingsplicht geldt (aanvaardbaarheidsoordeel).

Van 2006 tot juli 2008 is voor een aantal aanvragen voor windturbineparken op zee een MER overgelegd. Het betreft op chronologische volgorde de parken West

Datum
2 november 2009

Nummer
WSV/2009-908

BESLUIT WBR-AANVRAAG OFFSHORE WINDTURBINEPARK BROWN RIDGE OOST

Rijn, Beaufort (voorheen Katwijk), Scheveningen Buiten, Breeveertien II, Rijnveld Noord en Rijnveld Oost. Na beoordeling van de inhoud van de afzonderlijke MER's heeft het bevoegd gezag bij afzonderlijke besluiten het MER, gelet op de daarvoor afgegeven richtlijnen en adviezen, aanvaardbaar en de aanvraag volledig verklaard en de procedure overeenkomstig hoofdstuk 7 Wm vervolgd. Onderdeel van deze procedure is de verplichte advisering door de Commissie. De Commissie constateerde dat het MER onvoldoende informatie inhield om uit te sluiten dat de windturbineparken in cumulatie significante effecten op de Natura 2000 gebieden zouden hebben. Dit betekende dat in aanvulling op het MER een locatiespecifieke passende beoordeling diende te worden opgesteld. Op 8 juli 2008 is aan de windsector de handreiking passende beoordeling uitgereikt welke informatie bevatte voor het opstellen van een locatiespecifieke passende beoordeling. Voor de aanvragen waarbij het MER reeds volledig en juist was verklaard, had dit tot gevolg dat het MER op basis van dit advies van de Commissie alsnog parallel aan de behandeling van de vergunningaanvraag met een passende beoordeling diende te worden aangevuld.

Voor initiatieven zonder volledig en juist verklaard MER, diende de passende beoordeling onderdeel uit te maken van het (nog in te dienen) MER. Het bevoegd gezag heeft hierbij gebruik gemaakt van haar bevoegdheid om deze initiatiefnemers te wijzen op de onvolledigheid van het MER overeenkomstig artikel 7.18 Wm. Voor de beoordeling van de gezamenlijke, cumulatieve gevolgen van windturbineparken op de Noordzee is voor deze initiatieven de volgorde van indiening van volledige aanvragen, met inbegrip van een volledig en juist verklaard MER, doorslaggevend. Voor de aanvragen Q4-WP, Brown Ridge Oost, Rijnveld West, Den Helder I, Callantsoog Noord, Q10, Helmveld, BARD Offshore NL1, EP Offshore NL1, GWS Offshore NL1, Tromp Binnen en Rotterdam Noord-West is daarvoor de (tijdige) datum van ontvangst van de passende beoordeling als onderdeel van het MER het bepalende gegeven.

Het voorgaande leidt tot de volgende cumulatievolvergaderde:

1. West Rijn, 2. Beaufort (voorheen Katwijk), 3. Scheveningen Buiten, 4. Breeveertien II, 5. Rijnveld Noord, 6. Rijnveld Oost, 7. Q4-WP, 8. Brown Ridge Oost, 9. Rijnveld West, 10. Den Helder I, 11. Callantsoog Noord, 12. Q10, 13. Helmveld, 14. BARD Offshore NL1, 15. EP Offshore NL1, 16. GWS Offshore NL1, 17. Tromp Binnen en 18. Rotterdam Noord-West.

Reeds bestaande windturbineparken zijn bij de berekening van de cumulatieve effecten niet meegenomen. Effecten die deze bestaande windturbineparken afzonderlijk of tezamen met overige storende factoren op de te beschermen gebieden hebben, zijn reeds meegenomen in het MER, respectievelijk in de passende beoordeling, als huidige situatie.

Cumulatieve effecten zijn mogelijk op zowel zeezoogdieren (onderwatergeluid, voedselsituatie) als vogels (aanvaringen) en zijn in deze gevallen additief of minder dan additief; dat wil zeggen dat het cumulatieve effect de som van de afzonderlijke effecten of minder zal zijn.

Cumulatie zeezoogdieren

Verstoringseffecten op zeezoogdieren ten gevolge van heilactiviteiten kunnen cumuleren in zowel tijd als ruimte. De precieze gevolgen van de gecumuleerde effecten zijn niet bekend. In een *worst case* benadering is er van uitgegaan dat

Datum
2 november 2009

Nummer
WSV/2009-908

BESLUIT WBR-AANVRAAG OFFSHORE WINDTURBINEPARK BROWN RIDGE OOST

het verloren gebied niet alleen ontoegankelijk is tijdens het daadwerkelijke heien, maar dat Bruinvissen en zeehonden gedurende de gehele heiperiode geen gebruik maken van het gebied.

Datum
2 november 2009
Nummer
WSV/2009-908

Bij zeehonden wordt er vanuit gegaan dat de afstand vanaf de heiplaats waarbinnen een gedragsreactie plaatsvindt maximaal 80 km kan bedragen. Ook deze verstoringafstand betreft een *worst case* aanname. Bij een cumulatief scenario waarbij meerdere parken per jaar worden gebouwd, en er niet of nauwelijks overlap in de ruimtelijke verstoring is, kan vrijwel het hele NCP verstoord worden. In het geval er binnen één kalenderjaar 2 parken worden gebouwd waarvan de verstoringcontouren niet of nauwelijks overlappen wordt ca 60% van het NCP verstoord voor zeehonden. Het voorgaande houdt in dat bij de aanleg van meerdere parken per jaar een groot deel van het NCP, gedurende de gehele heiperiode niet meer toegankelijk is voor zeehonden om te foerageren of voor andere activiteiten.

Gelet op de kennisleemtes die bestaan omtrent de verstoringseffecten door heiactiviteiten, het advies van de Commissie inzake de (cumulatieve) effecten van onderwatergeluid op zeezoogdieren en het belang van de in het kader van de Wbr te betrachten voorzorg, is het bevoegd gezag van mening dat een dergelijke grootschalige verstoring van het leef- en foerageergebied van zeehonden zoveel mogelijk voorkomen dient te worden. Hiertoe heeft het bevoegd gezag in de voorschriften bij de vergunningen opgenomen dat in het Nederlands deel van de Noordzee gedurende één bouwseizoen steeds één windturbinepark geheid mag worden. Hierdoor zal de genoemde 60% verstoring niet voorkomen.

Vanwege het voorkomen van effecten op de migratie van zwangere vrouwtjes van de Gewone zeehond in de periode januari – juni is het bevoegd gezag van mening dat in dit verband slechts voor één windturbinepark per kalenderjaar enkel in de periode juli-december geheid mag worden. Hiertoe heeft het bevoegd gezag voorschriften in dit besluit opgenomen. Als gevolg van de genoemde voorschriften worden grootschalige ruimtelijke verstoringen voor zeehonden binnen een kalenderjaar zoveel mogelijk beperkt.

Door het opnemen van de voorschriften in de vergunningen wordt cumulatie van effecten door het heien van windparken grotendeels voorkomen. Er kan echter niet uitgesloten worden dat over meerdere jaren cumulatie plaatsvindt. Wanneer meerdere jaren achter elkaar windparken gebouwd worden, kan de aanwas afkomstig van zeehonden uit andere gebieden over een langere periode verder afnemen, waardoor "aantasting van de natuurlijke kenmerken" van Natura 2000-gebieden kan optreden. Om het effect van heien op de aanwas door immigratie van zeehonden uit andere gebieden inzichtelijk te maken, zal in de vergunningen een uitbreiding van al bestaand zenderonderzoek worden voorgeschreven. Ook zullen resultaten worden betrokken uit de overige lopende monitoringsprogramma's naar zeehonden op het NCP.

BESLUIT WBR-AANVRAAG OFFSHORE WINDTURBINEPARK BROWN RIDGE OOST

Cumulatie vogels
Cumulatie kan optreden door de cumulatie van het aantal aanvaringsslachtoffers.

Datum
2 november 2009
Nummer
WSV/2009-908

Met betrekking tot aanvaringsslachtoffers kunnen alleen de effecten op de Kleine mantelmeeuw en de Jan van gent cumuleren. Ook gecumuleerd is het effect op de Jan van gent niet significant (maximaal 0,34% additionele sterfte voor Helgoland). Het cumulatieve effect op de Kleine mantelmeeuw voor wat betreft het aanvaringsrisico bedraagt voor Texel 2,17%. Voor de andere Natura 2000 gebieden is er geen sprake van cumulatie.

In de passende beoordeling wordt beargumenteerd dat de bij iedere kolonie voorkomende *floaters*, de vrijgekomen plekken van gestorven dieren innemen waardoor het effect van additionele sterfte geen effect heeft op populatieniveau. Bij een, volgens de passende beoordeling, zeer laag percentage van 10% floaters, kan de populatie 5,82% additionele sterfte aan. De 5,82% additionele sterfte is in dat geval te beschouwen als een soortspecifieke uitwerking van de 1% additionele sterfte volgens het ORNIS-criterium²⁴. Bij een dergelijk effect wordt het herstellend vermogen van de populatie immers niet aangetast.

In de passende beoordeling wordt genoemd dat de kolonie Kleine mantelmeeuwen op Texel zich momenteel op het instandhoudingsdoel bevindt. Uitgaande van het zeer lage percentage van 10% floaters die de vrijgekomen plekken van gestorven dieren innemen, heeft het effect van additionele sterfte voor Texel geen effect op populatieniveau. Het instandhoudingsdoel rondom de kolonie op Texel komt dus niet in gevaar. Op grond van het voorgaande wordt geconcludeerd dat in het licht van de instandhoudingsdoelen voor de Natura 2000 gebied Duinen en Lage Land Texel er geen significante effecten zullen optreden.

Overwegingen omtrent nieuw aangemelde Natura 2000 gebieden
Onder de Habitatrichtlijn zijn op 22 december 2008 de Kustzee ten Noorden van Bergen, de Vlakte van Raan, de Doggersbank en de Klaverbank aangemeld. Deze gebieden zijn aangemeld om redenen van het voorkomen van een aantal habitattypen (riffen zandbanken), zeezoogdieren (Bruinvis, zeehonden) en diadrome vissen (prikken, elft en fint). Bovenstaande gebieden staan nog niet op de communautaire lijst.

Ten overvloede: uit de passende beoordeling blijkt dat op basis van de analyses die zijn uitgevoerd voor de andere dan bovengenoemde, voor dit gebied relevante Natura 2000 gebieden, significante effecten voor zeezoogdieren kunnen worden uitgesloten. De Doggersbank en de Klaverbank bevinden zich buiten de 80 km contour van het windturbinepark; voor de twee andere gebieden geldt dat de effecten van onderwatergeluid door heien van tijdelijke aard zijn terwijl onderwatergeluid tijdens de exploitatiefase van zeer beperkte aard is. De aantallen van de aangewezen vissoorten in de gebieden zijn laag. Significante effecten op de populatie kunnen worden uitgesloten.

²⁴ Volgens dit criterium, opgesteld door het ORNIS comité, moet iedere additionele sterfte van minder dan één procent van de totale jaarlijkse sterfte aan de betrokken populatie (gemiddelde waarde) als niet significant worden beschouwd. Het Hof van Justitie gebruikt dit criterium als maatstaf om te beoordelen of sprake is van significantie (o.a. zaak C-79/03 (Commissie/Spanje)).

BESLUIT WBR-AANVRAAG OFFSHORE WINDTURBINEPARK BROWN RIDGE OOST

Overwegingen omtrent advies Commissie m.e.r.

Bevoegd gezag heeft kennis genomen van het advies van de Commissie met betrekking tot het MER en de Passende Beoordeling van Brown Ridge Oost. Bevoegd gezag neemt het advies van de Commissie grotendeels over, maar verschilt van inzicht met betrekking tot de volgende punten:

- Het MER gaat voor de bruinvis uit van dichtheden en een verstoringafstand die te laag zijn voor een situatie tijdens de bouw. Mede gezien de zeer ongunstige staat van instandhouding van de bruinvis binnen het NCP is deze onderschatting een belangrijk aandachtspunt bij de besluitvorming.

Bevoegd gezag deelt de conclusie van de Commissie dat de landelijke staat van instandhouding voor Bruinvissen zeer ongunstig is. Bij de Passende beoordeling is gebruik gemaakt van de gegevens uit SCANS II, deze gegevens daterend uit 2005, worden aangemerkt als meest representatief voor de huidige situatie. Bevoegd gezag kent de opvatting over hotspots en seizoensmigratie, maar er is onvoldoende feitelijke onderbouwing om hier andere dichtheidscijfers op te baseren.

De theoretische vermijdingsafstand waarvan in de Passende Beoordeling wordt uitgegaan wordt ondersteund door empirische waarnemingen in het veld.

Bevoegd gezag ziet dan ook geen aanleiding om van een andere verstoringafstand en dichtheidspercentages uit te gaan.

Het deel van de Noordzee dat tijdens de bouwfase van het windpark Brown Ridge Oost tot een reactie bij Bruinvissen zou kunnen leiden, vormt normaliter het leefgebied voor ongeveer 180 Bruinvissen (uitgaande van een dichtheid van 0,4 per km²). Dit betreft ongeveer 0,12% van het maximale aantal, in het Zuidelijk deel van de Noordzee voorkomende Bruinvissen en 0,04 tot 0,06 % van het aantal in de hele Noordzee. Dit is op populatieniveau een dermate klein effect dat effecten op het aantal, op het NCP voorkomende Bruinvissen kunnen worden uitgesloten.

- De Commissie stelt dat de toetsing aan de bestaande parken Prinses Amalia en OWEZ een belangrijk aandachtspunt vormt voor de besluitvorming. De Commissie adviseert bij de besluitvorming de effecten door bestaand gebruik te betrekken bij de beoordeling.

In het MER is bij de cumulatieve rekening gehouden met de realisatie van andere windturbineparken met een gezamenlijk vermogen van tenminste 1000 MW, inclusief de reeds vergunde windturbineparken Prinses Amalia en OWEZ. Conclusies uit het MER zijn door het bevoegd gezag betrokken bij de besluitvorming. In de Passende Beoordeling zijn deze parken niet beschouwd als plannen of projecten in de zin van de Habitatrichtlijn, maar als bestaand gebruik meegenomen. Bevoegd gezag is samenvattend van mening dat toetsing aan de bestaande windparken ruimschoots onderdeel uitmaakt van de besluitvorming.

In verband met de genoemde onzekerheden met betrekking tot de Drieteenmeeuw ten aanzien van de kennisleemtes met betrekking tot de MTR (Mean Traffic Rate), berekende aanvaringsslachtoffers en de dichtheid boven het studiegebied zijn in het monitorings- en evaluatieprogramma in de onderdelen "Monitoring zeevogels in relatie tot het windturbinepark", "Fluxmetingen zeevogels en koloniebroeders" en Ontwikkelgedrag van zeevogels en koloniebroeders of metingen van slachtoffers opgenomen. In deze onderdelen zal de soortspecifieke flux worden bepaald, dus

Datum
2 november 2009

Nummer
WSV/2009-908

BESLUIT WBR-AANVRAAG OFFSHORE WINDTURBINEPARK BROWN RIDGE OOST

ook die van de Drieteenmeeuw. De initiatiefnemer dient conform de Voorschriften een gedetailleerd monitorings- en evaluatieprogramma op te stellen. Bij de toetsing van dit programma zal het bevoegd gezag de overwegingen van de Commissie ten aanzien van de Drieteenmeeuw meenemen.

Datum
2 november 2009

Nummer
WSV/2009-908

Conclusie bevoegd gezag omtrent ecologie

Met betrekking tot de onderwerpen besproken in de Passende Beoordeling is de conclusie van het bevoegd gezag dat de effecten van het windturbinepark Brown Ridge Oost, gegeven de consequente manier waarop de zogenaamde 'worst case' wordt toegepast, op zichzelf staand niet significant zijn.

Tijdens de effectbeschrijving van het MER zijn leemtes in kennis geconstateerd met betrekking tot de milieu-effecten van de aanleg, aanwezigheid en verwijdering van het windmolenpark Brown Ridge Oost.

Bevoegd gezag heeft op basis van de Passende Beoordeling en de stukken die ter aanvulling hierop zijn binnengekomen, voldoende inzicht in de aard en omvang van deze effecten verkregen om tot een besluit te komen. In navolging van het advies van de Commissie is er daarnaast een pakket aan monitoring- en evaluatievoorschriften opgesteld.

Onderzocht is of het project tezamen met andere plannen of projecten significante effecten heeft op de instandhouding van de beschermde gebieden.

De effecten van Brown Ridge Oost die cumuleren met de effecten van andere vergunde windmolenparken zijn in het kader van dit besluit overwogen. Hierbij is rekening gehouden met de uitkomsten van de Passende Beoordeling voor deze parken, inclusief de beperkingen die aan de vergunningen worden verbonden. Hieruit volgt dat significante effecten uitgesloten kunnen worden.

Uit artikel 3 lid 2 van de Wbr volgt dat rekening dient te worden gehouden met de bescherming van belangen van andere dan waterstaatskundige aard, voor zover daarin niet reeds is voorzien bij of krachtens andere wet. Hier wordt met name bedoeld op belangen ten aanzien van natuur en milieu (ecologie). Bij de beoordeling van de aanvraag is derhalve bekeken of de activiteit niet leidt tot onaanvaardbare gevolgen voor het milieu. Uit artikel 1 lid 2 van de beleidsregels volgt dat onder milieu ook natuur wordt verstaan.

Het bevoegd gezag houdt bij de onderhavige besluitvorming rekening met de bepalingen uit de Vogel- en Habitatrichtlijn.

Het bevoegd gezag is géén onderzoeksresultaten of andere gegevens bekend waaruit het tegendeel blijkt. Op grond daarvan staan op dit moment de bepalingen van de Habitat- en Vogelrichtlijnen een positief besluit ten aanzien van de effecten van het windturbinepark Brown Ridge Oost op Natura 2000 gebieden niet in de weg.

3.4.6 Maatregelen en voorschriften

Voorschriften

Gelet op het belang van de vislarven voor de voedselketens op de Noordzee en de in het kader van de Wbr te betrachten voorzorg, is het bevoegd gezag van mening dat de negatieve effecten van het heien zoveel mogelijk voorkomen dienen te worden.

BESLUIT WBR-AANVRAAG OFFSHORE WINDTURBINEPARK BROWN RIDGE OOST

Het bevoegd gezag is van mening dat in dit verband in de onderzochte periode, te weten 1 januari tot 1 juli, geen heiwerkzaamheden mogen plaatsvinden. Het bevoegd gezag verbindt aan deze vergunning een voorschrift op grond waarvan niet geheid mag worden in de periode van 1 januari tot 1 juli teneinde de effecten van het heien op het transport van vislarven naar de Waddenzee en de Voordelta zoveel mogelijk te beperken. (Zie voorschrift 6 lid 5.)

Met het voorschrift worden significante voedselketeneffecten als gevolg van de bouw van windturbinepark Brown Ridge Oost, voor juveniele vislarven afhankelijke vogelsoorten van Natura 2000 gebieden, uitgesloten. Concreet gaat het hier om de soorten Kleine mantelmeeuw, Grote stern, Visdief, Noordse stern in de Natura 2000 gebieden Noordzeekustzone en Waddenzee, en de Natura 2000 gebieden in het Deltagebied (voor zover deze gebieden voor deze soorten zijn aangewezen). Doordat dit voorschrift is opgenomen wordt tevens een effect van de bouw van het windturbinepark Brown Ridge Oost, op de aanwas van de populatie van de Gewone zeehond nagenoeg uitgesloten.

Gelet op de gehanteerde norm voor aanvaardbaar effect in termen van verstoring van zeezoogdieren in Natura 2000 gebieden is het bevoegd gezag van mening dat effecten boven deze norm voorkomen dienen te worden. Het bevoegd gezag verbindt aan deze vergunning het voorschrift dat op de Noordzee gedurende één bouwseizoen één windturbinepark geheid mag worden. (Zie voorschrift 6 lid 6 en verder.)

Met het voorschrift worden verstoringseffecten op zeezoogdieren in Natura 2000 gebieden binnen aanvaardbare normen gehouden.

Monitoring- en evaluatieprogramma

In het MER worden kennisleemtes aan de orde gesteld. Door in het kader van het MER en de Passende Beoordeling consequent 'worst case' analyses toe te passen is voor deze vergunning de zekerheid verkregen dat er geen significante effecten op zullen treden.

Gelet op de in het MER beschreven kennisleemtes, de overwegingen ten aanzien van de ecologie en de inschatting van effecten van toekomstige ontwikkelingen van windturbineparken op zee, is het bevoegd gezag tot de conclusie gekomen dat een monitoring- en evaluatieprogramma voorgeschreven dient te worden. Hiertoe is een voorschrift met bijlagen in deze vergunning opgenomen.

Het bevoegd gezag behoudt het recht om, na overleg met de initiatiefnemer, op grond van voortschrijdend inzicht wijzigingen in de voorschriften aan te brengen evenals wijzigingen in de (bestuurlijke) organisatie, financieringsstructuur en opzet van het Monitorings- en Evaluatieprogramma.

Als resultaten van Monitorings- en Evaluatieprogramma's van derden cq onderzoeken van kennisinstituten hiertoe aanleiding geven kan het bevoegd gezag besluiten de voorschriften ten aanzien van de desbetreffende aspecten aan te passen.

Het bevoegd gezag behoudt het recht om het Werkplan/Uitvoeringsplan te toetsen aan de meest recente inzichten, dus inclusief voortschrijdend inzicht, en, indien daartoe aanleiding is, aanvullende voorschriften en mitigerende maatregelen te eisen.

Datum
2 november 2009
Nummer
WSV/2009-908

BESLUIT WBR-AANVRAAG OFFSHORE WINDTURBINEPARK BROWN RIDGE OOST

Ook de vergunninghouder kan verzoeken om op basis van voortschrijdend inzicht, aanpassingen te doen in het Monitorings- en Evaluatieprogramma.

Datum
2 november 2009
Nummer
WSV/2009-908

3.5 Meest Milieuvriendelijk Alternatief

Het bevoegd gezag constateert dat de aanvrager als voorkeursalternatief niet heeft gekozen voor het Meest Milieuvriendelijk Alternatief (MMA). Afgezien van de vraag of een compacte variant van 4,5 MW turbines, gelet op de hoge aanvaringsrisico's voor vogels, wel als meest milieuvriendelijke alternatief beschouwd zou kunnen worden komt het bevoegd gezag op basis van de afweging in paragrafen 3.1-3.4 van dit besluit tot de conclusie dat het aangevraagde voorkeursalternatief geen wezenlijk negatieve gevolgen heeft voor het milieu. Het voorkeursalternatief is daarom een aanvaardbaar alternatief.

3.6 Eindconclusie bevoegd gezag

Het bevoegd gezag komt op basis van de overwegingen met betrekking tot de effecten op scheepvaartveiligheid, luchtvaartveiligheid, mijnbouw en ecologie tot de conclusie dat voor het windturbinepark Brown Ridge Oost een vergunning onder voorwaarden kan worden verleend aan de aanvrager. De voorwaarden ten behoeve van de scheepvaartveiligheid zijn beschreven onder paragraaf 3.1.6 en bijbehorende voorschriften en bijlagen. De voorwaarden ten behoeve van de luchtvaartveiligheid zijn beschreven onder paragraaf 3.2.5 en bijbehorende voorschriften en bijlagen. De voorwaarden ten behoeve van mijnbouw zijn beschreven onder paragraaf 3.3.5 en bijbehorende voorschriften en bijlagen. De voorwaarden ten behoeve van ecologie zijn beschreven in paragraaf 3.4.6 en bijbehorende voorschriften en bijlagen.

Hetgeen in het inrichtingsplan, verlichtingsplan, onderhoudsplan, veiligheids- en calamiteitenplan, verwijderingsplan, en in het monitoring- en evaluatieplan is gesteld als werkwijze c.q. onderzoek dient daadwerkelijk conform de door de hoofdingenieur-directeur van Rijkswaterstaat Dienst Noordzee of andere bevoegde instanties verleende goedkeuring te worden uitgevoerd. Indien de vergunninghouder geen gevolg geeft aan de verplichting om de plannen na te komen, handelt zij daarmee in strijd met de vergunning (-voorschriften). Indien uit de rapportage dan wel uit toezicht blijkt dat geen of onvoldoende onderzoek heeft plaatsgevonden naar de effecten van de vergunde activiteiten, bestaat aanleiding om bestuursrechtelijke dan wel strafrechtelijke instrumenten in te zetten. In de Wbr in samenhang bezien met hoofdstuk 5 van de Awb, is de grondslag voor bestuursrechtelijk optreden vastgelegd.

BESLUIT WBR-AANVRAAG OFFSHORE WINDTURBINEPARK BROWN RIDGE OOST

4) BESLUIT

De Staatssecretaris van Verkeer en Waterstaat besluit op grond van de opgenomen overwegingen aan Brown Ridge Oost BV i.o., Regulierenring 12f, Bunnik, verder te noemen 'de vergunninghouder', vergunning te verlenen op grond van artikel 2 van de Wet beheer rijkswaterstaatswerken. De vergunning betreft de aanleg, het in stand houden en verwijderen van het windturbinepark 'Brown Ridge Oost' op het Nederlands Continentaal Plat en de aanleg, het in stand houden en het verwijderen van kabelleidingen ten behoeve van voornoemd windturbinepark op het Nederlands Continentaal Plat, in de territoriale wateren en op het land tot aan de duinvoet.

De vergunning geldt vanaf publicatie van het definitieve besluit tot 20 jaar na de aanvang van de bouwperiode plus de tijd die nodig is voor de verwijdering van het werk en de bekabeling naar land, met daaraan verbonden de hierna volgende voorschriften. De voorschriften maken integraal onderdeel uit van deze vergunning.

Hoogachtend

DE STAATSSECRETARIS VAN VERKEER EN WATERSTAAT,
namens deze,
het Hoofd van de Afdeling Vergunningverlening
Rijkswaterstaat dienst Noordzee

Dhr. ir. A.J.M. Geurts van Kessel

Datum
2 november 2009
Nummer
WSV/2009-908

BESLUIT WBR-AANVRAAG OFFSHORE WINDTURBINEPARK BROWN RIDGE OOST

MEDEDELING

Beroep

Belanghebbenden die hun zienswijze tegen het ontwerpbesluit naar voren hebben gebracht, of die redelijkerwijs niet verweten kan worden tegen het ontwerpbesluit geen zienswijze naar voren te hebben gebracht, kunnen op grond van de Algemene wet bestuursrecht gedurende zes weken tegen dit besluit beroep instellen.

De beroepstermijn vangt aan met ingang van de dag na de dag waarop het besluit ter inzage is gelegd. Om in beroep te gaan tegen het besluit dient het beroepsschrift te worden gericht aan de rechtbank in het rechtsgebied waarin belanghebbende woonplaats houdt dan wel gevestigd is.

Het definitief besluit en bijbehorende stukken liggen gedurende reguliere openingstijden op de volgende locaties ter inzage:

- de hoofdvestiging van Rijkswaterstaat Noordzee in Rijswijk,
- de hoofdvestiging van Rijkswaterstaat Noord-Nederland in Leeuwarden,
- de hoofdvestiging van Rijkswaterstaat Noord-Holland in Haarlem,
- de hoofdvestiging van Rijkswaterstaat Zuid-Holland in Rotterdam,
- de hoofdvestiging van Rijkswaterstaat Zeeland in Middelburg,
- het Ministerie van Verkeer en Waterstaat in Den Haag.

Het ondertekende beroepsschrift dient ten minste te bevatten:

- uw naam en adres;
- de dagtekening;
- een omschrijving van het besluit waartegen het beroep is gericht;
- de gronden van het beroep.

Voorlopige voorziening

Voorts bestaat de mogelijkheid om - gelijktijdig met of na de indiending van het beroepsschrift - een verzoek te doen tot het treffen van een voorlopige voorziening. Een zodanig verzoek dient te worden gericht tot de voorzieningenrechter van de rechtbank waarbij het beroep wordt ingesteld.

Zowel in verband met de behandeling van het beroep als in verband met het verzoek om voorlopige voorziening wordt griffierecht geheven. Omtrent de hoogte daarvan, de wijze waarop en de termijn waarbinnen u dient te betalen, krijgt u na indiening van het beroep c.q. het verzoek om voorlopige voorziening bericht van de griffie.

Voor inlichtingen over de beroepsprocedure kunt u zich wenden tot het Centrum Publieksparticipatie, telefoon 070 - 456 96 04. Het besluit en de daarop betrekking hebbende stukken kunt u downloaden of opvragen via www.centrumpp.nl.

Meer achtergronden over windturbineparken op de Noordzee zijn te vinden op www.noordzeeloket.nl.

Voor nadere informatie over de inhoud van het besluit, kunt u contact opnemen met Rijkswaterstaat Noordzee, secretariaat Water en Scheepvaart, telefoon 070 - 33 66 843.

Datum
2 november 2009
Nummer
WSV/2009-908

BESLUIT WBR-AANVRAAG OFFSHORE WINDTURBINEPARK BROWN RIDGE OOST

VOORSCHRIFTEN

Voorschrift 1. Begripsbepalingen

In dit besluit wordt verstaan onder:

- a) 'het bevoegd gezag', de Staatssecretaris van Verkeer en Waterstaat (voor het gedeelte zeewaarts vanaf 1 km uit de laag-laag-waterlijn (LLWS)), vertegenwoordigd door de hoofdingenieur-directeur van Rijkswaterstaat Noordzee (adres: Lange Kleiweg 34, Postbus 5807, 2280 HV Rijswijk (Z-H), voor het gedeelte landwaarts vanaf die 1 km uit de laag-laag-waterlijn en tot aan de duinvoet, vertegenwoordigd door de hoofdingenieur-directeur van Rijkswaterstaat Noord-Holland (adres: Toekanweg 7, Postbus 3119, 2001 DC Haarlem).
- b) 'de aanvraag', de vergunningaanvraag van 16 juni 2008 voor het oprichten, het in stand houden en het verwijderen van het windturbinepark 'Brown Ridge Oost'. De vergunningsaanvraag bestaat uit:
- Brief d.d. 16 juni 2008 (kenmerk P109\Wbr-verg01.brh) inzake indiening aanvraag Wbr-vergunning en MER;
 - "Oprichtings- en constructieplan Offshore windturbinepark Brown Ridge Oost";
 - "Onderhoudsplan Offshore Windturbinepark Brown Ridge Oost";
 - "Safety Plan Offshore Windturbinepark Brown Ridge Oost";
 - "Appendix E Safety Plan Offshore Windturbinepark Brown Ridge Oost";
 - "Verlichtingsplan Offshore Windturbinepark Brown Ridge Oost";
 - "Calamity Plan Offshore Windturbinepark Brown Ridge Oost";
 - "Verwijderingsplan Offshore Windturbinepark Brown Ridge Oost";
 - "Milieueffectrapport Offshore Windturbinepark Brown Ridge Oost";
 - "Samenvatting Milieueffectrapport Offshore Windturbinepark Brown Ridge Oost";
 - "Veiligheidsstudie Offshore Windturbinepark Brown Ridge Oost";
 - Brief d.d. 16 september 2008 (kenmerk P109\Wbr-verg08.brh) "Aanvulling aanvraag Wbr-vergunning Offshore Windturbinepark Brown Ridge Oost";
 - "Aanvulling aanvraag Wbr-vergunning Offshore Windturbinepark Brown Ridge Oost";
 - Brief d.d. 15 december 2008 met kenmerk P109\Wbr-verg09.brh; "Tweede aanvulling aanvraag Wbr-vergunning Offshore Windturbinepark Brown Ridge Oost";
 - "Tweede aanvulling aanvraag Wbr-vergunning Offshore Windturbinepark Brown Ridge Oost";
 - Brief d.d. 12 januari 2009 (kenmerk P109\Wbr-verg10.brh) inzake indiening "Passende Beoordeling Windturbinepark Brown Ridge Oost";
 - "Passende Beoordeling Windturbinepark Brown Ridge Oost".
 - Document: Nadere informatie effecten aanleg windparken op zeehonden NCP, A.R. Boon, F. Heinis (HWE), 1 juni 2009.
- En de door vergunninghouder als vertrouwelijk ingediende documenten:
- Brief d.d. 16 juni 2008 met kenmerk P109\Wbr-verg02.brh inzake indiening vertrouwelijke stukken voor aanvraag Wbr-vergunning;
 - "Ontwerpdocumenten Conceptueel Funderingsontwerp Offshore Windturbineparken E-Connection";
 - "Windenergie op zee: Basisdocument vogels en zeezoogdieren" door ecologisch adviesbureau Henk Baptist, 2006;
- c) 'het werk', een windturbinepark, genaamd 'Brown Ridge Oost', bestaande uit 94 windturbines, twee transformatorstations en de kabels tussen de

Datum
2 november 2009
Nummer
WSV/2009-908

BESLUIT WBR-AANVRAAG OFFSHORE WINDTURBINEPARK BROWN RIDGE OOST

- windturbines onderling en tussen het transformatorstation. De windturbines zijn van het type VESTAS V90 met een geïnstalleerd vermogen van 3 MW per turbine. Elke windturbine is geplaatst op een fundering bestaande uit monopile. Eén en ander is nader beschreven in de aanvraag;
- d) 'de bekabeling naar land', twee hoogspanningskabels vanaf het trafostation naar land tot aan de duinvoet, IJmuiden. Eén en ander is nader beschreven in de bij deze vergunning behorende aanvraag;
- e) 'de bouwperiode', de periode vanaf het eerste moment dat de bodem in beroering gebracht wordt door plaatsing van het werk dan wel de bekabeling naar land tot aan het begin van de operationele periode;
- f) 'de operationele periode', de periode vanaf het eerste moment dat elektriciteit van het werk door de bekabeling naar land gaat tot aan het begin van de verwijderperiode;
- g) 'de verwijderperiode', de periode vanaf het begin van demontage van het werk tot de totale verwijdering van het werk;
- h) De combinatie van de bouw- en operationele periode als genoemd onder e en f, mag op grond van dit besluit niet langer dan 20 jaar duren, tenzij het bevoegd gezag na een gemotiveerd verzoek hiertoe anders beslist;
- i) 'de contactambtenaar', de voor deze vergunning aangewezen ambtenaar werkzaam bij de afdeling Vergunningverlening van Rijkswaterstaat dienst Noordzee en voor het eerst in de aanbestedingsbrief bij deze vergunning gespecificeerd, te bereiken via het algemene nummer telefoon 070-33 66 600. Buiten kantooruren is Rijkswaterstaat dienst Noordzee bereikbaar via het Hydro Meteo Centrum Nederland (HMCN) 070-33 66 800 en/of faxnummer 070-39 51 724.
- j) 'de handhavingsambtenaar', de voor deze vergunning aangewezen ambtenaar werkzaam bij de afdeling Handhaving van Rijkswaterstaat dienst Noordzee en voor het eerst in de aanbestedingsbrief bij deze vergunning gespecificeerd, te bereiken via de hierboven onder i genoemde contactgegevens;
- k) 'de Kustwacht', het Kustwachtcentrum, Postbus 10000, 1780 CA Den Helder, telefoon: 0900 - 0111 (alarmnummer) of 0223 - 542300 / 542603 (Duty Officer), fax 0223 - 658358, marifoon VHF 16, verdere informatie te vinden op website: www.kustwacht.nl;
- l) 'schriftelijk', per brief, per fax of per e-mail.

Datum
2 november 2009
Nummer
WSV/2009-908

Voorschrift 2. Aanvraag

- Alle activiteiten dienen conform de aanvraag te worden uitgevoerd, tenzij de aan deze vergunning verbonden voorschriften anders bepalen.
- Wijzigingen in de in lid 1 genoemde documenten dienen schriftelijk te worden gemeld aan het bevoegd gezag, welke vervolgens zal beoordelen of aanleiding bestaat de vergunning te wijzigen.

Voorschrift 3. Plaatsbepaling en vormgeving

- Het werk, exclusief de kabels in de territoriale zee en van de territoriale zee tot aan de duinvoet, is gelegen op het Nederlands deel van het continentaal plat, bevindt zich binnen de volgende posities (in UTM op basis van het stelsel WGS 84 en ED50 zone 31):

	ED50		WGS84	
	x-coördinaat	y-coördinaat	E	N
1	529646	5845736	26,275	45,526

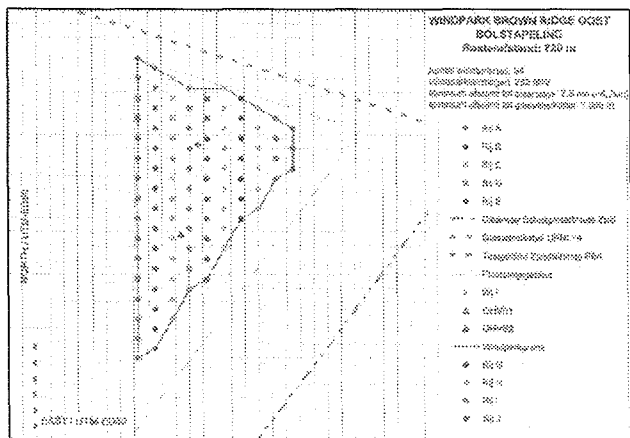
BESLUIT WBR-AANVRAAG OFFSHORE WINDTURBINEPARK BROWN RIDGE OOST

2	529629	5834936	26,202	39,7
3	530253	5835295	26,757	39,892
5	531504	5837453	27,88	41,052
4	532128	5837812	28,436	41,243
6	533379	5839970	29,559	42,403
7	534003	5840329	30,115	42,594
8	534628	5841408	30,677	43,173
9	535252	5841767	31,234	43,365
10	535254	5843207	31,245	44,141
11	532762	5844651	29,039	44,93
12	531515	5844653	27,931	44,935

Datum
2 november 2009

Nummer
WSV/2009-908

- De windturbines en het transformatorstation zijn gesitueerd op de coördinaten zoals aangegeven in Figuur 6.
- Het tracé van de bekabeling naar land dient te lopen vanaf het windturbinepark Brown Ridge Oost naar IJmuiden, zoals aangegeven op de bij deze vergunning behorende tekening nr. NZWS-2009-0073 (zie Bijlage 2).
- Rondom het park wordt een veiligheidszone ingesteld van 500 meter conform de Beleidsregels 'Toepassing van de Wbr op installaties in de EEZ' (december 2004).

Figuur 6: Lay-out en interne bekabeling windturbinepark Brown Ridge Oost

Voorschrift 4. Onderwateropname van de zeebodem voorafgaand aan de bouw

- Tenminste 9 maanden voorafgaand aan de bouwperiode maakt de vergunninghouder een onderwateropname ('site survey') van de zeebodem op de locatie van het werk om te bepalen of de bodem vrij is van obstakels.

BESLUIT WBR-AANVRAAG OFFSHORE WINDTURBINEPARK BROWN RIDGE OOST

- Uiterlijk 3 maanden voordat het in het eerste lid bedoelde onderzoek wordt uitgevoerd, dient de vergunninghouder bij het bevoegd gezag een schriftelijk voorstel hiertoe in. Dit voorstel dient te voldoen aan de uitgangspunten voor hydrografisch meetwerk conform de richtlijn van de International Hydrographic Organization (IHO) order 1 S44.
- Het in het voorgaande lid beschreven onderzoeksvoorstel dient ter goedkeuring voorgelegd te worden aan het bevoegd gezag.
- Alleen wanneer de onderwateropname is uitgevoerd conform het goedgekeurde voorstel, is er sprake van een geldige onderwateropname.
- Binnen 3 maanden na beëindiging van de onderwateropname, doch uiterlijk 6 maanden voor aanvang van de bouwperiode, stuurt de vergunninghouder het bevoegd gezag een volledige schriftelijke eindrapportage van de onderwateropname.

Datum
2 november 2009

Nummer
WSV/2009-908

Voorschrift 5. Onderzoek bodemgesteldheid

- Tenminste 9 maanden voorafgaand aan de bouwperiode voert de vergunninghouder een gedetailleerd onderzoek uit naar de bodemgesteldheid en bodemvormen ter plaatse van alle voorgenomen windturbinefundaties en het transformatorstation waaruit blijkt dat de inrichting conform het inrichtingsplan kan geschieden.
 - Uiterlijk 3 maanden voordat het in het eerste lid bedoelde onderzoek wordt uitgevoerd, dient de vergunninghouder bij het bevoegd gezag een schriftelijk voorstel hiertoe in.
 - Het in het voorgaande lid beschreven onderzoeksvoorstel dient ter goedkeuring voorgelegd te worden aan het bevoegd gezag.
 - Alleen wanneer het bodemonderzoek is uitgevoerd conform het goedgekeurde voorstel, is er sprake van een geldig bodemonderzoek.
 - Binnen 3 maanden na beëindiging van het bodemonderzoek, doch uiterlijk 6 maanden voorafgaand aan de bouwperiode, dient de vergunninghouder bij het bevoegd gezag een schriftelijke eindrapportage met betrekking tot het voornoemde bodemonderzoek in. In de eindrapportage wordt aangegeven of, en zo ja welke, wijzigingen in het ontwerp zullen worden voorgesteld.
- Voorschrift 2 lid 2 is hierop onvoorwaardelijk van toepassing.

Voorschrift 6. Plaatsing en constructie van de windturbines en het transformatorstation

- Tenminste 2 maanden voorafgaand aan de bouwperiode stelt de vergunninghouder zich door middel van een bankgarantie aan de Staat, of een ander door de Staat goedgekeurde zekerheidsstelling, garant voor voldoende middelen ten bate van de verwijdering, gedurende de gehele bouw-, operationele en verwijderperiode.
- Tenminste 1 maand voorafgaand aan de bouwperiode worden in een door de vergunninghouder te initiëren overleg afspraken gemaakt tussen de vergunninghouder, het bevoegd gezag en de Kustwacht over de te nemen maatregelen tijdens de bouwperiode. Partijen moeten het eens zijn over de afspraken voordat daadwerkelijk aan de bouw wordt begonnen.
- Tenminste 1 maand voorafgaand aan de bouwperiode meldt de vergunninghouder, met verwijzing naar het nummer van deze vergunning, schriftelijk aan de handhavingsambtenaar en de Kustwacht:
 - de naam van alle in te zetten werkvaartuigen/ platforms, inclusief 'callsign' en contact details;

BESLUIT Wbr-AANVRAAG OFFSHORE WINDTURBINEPARK BROWN RIDGE OOST

- b) de dag waarop de werkzaamheden zullen beginnen en de verwachte duur daarvan;
- c) de voor de vergunninghouder werkzame, 24 uur per dag bereikbare, contactpersoon (zie ook voorschrift 18, aanwijzing contactpersoon);
- d) de door de vergunninghouder getroffen veiligheidsmaatregelen voor de scheepvaart.
4. Tenminste 3 maanden voorafgaand aan de start van de bouwperiode wordt door de vergunninghouder in een werkplan beschreven hoe en wanneer de heiwerkzaamheden plaatsvinden. Dit werkplan dient ter beoordeling en goedkeuring voorgelegd te worden aan het bevoegd gezag. Zonder goedgekeurd werkplan mag de bouwperiode niet aanvangen.
5. Heiwerkzaamheden mogen niet plaatsvinden in de periode van 1 januari tot 1 juli.
6. In het Nederlands deel van de Noordzee mag gedurende één bouwseizoen steeds één windturbinepark geheid worden.
7. De heiwerkzaamheden vinden plaats na goedkeuring van het bevoegd gezag en nadat gebleken is dat aan de voorschriften in deze vergunning als genoemd onder voorschrift 9 is voldaan.
8. Het bevoegd gezag kan toestemming geven om af te wijken van het bepaalde onder lid 5 en 6. Het bevoegd gezag betreft hierbij:
- De afstand tot andere windturbineparken en de vermijdingsafstand van zeehonden tengevolge van heigeluid. Indien de vermijdingszone in voldoende mate samenvalt met die van het windturbinepark waarvoor al heiwerkzaamheden plaatsvinden, zulks ter beoordeling van het bevoegd gezag, dan kan het bevoegd gezag toestemming verlenen voor de heiwerkzaamheden in hetzelfde bouwseizoen als bedoeld onder 6.
 - De in het inrichtingsplan opgenomen funderingswijze of voorstellen voor mitigatie van het heigeluid in relatie tot het terugbrengen van de vermijdingsafstand voor de Gewone en Grijze zeehond.
9. Gedurende de bouwperiode rapporteert de vergunninghouder wekelijks, of vaker indien de vergunninghouder of het bevoegd gezag dat noodzakelijk acht, schriftelijk over de voortgang van de werkzaamheden aan de Kustwacht en de handhavingsambtenaar, onder vermelding van:
- de werkzaamheden van de afgelopen week;
 - de voorgenomen werkzaamheden van de komende week;
 - afwijkingen van de in lid 3 van dit voorschrift genoemde aspecten.
10. Tijdens de bouw van het park is een begeleidingsschip met VTS-operator aan boord aanwezig welke de omliggende scheepvaart volgt. Over de exacte werkzaamheden van dit schip en de eisen waaraan dit schip dient te voldoen worden voorafgaand aan de bouw afspraken met de Kustwacht gemaakt.
11. De Kustwacht kan tijdens de bouwperiode aanvullende veiligheidsvoorwaarden stellen ten behoeve van de veiligheid van het park zelf, alsmede het omringende scheepvaartverkeer.
12. Binnen 24 uur na afronding van alle werkzaamheden in de bouwperiode, meldt de vergunninghouder dit schriftelijk aan de handhavingsambtenaar en de Kustwacht.
13. De vergunninghouder doet na de plaatsing van de funderingen voor zowel de turbines als het transformatorstation zo spoedig mogelijk doch uiterlijk binnen 6 maanden na voltooiing van de heiwerkzaamheden opgave aan de contactambtenaar over de exacte positie van de monopalen ('as build').
14. In het belang van de scheepvaart en de luchtvaart draagt de vergunninghouder zorg, dat de in lid 13 bedoelde gegevens na instemming

Datum
2 november 2009

Nummer
WSV/2009-908

BESLUIT Wbr-AANVRAAG OFFSHORE WINDTURBINEPARK BROWN RIDGE OOST

van de contactambtenaar ter kennis worden gebracht van de Dienst der Hydrografie – Bureau inwinning (te bereiken via info@hydro.nl) en Inspectie Verkeer en Waterstaat Toezichtseenheid luchtvaart en luchtruim opdat de windturbines en het transformatorstation door genoemde diensten op luchtvaart- en zeekaarten kunnen worden aangegeven.

Datum
2 november 2009

Nummer
WSV/2009-908

Voorschrift 7. Aanleg van de bekabeling naar land

- Het scheepvaartverkeer dient tijdens de bouwperiode en bij eventuele reparatie van de kabels en de bekabeling naar land in de operationele periode zoveel mogelijk ongehinderd doorgang te kunnen vinden.
- De vergunninghouder vraagt ten behoeve van eventuele maatregelen zoals omleiding van het verkeer ten minste vier weken voor de aanleg en reparatie van de bekabeling schriftelijk toestemming bij de Kustwacht en meldt het voornemen aan de Dienst der Hydrografie – Bureau inwinning (te bereiken via info@hydro.nl) met een afschrift aan de handhavingsambtenaar onder vermelding van:
 - een duidelijke omschrijving van de plaats der werkzaamheden;
 - de aard, de tijdsduur en omvang der werkzaamheden door middel van een werkplan en tijdschema;
 - de te gebruiken vaartuigen;
 - een beschrijving van de in het belang van de scheepvaart te nemen maatregelen;
 - de dag waarop de werkzaamheden zullen beginnen;
 - de voor de vergunninghouder werkzame, 24 uur per dag bereikbare, contactpersoon;
 - afwijkingen van het onder b genoemde werkplan en tijdschema. Indien bijzondere omstandigheden hiertoe aanleiding geven, kan de Kustwacht een kortere termijn toestaan.
- Wanneer de aanvang van de werkzaamheden niet op het aangegeven tijdstip kan plaats hebben, maakt de vergunninghouder daar zo spoedig mogelijk tevoren schriftelijk melding van aan de Kustwacht en de handhavingsambtenaar.
- Tijdens het leggen van de bekabeling naar land en bij de uitvoering van grootschalig onderhoud aan de kabel(s) dient een daartoe opgeleide en gecertificeerde Noordzeeloods als 'VTS-operator' aan boord te zijn.
- De vergunninghouder rapporteert wekelijks schriftelijk over de voortgang van de werkzaamheden aan de Kustwacht en de handhavingsambtenaar, onder vermelding van:
 - de werkzaamheden van de afgelopen week;
 - de voorgenomen werkzaamheden van de komende week;
 - de positie van de diverse vaartuigen;
 - eventuele afwijkingen van het in lid 2.b genoemde werkplan en tijdschema.
- Binnen 24 uur nadat de werkzaamheden zijn beëindigd, meldt de vergunninghouder dit schriftelijk aan het Kustwachtcentrum en de handhavingsambtenaar.
- De vergunninghouder doet over het tracé van de bekabeling naar land z.s.m. doch uiterlijk binnen 6 maanden na voltooiing van de werkzaamheden opgave aan de contactambtenaar over de exacte ligging van de bekabeling naar land in horizontale en verticale posities t.o.v. de zeebodem ('as laid').
- In het belang van de scheepvaart draagt de vergunninghouder zorg, dat de in lid 7 bedoelde gegevens na instemming van de contactambtenaar ter kennis

BESLUIT WBR-AANVRAAG OFFSHORE WINDTURBINEPARK BROWN RIDGE OOST

worden gebracht van de Dienst der Hydrografie – Bureau inwinning (te bereiken via info@hydro.nl) opdat de bekabeling naar land door genoemde dienst op de zee kaarten van Nederland kan worden aangegeven.

Datum
2 november 2009
Nummer
WSV/2009-908

Voorschrift 8. Diepteligging en gronddekking kabels

1. Indien nodig naar het oordeel van de vergunninghouder wordt de bodem voorafgaand aan de aanleg door baggeren geëgaliseerd.
2. De bij het baggeren en egaliseren van de bodem vrijkomende specie zal in overleg met de contactambtenaar worden verspreid op een door hem aan te wijzen locatie nabij de ontgravinglocatie.
3. De vergunninghouder legt de bekabeling naar land aan op een diepte van tenminste 3 meter in de zeebodem voor dat deel van de kabels gelegen binnen 3 kilometer uit de kust (LLWS) en tenminste 1 meter in de zeebodem voor dat deel van de kabels verder zeewaarts tot het transformatorstation, waarbij de natuurlijke bodemopbouw en gronddekking zoveel als mogelijk in stand zal worden gehouden.
4. De vergunninghouder onderzoekt de horizontale ligging van de kabel (positie) en de verticale ligging van de kabel ten opzichte van de omringende zeebodem (dekking) jaarlijks door middel van een geldige onderwateropname waarbij de ligging van de kabel in het zeebed bepaald kan worden (bijvoorbeeld middels subbottom profiling).
5. Uiterlijk 3 maanden voordat de in lid 4 van dit voorschrift bedoelde survey wordt uitgevoerd, dient de vergunninghouder bij het bevoegd gezag een schriftelijk voorstel hiertoe in. Dit voorstel wordt beoordeeld door het bevoegd gezag. Zonder goedkeuring van het voorstel is de onderwateropname niet geldig.
6. Indien uit een in lid 4 van dit voorschrift bedoeld survey, of op enigerlei andere wijze, geconstateerd wordt dat op de kabel(s) minder dekking aanwezig is dan gespecificeerd in lid 3, meldt de vergunninghouder dit binnen 1 week aan de contactambtenaar. De contactambtenaar stemt vervolgens met de vergunninghouder af op welke wijze en binnen welke termijn overgegaan wordt tot het herstel van de vereiste dekking.
7. Binnen 3 maanden na beëindiging van de in het lid 4 bedoelde survey dient de vergunninghouder bij het bevoegd gezag een schriftelijke eindrapportage in.
8. Wanneer na achtereenvolgende surveys blijkt dat de ligging van de kabel(s) stabiel is en de dekking op de kabel(s) ten minste in overeenstemming met lid 3 van dit voorschrift blijft, kan de contactambtenaar goedkeuren dat de frequentie van de controle op de kabel(s) wordt verminderd. Hiertoe dient de vergunninghouder schriftelijk te verzoeken.

Voorschrift 9. Inrichting en Certificering

1. Tenminste 6 maanden voor aanvang van de bouwfase dient de vergunninghouder een herzien inrichtingsplan ter goedkeuring in bij het bevoegd gezag.
2. Alleen na schriftelijke goedkeuring door het bevoegd gezag is er sprake van een geldig inrichtingsplan.
3. Het is de vergunninghouder alleen toegestaan aan te vangen met de bouwperiode wanneer een geldig inrichtingsplan aan de contactambtenaar overlegd is.
4. Vergunninghouder is verplicht al het mogelijke te doen om te voorkomen dat mijnbouwvergunninghouders ten gevolge van het gebruik van de vergunning schade lijden. De vergunninghouder dient hiertoe rekening te houden met

BESLUIT WBR-AANVRAAG OFFSHORE WINDTURBINEPARK BROWN RIDGE OOST

verleende winningsvergunning(en), in het bijzonder met een goedgekeurd winningsplan, in het herziene inrichtingsplan.

Datum
2 november 2009
Nummer
WSV/2009-908

5. Voor het definitieve ontwerp van het werk dient, specifiek voor elke windturbine en transformatorstation, inclusief mastconstructie en fundering, een certificaat afgegeven te zijn door een bij de Raad van Accreditatie aangesloten certificeringsbureau.
6. De vergunninghouder dient elk certificaat, zoals beschreven in lid 5 van dit voorschrift, minimaal een maand voorafgaand aan de bouwperiode schriftelijk aan de contactambtenaar te overleggen.
7. Het is de vergunninghouder alleen toegestaan bouwwerkzaamheden uit te voeren aan constructies waarvoor een geldig certificaat, zoals beschreven in lid 5 van dit voorschrift, afgegeven is.
8. Voor eventuele wijzigingen in de constructie dient een certificaat te worden verkregen, zoals beschreven in lid 5 van dit voorschrift, en aan de contactambtenaar voorgelegd te worden, zoals beschreven in lid 1 en 2 van dit voorschrift.

Voorschrift 10. Aanvang van de operationele periode

1. Uiterlijk twee weken voor aanvang van de operationele periode meldt de vergunninghouder schriftelijk aan de directeur Kustwacht en het bevoegd gezag dat het werk en de bekabeling naar land gereed zijn en wanneer de operationele periode aan zal vangen.

Voorschrift 11. Veiligheid

1. De vergunninghouder voorziet het werk en de bekabeling naar land van controle-, waarschuwings- en besturingsystemen, inclusief de noodvoorziening voor het zowel ter plaatse als vanaf de wal kunnen bedienen en bewaken van het werk.
2. De vergunninghouder draagt er zorg voor dat de elektrische installaties van het werk en de bekabeling naar land voldoen aan de norm NEN 1010 (Veiligheidseisen laagspanning) of een gelijkwaardige norm overeenkomstig de laatste geldende normen op dit terrein. De vergunninghouder draagt er zorg voor dat de bekabeling voldoet aan de norm NEN 1041 (Safety regulations for high voltage installations) of een gelijkwaardige norm overeenkomstig de laatste geldende normen op dit terrein.
3. De vergunninghouder draagt er zorg voor dat het werk beveiligd is tegen blikseminslag volgens NEN 1014 (Bliksemb beveiliging) of een gelijkwaardige norm overeenkomstig de laatste geldende normen op dit terrein.
4. Tenminste 1 maand voorafgaand aan de bouwperiode worden in een door de vergunninghouder te initiëren overleg afspraken gemaakt tussen de vergunninghouder, het bevoegd gezag en de Kustwacht over de te nemen maatregelen bij calamiteiten.
5. De vergunninghouder legt tenminste 1 maand voorafgaand aan de bouwperiode schriftelijk een gedetailleerde uitwerking van het tot de aanvraag behorende calamiteitenplan waarin de onder lid 4 bedoelde afspraken terugkomen ter beoordeling voor aan de Kustwacht en de handhavingsambtenaar.
6. Het calamiteitenplan dient jaarlijks te worden herzien en zowel het eerste plan als de daaropvolgende herzieningen dienen schriftelijk goedgekeurd te worden door de Kustwacht en het bevoegd gezag.

BESLUIT WBR-AANVRAAG OFFSHORE WINDTURBINEPARK BROWN RIDGE OOST

Voorschrift 12. Onderhoud

1. Onderhoud en reparatie vindt plaats volgens het door de vergunninghouder bij de vergunningaanvraag ingediende Onderhoudsplan.
2. Onderhoud en inspecties worden uitgevoerd volgens de normen NEN EN 50110, (Bedrijfsvoering van elektrische installaties, Algemene bepalingen), NEN 3140 (Bedrijfsvoering van elektrische installaties, Aanvullende Nederlandse bepalingen voor laagspanningsinstallaties) en NEN 3840 (Bedrijfsvoering van elektrische installaties, Aanvullende Nederlandse bepalingen voor hoogspanningsinstallaties) of gelijkwaardige normen en overeenkomstig de laatst geldende normen op dit terrein.
3. Onderhoud en reparatie in afwijking van het onderhoudsplan als in het eerste lid bedoeld, meldt de vergunninghouder uiterlijk 1 maand van tevoren schriftelijk aan het bevoegd gezag, tenzij sprake is van spoedeisende omstandigheden.
4. Bij (groot) onderhoud waarbij (kraan)schepen nodig zijn, geldt het gestelde in voorschrift 6.
5. De vergunninghouder overhandigt de contactambtenaar vanaf aanvang van de operationele periode jaarlijks een inspectierapport van het gepleegde onderhoud aan het werk en de bekabeling.

Voorschrift 13. Verlichting, geluidssignalen en markering

1. De vergunninghouder overlegt tenminste 1 maand voorafgaand aan de bouwperiode schriftelijk een gedetailleerde uitwerking van het tot de aanvraag behorende verlichtingsplan aan de contactambtenaar.
2. Alleen na schriftelijke goedkeuring door het bevoegd gezag is sprake van een geldig verlichtingsplan.
3. Het in lid 1 beschreven plan dient tenminste gedetailleerd in te gaan op de plaatsing van AIS-markering, radar-reflectoren, misthoorns en verlichting op de (buitenste) turbines.
4. Het is de vergunninghouder alleen toegestaan bouwwerkzaamheden uit te voeren wanneer deze in het bezit is van een geldig verlichtingsplan.
5. Het plan als bedoeld in lid 1 dient jaarlijks te worden herzien en voorgelegd te worden aan het bevoegd gezag.
6. De vergunninghouder overhandigt de contactambtenaar vanaf aanvang van de bouwperiode jaarlijks een inspectierapport aangaande het naleven van het verlichtingsplan.

Voorschrift 14. In werking en buiten werking stellen van de windturbines

1. Indien een windturbine als gevolg van het optreden van een beveiliging buiten werking is gesteld, wordt de installatie pas weer in werking gesteld nadat de oorzaak (oorzaken) van het buiten werking stellen is (zijn) opgehouden te bestaan, dan wel doelmatig is (zijn) opgeheven.
2. De vergunninghouder beschrijft elk geval van het buiten werking stellen van een windturbine in het logboek, beschreven in voorschrift 15, waarbij de oorzaak en de oplossing van de oorzaak beschreven worden.
3. Tenminste 6 maanden voor aanvang van de operationele periode dient de vergunninghouder een schriftelijke procedure in die geldt voor het stopzetten en weer opstarten van windturbines. In die procedurebeschrijving dient ook te worden omschreven onder welke omstandigheden de procedure in werking treedt (zoals bijvoorbeeld door de vergunninghouder in het geval van technische defecten, zware storm of tijdens grote vogeltrek met verhoogde

Datum
2 november 2009
Nummer
WSV/2009-908

BESLUIT WBR-AANVRAAG OFFSHORE WINDTURBINEPARK BROWN RIDGE OOST

kans op vogelsterfte). Deze procedure moet in ieder geval worden gevolgd als de windturbines worden stopgezet of gestart bij de volgende gebeurtenissen:

- a) op last van het bevoegd gezag;
 - b) ten gevolge van een bevel van de directeur Kustwacht, bijvoorbeeld bij SAR-operaties of ten gevolge van een verzoek van de managers van nabije mijnbouwplatforms ten behoeve van de veiligheid van het platform en/of het vliegverkeer.
 - c) ten gevolge van een maatregel van het bevoegd gezag.
4. De in het vorige lid bedoelde procedure behoeft de schriftelijke goedkeuring van het bevoegd gezag en dient in overleg met deze te worden opgesteld.

Datum
2 november 2009
Nummer
WSV/2009-908

Voorschrift 15. Logboek

1. Vanaf het van kracht worden van de vergunning houdt de vergunninghouder een logboek bij, waarin tenminste de volgende zaken opgenomen worden:
 - Deze vergunning, alsmede overige relevante (publiekrechtelijke) besluiten;
 - De resultaten van de in deze vergunning voorgeschreven keuringen en/of metingen en registraties;
 - De (tussentijdse) resultaten van de in deze vergunning voorgeschreven onderzoeken;
 - De bevindingen van alle inspecties (milieu, onderhoud, veiligheid, etc.);
 - Datum, tijdstip en alle van belang zijnde gegevens (zoals tijdstip, tijdsduur, aard, hoeveelheid, oorzaak, plaats en windrichting) van voorgevallen incidenten met vermelding van de genomen maatregelen;
2. Het logboek zoals beschreven in lid 1 dient te allen tijde beschikbaar te zijn voor inzage door het bevoegd gezag.

Voorschrift 16. Monitoring- en evaluatieprogramma

1. De vergunninghouder dient een gedetailleerde uitwerking van een monitoring- en evaluatieprogramma op te stellen en uit te voeren conform het gestelde in bijlage 1 bij deze voorschriften.
2. De vergunninghouder legt het in lid 1 beoogde monitoring- en evaluatieplan schriftelijk voor aan de contactambtenaar ter beoordeling.
3. Alleen na schriftelijke goedkeuring door het bevoegd gezag is sprake van een geldig monitoring- en evaluatieplan.
4. Het is de vergunninghouder alleen toegestaan bouwwerkzaamheden uit te voeren en het park operationeel te hebben wanneer deze in het bezit is van een geldig monitoring- en evaluatieplan.
5. Daar waar het geldige monitoring- en evaluatieplan vraagt om onderzoeken die plaats dienen te vinden voorafgaand aan de bouw (T₀) dienen deze onderzoeken voltooid en gerapporteerd te zijn voor aanvang van de bouwperiode.
6. Eventuele wijzigingen in het monitoring- en evaluatieplan dienen schriftelijk ter goedkeuring aan de contactambtenaar voorgelegd te worden.
7. Tussen- en eindrapportages, alsmede de met het onderzoek verzamelde basisgegevens, conform bijlage 1 van deze vergunning overlegt de vergunninghouder schriftelijk aan de contactambtenaar ter beoordeling.
8. Alleen na schriftelijke goedkeuring door het bevoegd gezag is sprake van een geldig tussen- of eindrapport.

BESLUIT WBR-AANVRAAG OFFSHORE WINDTURBINEPARK BROWN RIDGE OOST

9. Het bevoegd gezag kan naar aanleiding van (tussen)resultaten van het monitoring- en evaluatieplan aanvullende eisen gericht op het mitigeren van de voorkomende effecten stellen.

Datum
2 november 2009
Nummer
WSV/2009-908

Voorschrift 17. Verwijdering

1. Tenminste 2 maanden voorafgaand aan de verwijderperiode worden in een door de vergunninghouder te initiëren overleg afspraken gemaakt tussen de vergunninghouder, het bevoegd gezag en de Kustwacht over de te nemen maatregelen tijdens de verwijderperiode.
2. De vergunninghouder overlegt minimaal 1 maand voorafgaand aan de verwijderperiode schriftelijk een gedetailleerde uitwerking van het tot de aanvraag behorende verwijderingsplan aan de contactambtenaar ter goedkeuring.
3. Alleen na schriftelijke goedkeuring door het bevoegd gezag is sprake van een geldig verwijderingsplan.
4. Het is de vergunninghouder alleen toegestaan verwijderwerkzaamheden uit te voeren wanneer deze in het bezit is van een geldig verwijderingsplan.
5. Eventuele wijzigingen in het verwijderingsplan dienen de contactambtenaar ter goedkeuring voorgelegd te worden.
6. De vergunninghouder verwijdert het werk binnen 24 maanden na beëindiging van de operationele periode conform het bij deze vergunning behorende verwijderingsplan en de nadere uitwerking daarvan, zoals beschreven in lid 2.
7. De vergunninghouder verricht binnen 3 maanden na beëindiging van de verwijderperiode een onderwateropname conform de richtlijn van de International Hydrographic Organization (IHO) order 1 S44 om aan te tonen dat de zeebodem redelijkerwijs in oorspronkelijke toestand is en er geen resten op de zeebodem zijn achtergebleven als gevolg van de uitgevoerde activiteiten. De gegevens van de onderwateropname worden door de vergunninghouder overhandigd aan het bevoegd gezag.

Voorschrift 18. Aanwijzing contactpersoon

1. De vergunninghouder wijst één of meerdere personen aan die in het bijzonder belast is (zijn) met het toezicht op de naleving van het bij dit besluit bepaalde of bevolen. De vergunninghouder deelt binnen 14 dagen nadat dit besluit in werking is getreden het bevoegd gezag de naam, het adres, het telefoonnummer en het e-mail adres van degene(n) die door hem of vanwege hem is (zijn) aangewezen mee.
2. De vergunninghouder meldt eventuele wijzigingen van de in lid 1 bedoelde personen onmiddellijk aan de contactambtenaar.

Voorschrift 19. Handhaving

1. Een exemplaar van deze vergunning met bijbehorende tekening(en) moet steeds op het werk of aan boord van het vaartuig dat het werk begeleidt aanwezig zijn en aan de bevoegde Rijksambtenaren op hun verzoek worden getoond.
2. De vergunninghouder geeft gevolg aan een vordering van het bevoegd gezag tot onmiddellijke stopzetting van windturbines of werkzaamheden, welke vordering uitsluitend kan worden gedaan in het kader van toezicht en handhaving van deze vergunning.

BESLUIT WBR-AANVRAAG OFFSHORE WINDTURBINEPARK BROWN RIDGE OOST

Voorschrift 20. Wijziging werk door de vergunninghouder

1. De vergunninghouder meldt elke wijziging aan het werk vooraf aan het bevoegd gezag, tenzij sprake is van een calamiteit en een voorafgaande melding redelijkerwijs niet van de vergunninghouder verlangd kan worden.
2. De vergunninghouder dient een wijzigingsvergunning aan te vragen in geval van een, naar oordeel van het bevoegd gezag wezenlijke wijziging van het werk.
3. Indien het bevoegd gezag niet binnen 2 maanden na datum van ontvangst van de melding als bedoeld in lid 1 van dit voorschrift schriftelijk heeft gereageerd, mag de vergunninghouder tot de gemelde wijziging overgaan.

Datum
2 november 2009
Nummer
WSV/2009-908

Voorschrift 21. Historisch belangrijke, archeologische vondsten

1. Indien tijdens de uitvoering van de werkzaamheden voorwerpen, sporen of overblijfselen worden aangetroffen welke, naar redelijkerwijs kan worden vermoed, van historisch, oudheidkundig of wetenschappelijk belang zijn, markeert de vergunninghouder de vindplaats en maakt onverwijld melding aan de handhavingsambtenaar en de directeur van de Rijksdienst voor Archeologie, Cultuurlandschap en Monumenten, Afdeling Beleid Maritiem Internationaal, t.a.v. drs. P. Stassen of drs. M.R. Manders, Postbus 1600, 3800 BP Amersfoort, telefoon 033-4217799 of 06-53712836, e-mail p.stassen@cultureelerfgoed.nl. Meldingen kunnen tevens aan het Kustwacht-centrum worden doorgegeven (zie contactgegevens in voorschrift 1).

Voorschrift 22. Overdracht vergunning

1. De vergunninghouder mag zonder voorafgaande schriftelijke toestemming van het bevoegd gezag de vergunning niet aan derden overdragen.

Voorschrift 23. Overige bepalingen

1. Eventuele kosten, direct en/of indirect, investeringen of door te voeren wijzigingen in het werk of in onderliggende activiteiten voortvloeiende uit of in relatie tot de voorschriften in dit besluit zijn voor rekening en risico van de betrokken vergunninghouder. De vergunninghouder heeft geen recht op compensatie en/of schadevergoeding of anderszins, voortvloeiende uit aanwijzingen gegeven door het bevoegd gezag of door organisaties betrokken bij de uitvoering van hun wettelijke taak of taken.
2. Indien de vergunninghouder geen gevolg geeft aan de verplichtingen in deze voorschriften, handelt hij daarmee in strijd met de vergunning. Indien uit rapportage dan wel uit toezicht blijkt dat geen of onvoldoende uitvoering is gegeven aan de voorschriften, bestaat aanleiding om bestuursrechtelijke dan wel strafrechtelijke instrumenten in te zetten.

Voorschrift 24. Geldigheid vergunning

1. Deze vergunning vervalt van rechtswege indien uiterlijk 3 jaar na afgifte van definitieve vergunning de operationele periode niet aangevangen is.
2. Vóór het in lid 1 beschreven vervallen van de vergunning kan de vergunninghouder een gemotiveerde schriftelijke aanvraag tot verlenging van de periode als bedoeld in lid 1 indienen bij het bevoegd gezag.

BESLUIT WBR-AANVRAAG OFFSHORE WINDTURBINEPARK BROWN RIDGE OOST

BIJLAGE 1 bij vergunningvoorschriften: Monitoring van de effecten van het windturbinepark

Algemene eisen

In het monitorings- en evaluatieplan (hierna: MEP) dient door de vergunninghouder in beeld gebracht te worden welk bestaand onderzoek er aan ieder onderzoeksonderwerp plaatsvindt. Voor ieder onderwerp dient hierbij aangegeven te worden of er in het kader van het monitoringsprogramma bij dit bestaande onderzoek aangesloten kan worden.

Uit het monitorings- en evaluatieplan moet blijken dat er per onderwerp, vanaf het kalenderjaar van de aanvang van het eerste onderzoek jaarlijks d.w.z. per kalenderjaar, een zelfstandig leesbaar, wetenschappelijke voortgangsrapportage opgeleverd wordt. Tevens moet blijken dat er aansluitend aan het eind van de monitoringsperiode een Engelstalige eindrapportage met Nederlandse samenvatting wordt opgeleverd dat van voldoende wetenschappelijke kwaliteit is. Dit onderdeel is ter goedkeuring door het bevoegd gezag.

In het monitorings- en evaluatieplan dient opgenomen te worden, dat voordat de definitieve voortgangsrapportage, dan wel eindrapportage wordt ingediend, het bevoegd gezag gedurende tenminste 6 weken de gelegenheid krijgt om inhoudelijk commentaar op een concept-rapportage te geven. De vergunninghouder wordt geacht dit inhoudelijk commentaar in de definitieve rapportage te verwerken. De concept-rapportages dienen net als de definitieve rapportages voldoen aan de eis van zelfstandige leesbaarheid. Dit onderdeel is ter goedkeuring door het bevoegd gezag.

In het monitoring- en evaluatieplan moet een jaarlijkse (per kalenderjaar) presentatie van de onderzoeksresultaten worden opgenomen. Deze presentatie dient plaats te vinden voordat de concept voortgangsrapportage, dan wel de concept eindrapportage van het onderzoek, wordt ingediend. Op verzoek van het bevoegd gezag wordt vergunninghouder verzocht aan het bevoegde gezag (al dan niet bijgestaan door onafhankelijke deskundige) een mondelinge toelichting op de onderzoeksresultaten te geven.

Uit het monitorings- en evaluatieplan moet blijken dat jaarlijks (per kalenderjaar) de basisgegevens worden opgeleverd. Tevens moet blijken in welk format de basisgegevens worden aangeleverd. Dit laatste is ter goedkeuring door het bevoegd gezag.

In het monitorings- en evaluatieplan dient opgenomen te worden dat uiterlijk 6 maanden na afloop van het kalenderjaar waarover gerapporteerd dient te worden, de definitieve voortgangsrapportage, dan wel de eindrapportage alsmede de verzamelde basisgegevens worden opgeleverd.

Het monitoring- en evaluatieplan dient tenminste de volgende onderwerpen te bevatten, en te voldoen aan de bij de onderwerpen gestelde eisen en criteria, tenzij vergunninghouder aantoont reeds op een andere wijze (bijvoorbeeld door verkrijging van de gegevens van andere reeds uitgevoerde onderzoeken) over de in de onderwerpen genoemde gegevens te beschikken. Dit dient ter goedkeuring te worden voorgelegd aan het bevoegd gezag.

Datum
2 november 2009
Nummer
WSV/2009-908

BESLUIT WBR-AANVRAAG OFFSHORE WINDTURBINEPARK BROWN RIDGE OOST

1. Onderwatergeluid ten gevolge van heien

Beoogd resultaat

Doel van de metingen is om gegevens te verzamelen over het voortplantingsgedrag van heigeluid in de Noordzee. Om het voortplantingsgedrag van geluid onder water over de lange en middenlange afstand te kunnen voorspellen, wordt gebruik gemaakt van een "ray-tracing" model. Voor de kalibratie en validatie van zo'n model zijn in situ meetgegevens nodig.

Te gebruiken methodes

De vergunninghouder dient gebruik te maken van een permanente meetopstelling. Aanvullend hierop moeten transecten worden gevaren met een aantal hydrofoons die op verschillende dieptes geïnstalleerd worden, zodat een goed ruimtelijk beeld kan worden verkregen van de propagatie van het heigeluid. De hierbij te meten waardes zijn de L_p , SEL en L_{eq} , zoals beschreven in de passende beoordeling. De metingen dienen betrekking te hebben op een voor zeezoogdieren en vissen relevant frequentiebereik.

Tijdsaspecten en begrenzing meetgebied

De metingen vinden plaats tijdens de heilactiviteiten. Daarnaast moeten er ook metingen aan het "ambient noise" tussen de heilactiviteiten door worden uitgevoerd.

Bij de te varen transecten moet extra aandacht worden besteed aan het gebied vanaf de geluidsbron richting kustzone.

De lengte van de transecten wordt bepaald tot de afstand waarop het geluidsniveau door heien niet langer te onderscheiden is van de "ambient noise".

Gewenste nauwkeurigheid

Het aantal te varen transecten en het aantal te gebruiken hydrofoons en meetopstellingen moet zo gekozen worden dat een voor de modellering voldoende gedetailleerd ruimtelijk beeld van de propagatie van het heigeluid kan worden verkregen. Dit is ter beoordeling aan het bevoegd gezag.

Overige punten

Naast de gegevens die opgeleverd moeten worden, dienen de resultaten van de metingen ook in een wetenschappelijke rapportage samengevat en beschreven te worden.

2. Geluidsmeting operationeel windturbinepark

Beoogd resultaat

Doel van dit meetonderdeel is het vaststellen van de (langdurig-gemiddelde) L_{eq} -niveaus, alsmede van de L_p -niveaus van eventueel (kortdurend) optredende "transients", van het geluid dat door een operationeel windturbinepark wordt geproduceerd.

Te gebruiken methodes

Er dient gebruik gemaakt te worden van een permanente meetopstelling. De metingen dienen betrekking te hebben op een voor zeezoogdieren en vissen relevant frequentiebereik.

Datum
2 november 2009
Nummer
WSV/2009-908

BESLUIT WbR-AANVRAAG OFFSHORE WINDTURBINEPARK BROWN RIDGE OOST

Tijdsaspecten en begrenzing meetgebied

De metingen vinden plaats vanaf het begin van de operationele periode. De metingen moeten een jaar lang continu worden uitgevoerd. De metingen moeten worden uitgevoerd in het windturbinepark en in een gebied rond het windturbinepark, tot op een afstand waarop de geluidsniveau niet langer fysisch te onderscheiden is van de "ambient noise". De grens waarop het onderzoek wordt uitgevoerd, moet worden onderbouwd met inachtneming van het vorenstaande in deze paragraaf.

Gewenste nauwkeurigheid

De metingen moeten informatie opleveren over de geluidsproductie onder alle weersomstandigheden.

3. Effecten van heien op vissen

Beoogd resultaat

Het doel van dit monitoringsonderdeel is tweeledig.

Doel is het vaststellen van het voorkomen van vis in het plangebied in relatie tot heiaactiviteit. Daarnaast dient de vissterfte in relatie tot de afstand van de heilocatie te bepaald te worden.

Te gebruiken methodes

Voor het eerste meetdoel dienen er "fish surveys" voor het plangebied en in een referentiegebied te worden uitgevoerd.

Voor het vaststellen van de vissterfte moet er gewerkt worden met een meetopstelling waarbij op diverse afstanden van de heilocatie vissen gevangen worden gezet.

Bij de proefopstelling moet met diverse vissoorten, met een verschillende gevoeligheid voor onderwatergeluid worden gewerkt.

Tijdsaspecten en begrenzing meetgebied

De "fish surveys" moeten voor aanvang van de heiwerkzaamheden, tijdens de heiwerkzaamheden en enkele uren later worden uitgevoerd in het plangebied en in een representatief referentiegebied.

De vissterfte moet worden vastgesteld vlak voor het heien, tijdens de heiwerkzaamheden en enkele uren later nog eens. Bij de vissterftemeting, moet er ook een blancoproef in een gebied zonder heiaactiviteit worden uitgevoerd om de vissterfte door overige oorzaken, ten gevolge van de proefopzet uit te kunnen sluiten.

Gewenste nauwkeurigheid

De survey moet met een zodanige ruimtelijke resolutie en frequentie worden opgezet, dat een statistisch voldoende betrouwbaar resultaat wordt verkregen. Dit is ter beoordeling aan het bevoegd gezag. Eenzelfde eis geldt voor de opzet van de vissterftemeting.

Bij de monitoring moeten zoveel mogelijk de methodes worden aangehouden die bij de jaarlijkse "fish surveys" door IMARES worden gebruikt.

De meetopstelling dient indien mogelijk gecombineerd te worden met overige monitoringsonderdelen op het gebied van onderwatergeluid.

Datum
2 november 2009
Nummer
WSV/2009-908

BESLUIT WbR-AANVRAAG OFFSHORE WINDTURBINEPARK BROWN RIDGE OOST

4. Monitoring Bruinvissen in relatie tot het windturbinepark

Beoogd resultaat

Doel van het onderzoek is het vermijdingsgedrag van Bruinvissen ten gevolge van heien te bepalen.

Te gebruiken methodes

De te volgen methode is het aanleggen van een c-pod netwerk in combinatie met het uitvoeren van visuele waarnemingen met bootsurveys. De boot dient hierbij tevens te worden uitgerust met gevoelige hydrofoons waarmee het geluid van aanwezige Bruinvissen kan worden geregistreerd.

Tijdsaspecten en begrenzing meetgebied

Het c-pod netwerk moet binnen en rond het windturbinepark worden aangelegd.

Het netwerk moet continu meten vanaf één jaar voor aanvang van de bouwperiode tot 3 jaar na aanvang van de operationele periode.

De vaartochten moeten worden uitgevoerd vanaf één jaar voor aanvang van de bouwperiode tot 3 jaar na aanvang van de operationele periode. De tellingen dienen tenminste maandelijks uitgevoerd te worden.

De tellingen dienen binnen en buiten het windturbinepark tot tenminste 15 km uit het windturbinepark, gemeten vanaf de randen van het windturbinepark, plaats te vinden.

De configuratie van het c-pod netwerk dient zodanig ontworpen te worden dat inzicht kan worden verkregen in de effecten van het heien op het eventuele vermijdingsgedrag.

De vaartochten moeten met een dusdanige resolutie in tijd en ruimte worden opgezet dat eventuele vermijdingsgedrag gedetecteerd kan worden.

Het gehele onderzoek moet zodanig worden opgezet, dat een statisch voldoende betrouwbaar resultaat wordt verkregen.

Dit laatste is ter beoordeling aan het bevoegd gezag.

Overige punten

De monitoring van de Bruinvissen kan gecombineerd worden met de vaartochten voor de vogeltellingen.

5. Monitoring zeehonden in relatie tot het windturbinepark

Beoogd resultaat

Doel van de meting is om gegevens over de migratieroutes en de verspreiding van de Gewone zeehond en de Grijze zeehond te verzamelen.

Te gebruiken methodes

Voor dit onderzoek moet er worden aangesloten bij het zenderonderzoek dat door IMARES wordt uitgevoerd.

Tijdsaspecten begrenzing meetgebied

Het zenderonderzoek dient zodanig te worden uitgebreid zodat inzicht kan worden verkregen in de migratieroutes van beide soorten op het NCP ter hoogte van de Voordelta en Hollandse kustzone. Dit is ter beoordeling aan het bevoegd gezag. Er wordt continu gemeten vanaf één jaar voor aanvang van de bouwperiode tot 3 jaar na aanvang van de operationele periode.

Datum
2 november 2009
Nummer
WSV/2009-908

BESLUIT WBR-AANVRAAG OFFSHORE WINDTURBINEPARK BROWN RIDGE OOST

Gewenste nauwkeurigheid

Het onderzoek dient voor wat betreft de nauwkeurigheid, 'state of the art' uitgevoerd te worden. Dit is ter beoordeling aan het bevoegd gezag.

Datum
2 november 2009
Nummer
WSV/2009-908

Overige punten

Er dient aangesloten te worden bij bestaand onderzoek aan gezenderde zeehonden

6. Monitoring zeevogels in relatie tot het windturbinepark

Beoogd resultaat:

Met voldoende statistische zekerheid is vermindering van zeevogels ten gevolge van het windturbinepark in kaart gebracht. Dit dient als toetsing van de aannames in het MER met betrekking tot verminderingseffecten van zeevogels ten gevolge van het windturbinepark Brown Ridge Oost

Te gebruiken methodes

Hiervoor moeten er op de planlocatie en het omliggende gebied vogeltellingen volgens de ESAS standaard worden uitgevoerd. De tellingen dienen uitgevoerd te worden door waarnemers die deze standaard kunnen toepassen.

Tijdsaspecten en begrenzing gebied

De tellingen dienen plaats te vinden binnen en buiten het windturbinepark (tot tenminste 15 km uit het windturbinepark gemeten vanaf de randen van het windturbinepark) plaats te vinden.

De vaartochten moeten worden uitgevoerd vanaf één jaar voor aanvang van de bouwperiode tot 3 jaar na aanvang van de operationele periode. De tellingen dienen tenminste maandelijks uitgevoerd te worden.

De tellingen dienen binnen en buiten het windturbinepark tot tenminste 15 km uit het windturbinepark, gemeten vanaf de randen van het windturbinepark, plaats te vinden.

Gewenste nauwkeurigheid

In het MEP dient inzichtelijk te worden gemaakt met welke statische betrouwbaarheid effecten kunnen worden gedetecteerd. De vaartochten moeten met een dusdanige resolutie in tijd en ruimte worden opgezet dat eventuele vermijdinggedrag gedetecteerd kan worden. Het bevoegd gezag oordeelt of de te verwachten betrouwbaarheid voldoende is.

Overige punten

Dit onderwerp kan tegelijkertijd met monitoring ten aanzien van Bruinvissen uitgevoerd worden.

7. Fluxmetingen zeevogels en koloniebroeders

Beoogd resultaat:

Doel van de meting is om gegevens te verzamelen van soortspecifieke fluxen van zeevogels en koloniebroeders, zoals omschreven in de passende beoordeling, in en om het windturbinepark Brown Ridge Oost

Te gebruiken methodes

Radarmetingen, visuele waarnemingen en zo mogelijk observaties met behulp van restlichtversterkers of vergelijkbare methodes. De visuele waarnemingen en

BESLUIT WBR-AANVRAAG OFFSHORE WINDTURBINEPARK BROWN RIDGE OOST

waarnemingen met restlichtversterkers zijn ter ondersteuning van de radarbeelden en noodzakelijk om soortspecifieke fluxen te bepalen.

Datum
2 november 2009
Nummer
WSV/2009-908

Tijdsaspecten en begrenzing gebied

Met de radar dient een permanente fluxmetingen uitgevoerd te worden bij het windturbinepark Brown Ridge Oost. De radarmetingen, visuele waarnemingen en zo mogelijk waarnemingen met restlichtversterkers worden uitgevoerd tot ten minste 5 jaar na aanvang van de operationele periode van het park.

Gewenste nauwkeurigheid

De visuele waarnemingen dienen met een zodanige frequentie plaats te vinden dat wat betreft soortspecifiteit van de fluxen een voldoende betrouwbaar resultaat kan worden verkregen. Het laatste is ter beoordeling aan het bevoegd gezag. Bij de nachttellingen voldoet determinatie op genusniveau.

Overige punten

Dit onderwerp dient tegelijkertijd met overige monitoring met gebruikmaking van radar uitgevoerd te worden.

8. Ontwikkelgedrag van zeevogels en koloniebroeders of metingen van slachtoffers

Beoogd resultaat:

Het kwantitatief en soortspecifiek bepalen van zowel macro- als micro avoidance om derhalve het aanvaringsrisico te kunnen bepalen.

Te gebruiken methodes

Macro avoidance: Radarmetingen, visuele waarnemingen zo mogelijk gebruik makend van restlichtversterkers of vergelijkbare methodes. De visuele waarnemingen en waarnemingen met restlichtversterkers zijn ter ondersteuning van de radarbeelden en noodzakelijk om soortspecifieke uitwijking kwantitatief te bepalen.

Micro avoidance: In het MEP dient te worden uitgewerkt welke methoden gebruikt zullen worden om de micro-avoidance vast te stellen.

Indien het niet mogelijk blijkt microavoidance te meten is het noodzakelijk dat aanvaringsslachtoffers worden gemeten. Dit is ter beoordeling aan het bevoegd gezag.

Tijdsaspecten en begrenzing gebied

Het onderzoek met betrekking tot ontwikkelgedrag vindt voor wat betreft het radaronderzoek continu plaats tot tenminste 5 jaar na aanvang van de operationele periode. De visuele waarnemingen worden ook tot tenminste 5 jaar na aanvang van de operationele periode uitgevoerd.

Gewenste nauwkeurigheid

In het MEP dient duidelijk te worden gemaakt met welke statistische betrouwbaarheid macro-avoidance, micro-avoidance en/of aanvaringsslachtoffers kunnen worden gedetecteerd.

De visuele waarnemingen dienen met een zodanige frequentie plaats te vinden dat wat betreft soortspecifiteit van het ontwikkelgedrag een voldoende betrouwbaar resultaat kan worden verkregen.

Het bevoegd gezag oordeelt of de te bereiken betrouwbaarheid voldoende is.

BESLUIT WBR-AANVRAAG OFFSHORE WINDTURBINEPARK BROWN RIDGE OOST

Overige punten

Dit onderwerp dient tegelijkertijd met overig onderzoek ten aanzien van koloniebroeders uitgevoerd te worden.

Datum
2 november 2009
Nummer
WSV/2009-908

9. Ruimtelijke verspreiding van koloniebroeders

Beoogd resultaat:

Het beoogde doel met betrekking tot de ruimtelijke verspreiding van koloniebroeders heeft betrekking op de kleine mantelmeeuw. Voor de kleine mantelmeeuw is het beoogde doel de onderbouwing van de aannames met betrekking tot het verspreidingsmodel van de kleine mantelmeeuw uit de passende beoordeling Brown Ridge Oost. Het beoogde resultaat hierbij zijn kwantitatieve verspreidingsgegevens van kleine mantelmeeuwen vanuit broedkolonies.

Te gebruiken methodes

Vanaf schepen transecttellingen uit voeren vanaf de broedkolonie richting zee tot een afstand van 120 km. Via deze tellingen de dichtheidsvariatie van de kleine mantelmeeuw vaststellen. Dit onderzoek dient volgens de ESAS standaard te worden uitgevoerd.

Het uitrusten van kleine mantelmeeuwen met satellietzenders zodat inzicht wordt verkregen in het foerageerhabitat en foerageerafstand van de soort in het broedseizoen.

Tijdsaspecten en begrenzing gebied

Voor de kleine mantelmeeuw dient met name de kolonie Duinen en Lage Land van Texel onderzocht te worden. De transecttellingen dienen jaarlijks te worden herhaald tot minimaal 5 jaren na aanvang van de operationele periode. Het eerste jaar begint met het eerstvolgende broedseizoen na aanvang van de operationele periode. De transecten moeten binnen het broedseizoen gevaren worden. Het telemetrie onderzoek vindt eveneens continu plaats gedurende 5 jaren te beginnen bij het eerste broedseizoen na aanvang van de operationele periode.

Gewenste nauwkeurigheid

De transecttellingen dienen met een zodanige frequentie en resolutie te worden opgezet dat een statistische betrouwbaar resultaat wordt verkregen. Het aantal met satellietzenders uit te rusten vogels dient zodanig te zijn dat een statistisch betrouwbaar resultaat kan worden verkregen. Dit dient in het MEP te worden uitgewerkt. Het bevoegd gezag beoordeelt of de te bereiken nauwkeurigheid voldoende is.

Overige punten

In het MEP dient onderzocht te worden of er voor het telemetrieonderzoek van kleine mantelmeeuwen kan worden aangesloten bij het onderzoek van SOVON. SOVON voert op beperkte schaal onderzoek uit naar de vliegbewegingen van de kleine mantelmeeuw vanaf de broedkolonie naar foerageerplekken.

Gewenste nauwkeurigheid

In het MEP dient te worden uitgewerkt dat er voor beide soorten een zodanige steekproef wordt gekozen dat statistisch betrouwbare resultaten worden verkregen. Dit ter beoordeling aan het bevoegd gezag.

BESLUIT WBR-AANVRAAG OFFSHORE WINDTURBINEPARK BROWN RIDGE OOST

Overige punten

Daarnaast dienen de resultaten van de Noordzee haringlarven survey (CVO-WUR) te worden betrokken bij het dieet onderzoek en het broedsucces zodat het effect van de aanleg van het windturbinepark via vislarfsterte op de populatie grote sterns en Kleine mantelmeeuw kan worden bepaald. Dit onderwerp dient in dezelfde kolonie tegelijkertijd met onderwerp 8 uitgevoerd te worden.

Datum
2 november 2009
Nummer
WSV/2009-908

10. Effecten op de luchtvaart, inclusief de radio- en radardekking

Beoogd resultaat:

Het doel van dit monitoringsonderdeel is drieledig:

- Het bepalen van de aard en omvang van incidenten en bijna-incidenten in relatie tot aard en omvang van het luchtverkeer.
- Aan de hand van deze incidentenboekhouding inzichtelijk maken wat de milieu-effecten van de incidenten zijn.
- Effecten van het windturbinepark op de radio- en radardekking en telecommunicatie van het vliegverkeer zijn bekend.

Te gebruiken methodes

De methode is vrij te kiezen, in zoverre het beoogde resultaat bereikt wordt en het voorstel voldoet aan de hierna volgende punten.

Tijdsaspecten en begrenzing gebied

Het onderzoek moet onder alle weersomstandigheden uitgevoerd worden in en bij het operationele windturbinepark. Tevens moet bepaald worden tot op welke afstand van het windturbinepark effecten op de radio- en radardekking, met de gangbare apparatuur, waarneembaar zijn.

Gewenste nauwkeurigheid:

In het MEP dient een zodanige methode worden gekozen dat statistisch betrouwbare resultaten worden verkregen. Dit ter beoordeling aan het bevoegd gezag.

Overige punten:

Het monitoring en evaluatieprogramma voor dit onderdeel zal in het kader van de goedkeuring van bovengenoemd programma door het bevoegd gezag, voor advies aan het LVNL worden voorgelegd.

11. De effecten op de scheepvaart, inclusief radarverstoring

Beoogd resultaat

Het doel van dit monitoringsonderdeel is tweeledig:

- Het bepalen van de aard en omvang van incidenten en bijna-incidenten in relatie tot aard en omvang van het scheepvaartverkeer. Aan de hand van deze incidenten-boekhouding inzichtelijk maken wat de milieu-effecten hiervan zijn.
- De optredende radarverstoringen op de radarinstallaties van schepen in de verkeersstromen om het windturbinepark en de invloed daarvan op het gedrag van schepen zijn bekend.

Te gebruiken methodes

De methode is vrij te kiezen, in zoverre het beoogde resultaat bereikt wordt en het voorstel voldoet aan de hierna volgende punten.

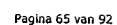

De beste methode te worden gekozen dat statistisch betrouwbare resultaten worden verkregen. Dit ter beoordeling aan het bevoegd gezag.

Nummer
WSV/2009-908

Nummer
WSV/2009-908

BESLUIT WBR-AANVRAAG OFFSHORE WINDTURBINEPARK BROWN RIDGE OOST

Bijlage A bij besluit: Inspraakreacties op het MER Brown Ridge Oost

Toelichting: Het MER als onderdeel van de Wbr-aanvraag heeft van 3 februari 2009 tot en met 16 maart 2009 ter inzage gelegen. Van de terinzagelegging is kennis gegeven door plaatsing in de Staatscourant van 2 februari 2009, nr. 21. In totaal zijn er 6 inspraakreacties ontvangen. Hieronder worden deze (samengevat) weergegeven, incl. reactie van het bevoegd gezag. Indien de inspraak naar oordeel van het bevoegd gezag geen betrekking heeft op de volledigheid en juistheid van het MER wordt hier in dit stadium geen inhoudelijke reactie op gegeven

Datum
2 november 2009
Nummer
WSV/2009-908

Volgnummer: 1	Afzender: Zeehaven IJmuiden NV P.H.L.M. van de Meerakker Postbus 541 1970 AM IJMUIDEN
Kernpunt(en) van de inspraak: 1 Inspreker staat positief tegenover de realisatie van windturbineparken op de Noordzee. De Zeehaven IJmuiden wil op de hoogte worden gehouden van de ontwikkelingen.	Reactie van Bevoegd gezag: 1 Op de website www.noordzeeloket.nl wordt informatie verstrekt over de voortgang van windturbineparken op zee.

Volgnummer: 2	Afzender: Meneer S. Dercksen De Vleyen 30 2134 ZD HOOFDDORP
Kernpunt(en) van de inspraak: 1 Inspreker staat positief tegenover de realisatie van windturbineparken op de Noordzee.	Reactie van Bevoegd gezag: 2 Deze inspraakreactie wordt ter kennisgeving aangenomen.

Volgnummer: 3	Afzender: Petro-Canada Netherlands B.V., R. Hustoft Binckhorstlaan 410 2516 BL DEN HAAG
Kernpunt(en) van de inspraak: 1 Inspreker heeft een winningvergunning voor blok P08c in de nabijheid van de voorgestelde locatie van windturbinepark Brown Ridge Oost en stelt dat meerdere prospects zijn geïdentificeerd in blok P08c.	Reactie van Bevoegd gezag: 1 Het is onzeker of er daadwerkelijk olie of gas aanwezig is of gewonnen kan dan wel gaat worden op de plaats waar de windturbines gepland zijn. Daarbij dient in een aantal gevallen nog een besluit te worden genomen op grond van de

BESLUIT WBR-AANVRAAG OFFSHORE WINDTURBINEPARK BROWN RIDGE OOST

	Mijnbouwregelgeving. Indien op het moment van realisatie van het windturbinepark dit een mogelijk conflict oplevert met op dat moment meer concrete initiatieven m.b.t. de exploratie of exploitatie van olie - of gas zullen partijen naar een acceptabele oplossing moeten streven. Indien een voor beide partijen acceptabele oplossing niet realiseerbaar blijkt en de bedrijven in de olie- en gasindustrie door de bouw van windturbines concreet nadeel ondervinden bestaat de mogelijkheid een verzoek tot schadevergoeding in te dienen op grond van de Regeling nadeelcompensatie Verkeer en Waterstaat 1999.	Datum 2 november 2009 Nummer WSV/2009-908
2 Inspreker stelt dat in het MER slechts de bereikbaarheid en telecommunicatie van huidige productieplatforms wordt besproken, en niet de (mobiele) boorplatforms en toekomstige productieplatforms. Inspreker verwacht hier negatieve effecten. Het beoogde windturbinepark beperkt drastisch de potentiële locaties voor een boorplatform of productieplatform vanwege de veiligheidsvoorschriften voor helikoptertransport. Ook wordt bezorgdheid geuit over de mogelijke verstoring van telecommunicatie door de bouw van het windturbinepark.	2 In de overwegingen van het bevoegd gezag in het ontwerpbesluit wordt uitgegaan van de huidige situatie omtrent platforms met helikopterdekken. Indien er op het moment van opstellen van het inrichtingsplan van het windturbinepark een concreet winningsplan ligt dient de windparkvergunninghouder hiermee rekening te houden.	
3 De bouw van windturbines in het Brown Ridge Oost gebied kan de opsporingsactiviteiten in het blok P08c ernstig hinderen. Er wordt dan ook bezwaar gemaakt tegen de voorgenomen locatie van het windturbinepark.	3 Inspraakreactie heeft geen betrekking op de volledigheid en juistheid van het MER.	

Volgnummer: 4	Afzender: Havenbedrijf Rotterdam N.V. Dhr. J.J. Vermeulen Wilhelminakade 909 3072 AP ROTTERDAM
Kernpunt(en) van de inspraak: 1 Inspreker stemt in met locatiekeuze en vormgeving van Brown Ridge Oost.	Reactie van Bevoegd gezag: 1 Inspraakreactie wordt ter kennisgeving aangenomen.

BESLUIT WBR-AANVRAAG OFFSHORE WINDTURBINEPARK BROWN RIDGE OOST

Volgnummer: 5		Afzender: Stichting voor Wetenschappelijk Natuur- en Milieubeleid Dhr. J. Post Julianalaan 2 7918 AJ NIEUWELANDE
Kernpunt(en) van de inspraak:	Reactie van Bevoegd gezag:	
1 Inspreker stelt dat windmolenparken geen toegevoegde waarde hebben aan de natuur, maar een sta in de weg zijn voor vogels, dolfinen en de natuur.	1 In de vastgestelde richtlijnen wordt verwezen naar de Nota Ruimte/IBN 2015. Volgens de Nota Ruimte/IBN 2015 moeten negatieve effecten van een activiteit worden beperkt (gemitigeerd). In de richtlijnen is voorgeschreven dat het initiatief getoetst moet worden op significante effecten op te behouden kenmerken en natuurwaarden in de Noordzee. Met het MER en de Passende Beoordeling (PB) heeft deze toetsing plaatsgevonden. In aanvulling hierop gaat het bevoegd gezag bij de overwegingen van het besluit in op de mogelijk cumulatieve effecten voor de natuur. Verwezen wordt naar paragraaf 3.4.4 van het ontwerpbesluit. Voor de windparken worden maatregelen genomen om negatieve effecten voor de natuur te voorkomen.	
2 De heimethode en tijdsperiode die men voorstaat is voor de inspreker onaanvaardbaar vanwege effecten op kabeljauw paaigebieden.	2 De effecten van heien zijn onderzocht in de PB en het MER en daaruit volgt dat het heien effect heeft op de vislarven. Het bevoegd gezag is van mening dat door middel van voorschriften – het beperken van deelperiode – nadelige effecten bij voorbaat worden voorkomen.	
3 Inspreker stelt dat windmolenparken tijdens normaal gebruik geluidshinder, lichthinder en wellicht trilling geeft. Niet duidelijk is wat voor een invloed deze heeft op de rust in de natuur.	3 Bij de beschrijving van de effecten is onderscheid gemaakt in de aanleg-, gebruiks- en beëindigingsfase. Uit het MER en de PB blijkt niet dat tijdens de gebruiksfase de genoemde aspecten een significante invloed hebben op de natuur. Tijdens de bouw- en gebruiksfase vinden monitoring en evaluatie plaats om effecten in de praktijk te meten en de uitkomsten van het onderzoek te waarborgen.	
4 Inspreker stelt vragen bij het rendement.	4 Het bevoegd gezag zien geen reden om hieraan te twijfelen.	

Datum
2 november 2009
Nummer
WSV/2009-908

BESLUIT WBR-AANVRAAG OFFSHORE WINDTURBINEPARK BROWN RIDGE OOST

Volgnummer: 6		Afzender: Dr. P.J.M. Salemink De Krui gang 11 6581 CS MALDEN
Kernpunt(en) van de inspraak:	Reactie van Bevoegd gezag:	
1 Inspreker stelt dat visserij rond windturbineparken verboden moet worden zodat de vis en bodemfauna in de Noordzee zich herstellen.	1 Deze inspraakreactie ziet niet op de inhoud van het MER in relatie tot de vastgelegde richtlijnen. Rondom de windturbineparken komt een 500 meter veiligheidszone. Binnen deze veiligheidszone mag niet gevist worden.	
2 Inspreker stelt dat desoriëntatie van vogels door de kleurbepaling en verlichtingskeuze van de windturbines moet worden voorkomen.	2 Bij de aanvraag is een verlichtingsplan gevoegd, welke is getoetst aan de IALA richtlijnen (International Association of Marine Aids to Navigation and Lighthouse Authorities (IALA)). De verlichting die wordt gebruikt heeft als doel om scheepvaart en luchtvaart te dienen in veiligheid. De intensiteit van de verlichting is beperkt en daarmee verwacht het bevoegd gezag dat de effecten op de vogels beperkt zijn.	

Datum
2 november 2009
Nummer
WSV/2009-908

BESLUIT WBR-AANVRAAG OFFSHORE WINDTURBINEPARK BROWN RIDGE OOST

BIJLAGE B Overzicht zienswijzen terinzagelegging ontwerpbesluit

Toelichting: Het ontwerpbesluit Brown Ridge Oost heeft overeenkomstig artikel 3:15 van de Algemene wet bestuursrecht met ingang van 1 juli 2009 voor de duur van zes weken ter visie gelegen. Van de tervisielegging is kennis gegeven in de Staatscourant van 30 juni 2009, nr. 118. Daarnaast heeft kennisgeving langs elektronische weg plaatsgevonden (www.centrumpp.nl). In totaal zijn er 16 zienswijzen ontvangen.

Datum
2 november 2009
Nummer
WSV/2009-908

Volgnummer: 1-3, 11	
Afzender:	
<i>Naam</i>	<i>Adres</i>
Mvr. W. Berends	Dantelaan 89, 3533 VB UTRECHT
Mvr. K. Laarveld	Adriaan van Zwietenstraat 7, 3554 XE UTRECHT
Mvr. J. Donkers	Varelaar 14, 5423 TZ HANDEL
Mvr. M.J.H. Weel-Schmeits	Harderijkerweg 115, 6952 AG DIEREN
Mvr. L. Koelma-Deitenre	Meije 94b, 2411 PK BODEGRAVEN
C.M. Brakenhoff	G Hendrik Breitnerlaan 9, 1394 ET NEDERHORST DENBERG
D.H.J. Gobits	Admiraal de Ruijterweg 531-III, 1055 MK AMSTERDAM
Mvr. G.W.F. Wiertz-Lintmeijer	Hakhorst 33, 3833 WB LEUSDEN
Kernpunt(en) van de zienswijzen:	Reactie van Bevoegd Gezag:
Belanghebbenden zijn blij met de ontwerpvergunningen. Men maakt bezwaar tegen de afwijzingen van de aanvragen, en vraagt deze afwijzingen te heroverwegen.	Insprekers zijn geen belanghebbende bij het onderhavige besluit. Het volgende is ten overvloede. Op basis van ontvangen zienswijzen en ambtshalve wijzigingen op de overwegingen heeft het bevoegd gezag in enkele gevallen besloten alsnog een vergunning te verlenen.

Volgnummer: 4	Afzender:	E-Connection Offshore BV
		Dhr. M.A.J. Kortenoever
		Postbus 101
		3980 CC BUNNIK
Kernpunt(en) van de zienswijzen:	Reactie van Bevoegd Gezag:	

BESLUIT WBR-AANVRAAG OFFSHORE WINDTURBINEPARK BROWN RIDGE OOST

Kernpunt(en) van de zienswijzen:	Reactie van Bevoegd Gezag:
1. Belanghebbende maakt bezwaar tegen het feit dat in het ontwerpbesluit Brown Ridge Oost meer beperkende voorwaarden zijn opgenomen dan in de ontwerpbesluiten voor andere windparken, met name de windparken West Rijn en Breeveertien II: - Voorschrift 6 lid 5 beperkt de bouwperiode voor het windpark met 2 maanden minder in West Rijn en Breeveertien II dan voor Brown Ridge Oost. - Voorschrift 6 lid 6 ontbreekt in West Rijn en Breeveertien II.	1. Het bevoegd gezag heeft op grond van het advies van de Commissie m.e.r. besloten voor alle te vergunnen parken een heibeperking voor te schrijven van 1 januari tot 1 juli. Dit advies is pas binnengekomen nadat de ontwerpbesluiten voor West Rijn en Breeveertien II ter inzage gelegd waren. Inmiddels is dit ook aangepast in de besluiten voor West Rijn en Breeveertien II.
2. Belanghebbende maakt bezwaar tegen het feit dat bij de beoordeling van de cumulatieve effecten als gevolg van de bouw en exploitatie van meerdere windparken in het ontwerpbesluit van Brown Ridge Oost rekening wordt gehouden met de aanvraag van Beaufort, nu de aanvraag inzake Beaufort pas later is ingediend en dus ook pas later volledig kan zijn verklaard. Brown Ridge Oost is op 29 januari 2009 volledig verklaard terwijl de Passende Beoordeling van Beaufort pas op 16 februari is ontvangen door het bevoegd gezag.	2. In paragraaf 3.4.5 van het definitief besluit onder 'Overwegingen omtrent cumulatie' is nader toegelicht hoe en waarom de volgorde van afhandeling van vergunningaanvragen heeft plaatsgevonden. Voor het antwoord op deze zienswijze wordt u daarnaar verwezen.

Datum
2 november 2009
Nummer
WSV/2009-908

BESLUIT WBR-AANVRAAG OFFSHORE WINDTURBINEPARK BROWN RIDGE OOST

Kernpunt(en) van de zienswijzen:	Reactie van Bevoegd Gezag:
3. Belanghebbende maakt bezwaar tegen het bepaalde in voorschrift 9 lid 4 van het ontwerpbesluit omdat: - dit voorschrift eenzijdig is omdat er geen gelijklopende verplichtingen voor de mijnbouwoperators jegens windparkvergunninghouders gelden en het ontwerpbesluit daarmee niet evenwichtig is en de rechtsgelijkheid schendt; - geen rekening houdt met de verouderde vrijwel onbeperkte geldigheidsduur van mijnbouwvergunningen; - een dergelijke verplichting ontbreekt in de ontwerpbesluiten West Rijn en Breeveertien II.	3. Mede naar aanleiding van eerder ingediende zienswijzen op andere ontwerpbesluiten is de formulering van voorschrift 9.4 aangepast in "Vergunninghouder is verplicht al het mogelijke te doen om te voorkomen dat mijnbouwvergunninghouders ten gevolge van het gebruik van de vergunning schade lijden. De vergunninghouder dient hiertoe rekening te houden met verleende winningsvergunning(en), in het bijzonder met een goedgekeurd winningsplan, in het herziene inrichtingsplan". Tevens wordt ten aanzien van mijnbouw onder hoofdstuk 3.3 van het besluit een nadere motivering gegeven met betrekking tot de verplichtingen die voortvloeien uit het voorschrift. Ingevolge het vigerende beleid dient rekening te worden gehouden met het rechtmatig gebruik door anderen van de Noordzee. Hieronder dienen tevens te worden begrepen de bestaande rechten van de mijnbouw. Aan de hand van de opsporings- respectievelijk winningsvergunningen is nader onderzoek gedaan naar de mate de activiteiten (kunnen) samenvallen met de realisatie van windturbineparken, ongeacht de termijn waarvoor de mijnbouwvergunning is verleend. Dit voorschrift is inmiddels ook opgenomen in de definitieve besluiten West Rijn en Breeveertien II.

Datum
2 november 2009

Nummer
WSV/2009-908

Volgnummer: 5	Afzender:	Stichting voor Wetenschappelijk Natuur- en Milieubeleid Dhr. J. Post Julianalaan 2 7918 AJ NIEUWELANDE
Kernpunt(en) van de zienswijzen:	Reactie van Bevoegd Gezag:	

BESLUIT WBR-AANVRAAG OFFSHORE WINDTURBINEPARK BROWN RIDGE OOST

Kernpunt(en) van de zienswijzen:	Reactie van Bevoegd Gezag:
1. Belanghebbende stelt dat windmolenparken geen toegevoegde waarde aan de natuur hebben, maar een sta in de weg zijn voor vogels, dolfinen en de natuur.	1. In de vastgestelde richtlijnen wordt verwezen naar de Nota Ruimte/IBN 2015. Volgens de Nota Ruimte/IBN 2015 moeten negatieve effecten van een activiteit worden beperkt (gemitigeerd). In de richtlijnen is voorgeschreven dat het initiatief getoetst moet worden op significante effecten op te behouden kenmerken en natuurwaarden in de Noordzee. Met het MER en de Passende Beoordeling heeft deze toetsing plaatsgevonden. In aanvulling hierop gaat het bevoegd gezag bij de overwegingen van het besluit in op de mogelijk cumulatieve effecten voor de natuur. Verwezen wordt naar de 'Overwegingen en conclusie bevoegd gezag' in het besluit. Voor de windparken worden maatregelen genomen om negatieve effecten voor de natuur te voorkomen.
2. De heimethode en tijdsperiode die men voorstaat is voor de belanghebbende onaanvaardbaar vanwege effecten op kabeljauw paalgebieden. Op basis van een Amerikaans rapport en bevestigd door een rapport van Imares blijkt dat tijdens het heien (220 db) alle habitat sterft in een straal van 150 meter; volgens wetenschappers exploderen de zwembalzen van vissen. Volgens marien ecooloog Theo Prins kunnen vislarven uit elkaar knallen door heien. De zuidelijke bocht van de Noordzee (ter hoogte van Nederland en Duitsland) is belangrijk paalgebied hetgeen betekent dat er veel vislarven uit dit gebied richting gebieden met een kinderkamerfunctie, zoals de Waddenzee, drijven.	2. Tijdens het vergunningsproces heeft een nauwkeurige analyse plaatsgevonden van de effecten van de aanleg-, exploitatie- en verwijderingsfase van de aangevraagde windturbineparken op grond van ecologie, scheepvaart, luchtvaart en mijnbouw. Wanneer er significante effecten op zouden treden, zijn volgens de ADC toets van de Habitatrichtlijn alternatieven onderzocht. Dit heeft ertoe geleid dat er geen windturbineparken zijn vergund die significante effecten veroorzaken. Door deze analyse is de zekerheid verkregen dat de vergunde windparken samen niet leiden tot significante effecten op elk van de hiervoor genoemde aspecten. Voor de windparken worden maatregelen genomen om nadelige gevolgen vanwege het heien bij voorbaat te voorkomen (beperking heiperiode en het voorkomen van cumulatie van heiwerkzaamheden).

Datum
2 november 2009

Nummer
WSV/2009-908

BESLUIT WBR-AANVRAAG OFFSHORE WINDTURBINEPARK BROWN RIDGE OOST

Kernpunt(en) van de zienswijzen:	Reactie van Bevoegd Gezag:
3. Belanghebbende stelt dat windmolenparken tijdens normaal gebruik geluidshinder, lichthinder en wellicht trilling geeft. Niet duidelijk is wat voor een invloed deze heeft op de rust in de natuur.	3. Bij de beschrijving van de effecten is onderscheid gemaakt in de aanleg-, gebruiks- en beëindigingsfase. Uit het MER en de passende beoordeling blijkt niet dat tijdens de gebruiksfase de genoemde aspecten een significante invloed hebben op de natuur. Tijdens de bouw- en gebruiksfase vinden monitoring en evaluatie plaats om effecten in de praktijk te meten en de uitkomsten van het onderzoek te waarborgen.
4. "Bij molens van deze lengte valt de eigen frequentie van de molen samen met de periode van de golf die tegen de buis aan slaat". Daardoor ontstaat resonantie in de paal, die sterke trillingen veroorzaakt. Resonantie is een killer van constructies en vissen.	4. Bevoegd gezag is zich bewust van het feit dat windmolens niet het eeuwige leven hebben en dat er door diverse oorzaken slijtage optreedt. Een windmolenpark heeft daardoor een technische levensduur van ongeveer 20 jaar. Om deze reden heeft de vergunning een geldigheidsduur van 20 jaar. Voor het overige wordt de inspraak ter kennisgeving aangenomen.
5. Het werkelijk geleverde gemiddeld vermogen van een windturbinepark ligt tweederde lager dan het maximumvermogen terwijl dat laatste altijd wordt weergegeven.	5. De 'grootte' van een windturbinepark wordt altijd uitgedrukt in het opgestelde vermogen, i.e. het vermogen dat het windturbinepark maximaal kan leveren. Dit is in analogie met conventionele centrales, welke ook niet altijd op maximaal vermogen hoeft te draaien. Bij de berekening van het aantal huishoudens dat door het windturbinepark van stroom kan worden voorzien wordt altijd rekening gehouden met het daadwerkelijk geleverde vermogen. Dit is berekend uit het opgestelde vermogen, de lokale windcondities en de technische beperkingen zoals uitval of onderhoud van windturbines.
6. De overdracht van stroom van een offshore energie producent naar een verwijderd punt waar de stroom uiteindelijk wordt gebruikt leidt ertoe dat een belangrijk percentage van de elektriciteit verloren gaat, waardoor de emissie van CO2 die wordt toegeschreven aan het stroomgebruik nog toeneemt. Academics van de universiteit van Cardiff hebben berekend dat 80% van de opgewekte stroom wordt verspild voordat het eindpunt is bereikt.	6. Bij het transport en de omzetting van welke vorm van energie dan ook vinden altijd verliezen plaats. Het is zaak om deze verliezen zoveel mogelijk te beperken. Voor windturbineparken die ver offshore liggen wordt bijvoorbeeld de mogelijkheid van hoog-voltage gelijkstroom kabels onderzocht waarvoor de verliezen kleiner kunnen worden.

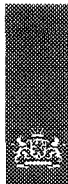
Datum
2 november 2009
Nummer
WSV/2009-908

BESLUIT WBR-AANVRAAG OFFSHORE WINDTURBINEPARK BROWN RIDGE OOST

Kernpunt(en) van de zienswijzen:	Reactie van Bevoegd Gezag:
7. Inspreker heeft zorgen over de effecten van onderwatergeluid.	7. Tijdens het vergunningsproces heeft een nauwkeurige analyse plaatsgevonden van de effecten van de aanleg-, exploitatie- en verwijderingsfase van de aangevraagde windturbineparken op grond van ecologie, scheepvaart, luchtvaart en mijnbouw. Wanneer er significante effecten op zouden treden, is het betreffende windturbinepark niet vergund. Door deze analyse is de zekerheid verkregen dat de vergunde windparken samen niet leiden tot significante effecten op elk van de hiervoor genoemde gronden. Tevens is in het MEP opgenomen dat nader onderzoek naar de effecten van onderwatergeluid wordt uitgevoerd.
8. Inspreker vindt de cumulatieve effecten van heien te veel.	8. Om de cumulatieve effecten van heien zoveel mogelijk te voorkomen, zijn voorschrift 6 lid 5 en 6 opgenomen. Bevoegd gezag is van mening dat hiermee significante, negatieve effecten voorkomen worden.

Datum
2 november 2009
Nummer
WSV/2009-908

Volgnummer: 6	Afzender:	Centraal Nautisch Beheer
		Mvr. A. Kee
		Postbus 19406
		1000 GK Amsterdam
Kernpunt(en) van de zienswijzen:	Reactie van Bevoegd Gezag:	
1. Door de versnippering van windturbineparken op de Noordzee draagt het park niet bij aan een duidelijk en veilig verkeersbeeld voor de internationale zeescheepvaart.	1. In het MER en bij het beoordelen van de aanvraag wordt rekening gehouden met de cumulatieve effecten op de scheepvaartveiligheid van meerdere windparken. Zie hoofdstuk 3 van het besluit.	

BESLUIT WBR-AANVRAAG OFFSHORE WINDTURBINEPARK BROWN RIDGE OOST

Kernpunt(en) van de zienswijzen:	Reactie van Bevoegd Gezag:
2. Om het bestaande veiligheidsniveau op de Noordzee te handhaven zou er een grotere veiligheidszone dan 500m moeten worden aangehouden. De 500m heeft betrekking op de zogenaamde "single structures", zoals kunstmatige eilanden. In verband met het zeeoppervlak van windturbineparken zou het als "multiple structure" moeten worden beschouwd, waarbij een veiligheidszone van 500 m. volstrekt ontoereikend is.	2. Op basis van de geldende internationale wetgeving mag een kuststaat rond een installatie in de EEZ geen veiligheidszone instellen groter dan 500 meter (Artikel 60 lid 5 VN Zeeverdrag). Binnen IMO zijn onderhandelingen gaande over een aanvullende veiligheidszone voor multiple structures. Dit heeft bij de 55ste vergadering van het IMO Subcommittee on Safety of Navigation geleid tot instelling van een Correspondence Group. Indiening van een voorstel tot amendering van het VN-Zeeverdrag is binnen afzienbare tijd nog niet te voorzien.
3. Het windturbinepark gaat ten koste van een veilig, vlot en betrouwbaar scheepvaartverkeer. Belanghebbende refereert aan de rapporten: 'Nautische Visie windturbineparken op zee' en 'Required manoeuvring space for vessels at sea speed', die als onderbouwing ten grondslag liggen aan de zienswijze.	3. Voor de reactie van het bevoegd gezag op het rapport 'Nautische Visie Windturbineparken op Zee' verwijst het bevoegd gezag naar volgnummer B1. Voor de reactie op het STC Report verwijst het bevoegd gezag naar de onderstaande beantwoording.
Bijlage 1, STC Report Required manoeuvring space for vessels at sea speed. Conclusie 1: Om veilig te kunnen manoeuvreren volgens de Internationale Voorschriften ter voorkoming van aanvaringen op zee is een afstand van ten minste 2 nautische mijl tot grote objecten vereist voor schepen die varen op zeesnelheid. (NB Conclusie 2 en 3 van dit rapport hebben geen relatie tot de voorliggende vergunningaanvraag.)	In het rapport worden situaties gesimuleerd die niet vergelijkbaar zijn met de situatie waar de voorliggende vergunningaanvraag betrekking op heeft. Tevens blijkt uit het rapport niet welke maatregelen de kapitein heeft genomen om de manoeuvre uit te voeren (zoals de gekozen roerhoek en snelheid).

Datum
2 november 2009

Numer
WSV/2009-908

Volgnummer: 7	Afzender:	Petro-Canada Netherlands B.V. R. Hustoft Binckhorstlaan 410 2516 BL DEN HAAG
Kernpunt(en) van de zienswijzen:	Reactie van Bevoegd Gezag:	
1. Petro-Canada Netherlands heeft een opsporingsvergunning in blok P8c sinds 5 januari 2007.	1. Ter kennisgeving aangenomen.	

BESLUIT WBR-AANVRAAG OFFSHORE WINDTURBINEPARK BROWN RIDGE OOST

Kernpunt(en) van de zienswijzen:	Reactie van Bevoegd Gezag:
2. Overwegende dat Petro Canada in aanmerking komt voor een winningsvergunning mag het belang van Petro Canada niet ondergeschikt gemaakt worden aan dat van de initiatiefnemer voor het windturbinepark. Bovendien is het feit dat de opsporingsvergunning nog moet worden afgegeven irrelevant omdat het een gebonden beschikking is. Belanghebbende stelt dat windturbinepark Brown Ridge Oost kan leiden tot obstakels voor mijnbouwactiviteiten in de nabijheid van de locatie van het geplande windturbinepark. Brown Ridge Oost maakt opsporing en winning in het noorden van blok P8 moeilijker of zelfs onmogelijk.	2. Het bevoegd gezag heeft bij de besluitvorming rekening gehouden met de uit het MER en de daarna naar voren gebrachte zienswijzen gebleken feiten en omstandigheden. Aan de hand van de zienswijzen zijn de overwegingen aangepast. Uit de beschikbare gegevens blijkt niet dat Petro Canada beschikt over opsporings- of winningsvergunningen die betrekking hebben op de locatie van het windturbinepark. De activiteiten van Petro Canada vinden plaats in het aangrenzende gebied P8c.
3. Belanghebbende stelt dat het bestreden besluit strijdig is met de zorgvuldige belangenafweging en het evenredigheidsbeginsel in art. 3:4 Awb. Petro Canada en partners hebben reeds 6.2 miljoen euro geïnvesteerd. De geschatte toekomstige opbrengst ligt in de orde van tientallen miljoenen euro's. Petro Canada vraagt het bevoegd gezag de vergunning voor Brown Ridge Oost niet te verlenen.	3. Aan de hand van alle beschikbare gegevens is een zorgvuldige belangenafweging gemaakt. Hiervoor wordt verwezen naar paragraaf 3.3.4. van het besluit. Indien een voor de mijnbouw en windenergie acceptabele oplossing niet door concrete inrichtings- of uitvoeringsmaatregelen realiseerbaar blijkt en de bedrijven in de olie- en gasindustrie nadeel ondervinden als gevolg van de Wbr-vergunning bestaat de mogelijkheid een verzoek tot schadevergoeding in te dienen op grond van de Regeling nadeelcompensatie Verkeer en Waterstaat 1999 (RNC). Een verzoek om nadeelcompensatie wordt behandeld volgens de bepalingen van de RNC.

Datum
2 november 2009

Numer
WSV/2009-908

Volgnummer: 8	Afzender:	Koninklijk Nederlands Watersport Verbond Mevrouw L.M. Polet - de Vreeze Postbus 2658 3430 GB Nieuwegein
Kernpunt(en) van de zienswijzen:	Reactie van Bevoegd Gezag:	
1. Belanghebbende sluit zich aan bij de 'Nautische Visie Windturbineparken op Zee', versie juni 2008.	1. Voor de reactie van het bevoegd gezag op het rapport 'Nautische Visie Windturbineparken op Zee' verwijst het bevoegd gezag naar volgnummer B1.	

BESLUIT WBR-AANVRAAG OFFSHORE WINDTURBINEPARK BROWN RIDGE OOST

Kernpunt(en) van de zienswijzen:	Reactie van Bevoegd Gezag:
2. De windturbineparken liggen direct tegen aangrenzende scheepsverkeerroutes en veroorzaken daarmee een grotere vaardichtheid in die routes. Belanghebbende vindt dat ook tussen windturbineparken en verkeersroutes ruime, bevaarbare zones nodig zijn, die ook uitwijk- en manoeuvreerruimte bieden aan de grote scheepvaart.	2. De windmolenparken zijn buiten de 12 mijl zone geprojecteerd. Het aandeel recreatievaart maakt daar geen substantieel deel van de totale scheepvaart uit. Door de aanleg van een of meerdere windparken resteren voldoende vaarmogelijkheden voor recreatievaart. Er blijven voldoende alternatieve vaarroutes buiten de zeescheepvaartroutes bestaan.

Datum
2 november 2009
Nummer
WSV/2009-908

Volgnummer: 9	Afzender:	Vissenbescherming Mvr. Miriam Dekker Postbus 26 2100 AA HEEMSTEDÉ
Kernpunt(en) van de zienswijzen:	Reactie van Bevoegd Gezag:	
1. De realisatie van de in ontwerp vergunde parken hebben volgens belanghebbende aanzienlijke negatieve gevolgen. Het gaat met name om het geluid dat wordt veroorzaakt door het heien van monopiles voor de windmolens. Uit het MER valt te lezen dat het geluidshinder geen effecten op het populatieniveau zal hebben. Om dat populatieniveau te bereiken zijn honderdduizenden vissen nodig. Belanghebbende vraagt zich af of de tienduizenden vissen die er wel aan lijden geen reden is om te kijken of de aanleg niet op een andere manier kan gebeuren.	1. Tijdens het vergunningsproces heeft een nauwkeurige analyse plaatsgevonden van de effecten van de aanleg-, exploitatie- en verwijderingsfase van de aangevraagde windturbineparken op grond van ecologie, scheepvaart, luchtvaart en mijnbouw. Wanneer er significante effecten op zouden treden, is het betreffende windturbinepark niet vergund. Door deze analyse is de zekerheid verkregen dat de vergunde windparken samen niet leiden tot significante effecten op elk van de hiervoor genoemde aspecten.	
2. Uit de documenten behorende bij het park Den Helder I wordt niet duidelijk hoe ernstig de hinder voor vissen zal zijn. In het ontwerpbesluit wordt aandacht gegeven aan een aantal zeedieren. De effecten op de overige dieren die niet beschermd zijn in het kader van de Vogel- en habitatrichtlijn worden in het ontwerpbesluit en de onderliggende documenten niet goed onderzocht. Belanghebbende vindt dit onaanvaardbaar en een grote tekortkoming van het ontwerpbesluit.	2. Bevoegd gezag heeft binnen het kader van de Wbr en Vogel- en Habitatrichtlijn een inschatting gemaakt van de effecten van windturbineparken op vogels, vissen en zeezoogdieren. Daarnaast is in het MER onderzoek gedaan naar de effecten op de algemeen voorkomende soorten zoals kabeljauw, haring, schelvis en verschillende platvissoorten. Hieruit bleek dat er geen sprake is van significante negatieve effecten.	

BESLUIT WBR-AANVRAAG OFFSHORE WINDTURBINEPARK BROWN RIDGE OOST

Kernpunt(en) van de zienswijzen:	Reactie van Bevoegd Gezag:
3. Bevoegd gezag moet rekening houden met de intrinsieke waarde van dieren zoals ook in de Flora- en Faunawet staat. Onderzocht moet worden of de mens alternatieve mogelijkheden heeft om deze doeleinden te realiseren.	3. De Flora- en Faunawet is niet van toepassing buiten de 12-mijlszone. Bevoegd Gezag is gehouden om een beslissing te nemen op de aanvraag zoals die door de initiatiefnemer is ingediend en kan de initiatiefnemer niet verplichten tot het hanteren van bijvoorbeeld een alternatieve bouwmethode. Voor de windparken worden maatregelen genomen om nadelige gevolgen vanwege het heien bij voorbaat te voorkomen (beperking heiperiode en het voorkomen van cumulatie van heiwerkzaamheden). Voor zover door initiatiefnemer een alternatieve bouwmethode is aangevraagd, baseert het bevoegd gezag het besluit op deze alternatieve bouwmethode.
4. Op pagina 145 van het document 'Development of a framework for Appropriate Assessments of Dutch offshore windfarms' staat een bewering die niet onderbouwd wordt, namelijk dat vissen in het algemeen geacht worden zich te verwijderen van een heilocatie.	4. Uit het MER blijkt dat er geen sprake is van negatieve significante effecten op vissen. Tevens heeft het Bevoegd Gezag op grond van het voorzorgsbeginsel heivoorschriften opgelegd om de effecten van heien op vislarven zoveel mogelijk te beperken.
5. In de onderliggende stukken worden wel verjaagtechnieken voor zeezoogdieren vermeld, maar niet voor vissen. In het uiteindelijke besluit zou moeten worden aangegeven hoe ook vissen op een goede en effectieve manier op een zodanige afstand kunnen worden gehouden van een heinstallatie dat zij van het heien geen gezondheidsschade oplopen. Tot op 50 km afstand kan het geluid van heien het gedrag van vissen beïnvloeden, zo bleek uit onderzoek van ecologen (extern). Nader onderzoek hiernaar is dringend nodig.	5. Dit is in het Monitorings- en Evaluatieprogramma opgenomen. Doel hiervan is het vaststellen van het voorkomen van vis in het plangebied in relatie tot heiactiviteit. Daarnaast dient de vissterfte in relatie tot de afstand van de heilocatie te bepaald te worden.

Datum
2 november 2009
Nummer
WSV/2009-908

BESLUIT WBR-AANVRAAG OFFSHORE WINDTURBINEPARK BROWN RIDGE OOST

Kernpunt(en) van de zienswijzen:	Reactie van Bevoegd Gezag:
6. Belanghebbende is verheugd dat voor de aanvraag Tromp Binnen de techniek van een gravity base structure wordt gebruikt. Belanghebbende stelt dat ook bij Den Helder 1, Brown Ridge Oost en Beaufort een funderingstechniek die zo min mogelijk overlast veroorzaakt verplicht moet worden gesteld ipv heien toe te staan.	6. Bevoegd gezag heeft de vergunningaanvragen, zoals opgesteld door de initiatiefnemer, beoordeeld op significante ecologische effecten. Alleen wanneer negatieve effecten uitgesloten konden worden, zowel individueel als cumulatief, is tot vergunningverlening overgegaan. Bevoegd Gezag is daarnaast gehouden om een beslissing te nemen op de aanvraag zoals die door de initiatiefnemer is ingediend en kan de initiatiefnemer niet verplichten tot het hanteren van bijvoorbeeld een <u>alternatieve bouwmethode</u> .
7. In de ontwerpbesluiten van de toegekende aanvragen wordt volgens belanghebbende te weinig aandacht besteed aan de effecten op vissen van de geluidsoverlast van operationele windparken. In de ontwerpbesluiten wordt er te makkelijk geconcludeerd dat die effecten 'wel mee vallen'. Belanghebbende acht nader onderzoek naar het gedrag van vissen bij windmolenparken in bedrijf gewenst.	7. Vanuit de kennisleemtes zoals beschreven in het MER en de passende beoordeling is deze kennisleemte niet naar voren gekomen en derhalve niet beschreven in het MEP. Geredeneerd vanuit het kader van de Vogel- en Habitatrichtlijn is bevoegd gezag niet wettelijk verplicht om hieraan onderzoek te doen. Het verstoorde gebied is t.o.v. het totale NCP zo klein dat er geen sprake zou zijn van significant negatieve effecten op populatieniveau. Bevoegd gezag neemt deze suggestie wel mee in haar overwegingen t.o.v. de lange termijn monitoring voor Wind op Zee.

Volgnummer: 10	Afzender:	Productschap Vis
		Ir. B.J. Odink
		Treubstraat 17
		2280 AB RIJSWIJK
Kernpunt(en) van de zienswijzen:	Reactie van Bevoegd Gezag:	
1. Door de komst van windturbineparken in zee zal de visserij ernstig worden belemmerd in haar bedrijfsuitvoering en een veilige vaart. De oprichting van windparken vindt plaats in belangrijke visgebieden. Dit besluit doet afbreuk aan de economische belangen van de vissers in het gebied.	1. De windmolenparken zijn buiten de 12 mijl zone geprojecteerd. Een windpark beslaat minder dan 1% van de Nederlandse Noordzee. Door de aanleg van een of meerdere windparken resteren voldoende vaarmogelijkheden voor de bedrijfsuitvoering van visserij. Er blijven voldoende alternatieve vaarroutes buiten de zeescheepvaartroutes bestaan.	

Datum
2 november 2009
Nummer
WSV/2009-908

BESLUIT WBR-AANVRAAG OFFSHORE WINDTURBINEPARK BROWN RIDGE OOST

Kernpunt(en) van de zienswijzen:	Reactie van Bevoegd Gezag:
2. Verzocht wordt om nader te onderzoeken wat de mogelijkheden van dubbel gebruik zijn. Het veiligheidsaspect is hier van groot belang. Indien dubbel gebruik niet mogelijk is, moet gekeken worden of een combinatie van windpark en natuur een optie is. Ook moet voor de vissector duidelijker omschreven worden hoe een eventueel verlies van visgronden gecompenseerd wordt.	2. Vanuit scheepvaartveiligheidsoogpunt is het van belang dat er geen schepen in- en uit windparken varen, omdat hiermee kruisend verkeer wordt geïntroduceerd. De doorgaande scheepvaart rondom het windpark zal op basis van de Internationale bepalingen ter voorkoming van aanvaringen op zee in een aantal gevallen moeten uitwijken voor dit kruisend verkeer. Daarvoor is door het windpark geen ruimte. Daarnaast is het uitvoeren van reddingsacties in een windpark lastiger dan daarbuiten. Het gebruik van het windpark door de visserij vindt het bevoegd gezag dan ook niet aanvaardbaar. Het verlies aan visgronden door de realisatie van 950 MW in deze vergunningsverleningsronde is dusdanig klein dat dit niet voor compensatie in <u>aanmerking zal komen</u> .
3. Belanghebbende stelt dat de Beleidsregels inzake toepassing Wbr in de EEZ het karakter dragen van een AmvB. Voor een dergelijke vorm van delegatie van regelgeving moet een wet de basis bieden. Dit is in de Wbr niet het geval.	3. Een beleidsregel is een bij besluit vastgestelde algemene regel voor de afweging van belangen, de vaststelling van feiten of de uitleg van wettelijke voorschriften bij het gebruik van een bevoegdheid van een bestuursorgaan. De vergunningverlening voor windturbineparken op de Noordzee vindt zijn grondslag in de Wet beheer rijkswaterstaatswerken. Ter nadere specificering van de Wbr voor installaties in de Noordzee zijn de Beleidsregels inzake toepassing Wbr op installaties in de exclusieve economische zone vastgesteld. Deze beleidsregel knoopt aan bij bestaande bevoegdheden en de daarvoor geldende wettelijke regels en heeft dus niet het karakter van een AmvB.

Datum
2 november 2009
Nummer
WSV/2009-908

BESLUIT WBR-AANVRAAG OFFSHORE WINDTURBINEPARK BROWN RIDGE OOST

Kernpunt(en) van de zienswijzen:	Reactie van Bevoegd Gezag:
4. Belanghebbende stelt dat het bevoegd gezag geen bevoegdheid heeft tot het verlenen van vergunningen voor windparken. Conform art. 5 van de Beleidsregels wordt rekening gehouden met andere op de Noordzee betrekking hebbende plannen en gebiedsaanwijzingen, waaronder die op grond van de Wet ruimtelijke ordening. De Planologische Kernbeslissing Near Shore Windpark is een dergelijke gebiedsaanwijzing en is nooit officieel herroepen. Deze PKB sluit de bouw van andere windparken uit.	4. Deze PKB waar belanghebbende naar verwijst (Kamerstukken II 2000/2001, 27 041) is uitgevaardigd op grond van de Wro. De Wro geldt niet in de Exclusief Economische Zone. De ontwerpbesluiten waar belanghebbende haar zienswijze op geeft, zijn allen gesitueerd in de EEZ. De PKB en het daarin neergelegde moratorium hebben dan ook geen betrekking op de vergunningaanvragen in de ontwerpbesluiten waar belanghebbende nu haar zienswijze over heeft ingediend.
5. Visserij schepen zijn niet verplicht om na 2014 AIS aan boord te hebben, terwijl dit wel de schepen zijn die met name in de kustzone actief zijn. Het bevoegd gezag mag de verkeersveiligheid niet laten afhangen van het AIS gebruik.	5. Visserij schepen met een lengte kleiner dan 15 meter zijn inderdaad niet verplicht om AIS aan boord te hebben. Het aantal kleine vissersschepen dat zich buiten de 12 NM uit de kust begeeft waar de windparken aangevraagd zijn is echter beperkt (0-9 schepen per 1000km ²), zo blijkt uit het Vonovi onderzoek [Scheepvaartverkeer op het Nederlands deel van de Noordzee over de periode 1999-2001 op basis van dagvluchten (figuur F-5 visserij)].
6. In de berekeningen van de kansen op een aanvaring/aandrijving is niet gekeken naar de cumulatieve kans. Als belanghebbende deze berekening nog eens doorredeneert, bedraagt de kans op een aanvaring/aandrijving gemiddeld 138% per jaar.	6. Belanghebbende stelt onterecht dat in de berekening van de kansen op een aanvaring/aandrijving niet is gekeken naar de cumulatieve kans. De MER beschrijft in navolging van de richtlijnen de cumulatieve kans op aanvaring, aandrijving en uitstroom van chemicaliën. Het bevoegd gezag heeft bij haar overweging omtrent cumulatieve effecten rekening gehouden met de andere aanvragen voor windparken die momenteel in procedure zijn. Daarbij is de realisatie van 6000 MW geen uitgangspunt omdat dit nog niet vastgesteld lange termijnbeleid betreft. Afwegingen omtrent 6000 MW worden gemaakt in het kader van het in ontwikkeling zijnde Nationaal Waterplan.

Datum
2 november 2009
Nummer
WSV/2009-908

BESLUIT WBR-AANVRAAG OFFSHORE WINDTURBINEPARK BROWN RIDGE OOST

Kernpunt(en) van de zienswijzen:	Reactie van Bevoegd Gezag:
7. In het MER wordt er niet inhoudelijk ingegaan op de hulp die kan worden geboden bij calamiteiten in de nabijheid van of binnen windparken; er wordt geen nadere analyse gegeven in hoeverre reddingsoperaties uitvoerbaar zijn. Ook is het geen optie om de veiligheidszone van 500m uit te breiden.	7. Het MER is door het bevoegd geaccepteerd als volledig; aanvulling van het MER is in dit stadium van de aanvraag niet meer aan de orde. Hulpverlening binnen een windpark kan worden belemmerd door de windturbines. Mede daarom wordt er geen scheepvaartverkeer (inclusief visserij) toegestaan in de windparken en is een veiligheidszone van 500 meter van toepassing, zodat de kans op SAR operaties in een windpark tot het uiterste wordt beperkt. Uitbreiden van de 500 meter zone is niet mogelijk omdat dit internationale verdragsregels zou schenden (UNCLOS).
8. Belanghebbende sluit zich aan bij de Nautische Adviesgroep, die stelt dat er minimaal 2 nm tussen de diverse parken moet liggen, zodat er voldoende ruimte overblijft om te navigeren.	8. Uit de adviezen van de Nautische adviesgroep blijkt niet dat 2 NM ruimte tussen windparken in het algemeen is geadviseerd. Het is mij onduidelijk waarop u deze veronderstelling heeft gebaseerd.
9. Belanghebbende verzoekt aan het bevoegd gezag om het voorzorgsprincipe van toepassing te verklaren op de ontwerpvergunningen.	9. Het voorzorgsprincipe is in alle besluiten gehanteerd, zie hiervoor het beschreven toetsingskader in de besluiten. Hantering van dit principe betekent echter niet dat het bevoegd gezag geen windparken zou kunnen vergunnen; de door het bevoegd gezag gemaakte afwegingen wijzen uit dat met toepassing van het voorzorgsprincipe vergunning mogelijk is.
10. Belanghebbende acht het noodzakelijk dat bij nieuwe initiatieven voor plaatsing van windparken in het MER vergelijkingen worden gedaan met het Near Shore windpark op het gebied van kosten en risico's. In het MER zijn deze vergelijkingen niet opgenomen.	10. Bij het Near Shore Windpark (OWEZ) is een monitorings- en evaluatieprogramma in gang. Resultaten uit dit programma zijn en worden meegenomen in de milieueffectrapportages en de besluitvorming over toekomstige aanvragen voor windparken. Ook in de voorliggende aanvragen en MER's zijn de toen beschikbare onderzoeksgegevens van OWEZ meegenomen. OWEZ toont tot op heden geen onaantvaardbare veiligheidsrisico's. Een kostenvergelijking behoort niet tot het Wbr-toetsingskader.

Datum
2 november 2009
Nummer
WSV/2009-908

Volgnummer: 12 Afzender: Zeevisserijbedrijf K. Post BV
De Akkers 40
8321 BV URK

BESLUIT WBR-AANVRAAG OFFSHORE WINDTURBINEPARK BROWN RIDGE OOST

Kernpunt(en) van de zienswijzen:	Reactie van Bevoegd Gezag:
1. Belanghebbende is niet tegen windturbineparken, maar maakt zich zorgen over het voortbestaan van de vissoorten in de Noordzee. De hoeveelheid parken/windmolens is te hoog.	1. Tijdens het vergunningsproces heeft een nauwkeurige analyse plaatsgevonden van de effecten van de aanleg-, exploitatie- en verwijderingsfase van de aangevraagde windturbineparken op grond van ecologie, scheepvaart, luchtvaart en mijnbouw. Op basis van de passende beoordeling - en met in achtneming van artikel 6 leden 3 en 4 van de Habitatrictlijn - is de zekerheid verkregen dat de vergunde windparken samen niet leiden tot significante effecten op elk van de hiervoor genoemde aspecten.
2. Belanghebbende vindt het ook niet terecht dat er geen overleg heeft plaatsgevonden met de visserijbedrijven.	2. Het bevoegd gezag is inderdaad niet in overleg gegaan met alle belanghebbenden. Belanghebbenden kunnen via het indienen van zienswijzen alsnog hun belangen naar voren brengen. Verder is het bevoegd gezag van oordeel dat op basis van de onderzoeken een goed inzicht is van de gevolgen van het hebben, houden, onderhouden en verwijderen van windturbines op de vissen om een oordeel over de vergunningaanvraag te hebben met afweging van alle belangen.
3. De windmolens van de offshore windturbineparken draaien 70% van de tijd nooit. Belanghebbende heeft niet het gevoel dat het wat oplevert, terwijl hij dat wel heeft bij de Eemshaven windmolens.	3. Dit gegeven wordt ter kennisgeving aangenomen.
4. Wanneer de windmolens wel draaien, treft hij veel drijvende dode zeevogels aan.	4. zie antwoord onder 1.
5. Belanghebbende stelt schade te zullen hebben door verlies aan visgebied, het verminderen van de visstand door heien en het verdrijven van vissoorten uit hun paalgebieden.	5. Indien spreker nadeel meent te ondervinden als gevolg van de Wbr-vergunning, bestaat de mogelijkheid een verzoek tot schadevergoeding in te dienen op grond van de Regeling nadeelcompensatie Verkeer en Waterstaat 1999 (RNC). Een verzoek om nadeelcompensatie wordt behandeld volgens de bepalingen van de RNC.

Datum
2 november 2009

Nummer
WSV/2009-908

Volgnummer: B1	Bijlage:	Nautische Visie Windturbineparken op Zee September 2008 Opsteller: J.W. Verkiel
Kernpunt(en) van de zienswijzen:	Reactie van Bevoegd Gezag:	

BESLUIT WBR-AANVRAAG OFFSHORE WINDTURBINEPARK BROWN RIDGE OOST

Kernpunt(en) van de zienswijzen:	Reactie van Bevoegd Gezag:
1. In de overwegingen bij de locatiekeuze dienen het enorme economische belang van de zeehavens en hun aanlopen, veiligheid op zee en duurzaamheid met elkaar in balans te zijn.	1. Het toetsingskader voor de vergunningverlening voor windturbineparken is neergelegd in de Wbr en de daarop gebaseerde Beleidsregels inzake toepassing Wbr op installaties in de exclusieve economische zone. In de Beleidsregels wordt op onderdelen verwezen naar het Integraal Beheerplan Noordzee 2015 (IBN). De uitgangspunten van het IBN 2015 zijn een gezonde, veilige en rendabele zee. Het IBN biedt voor de korte termijn een afwegingskader voor diverse vormen van ruimtegebruik op zee, waaronder windenergie. De door spreker genoemde belangen zijn in het IBN in algemene zin afgewogen. Het bevoegd gezag toetst de aanvraag voor een Wbr-vergunning. Deze toetsing dient op grondslag van de aanvraag plaats te vinden. Van locatiekeuze is bij de toetsing geen sprake meer. Bij het 'aanwijzen' van een andere locatie zou de grondslag van de aanvraag worden verlaten. Het beleid op de lange termijn richt zich op realisering van 6000 MW aan windenergie in 2020. Het kabinet zal in verband met dit lange termijn beleid, dat deel uitmaakt van het nieuwe Nationaal Waterplan, een beperkt aantal grote windenergiegebieden uitkiezen.

Datum
2 november 2009

Nummer
WSV/2009-908

BESLUIT WBR-AANVRAAG OFFSHORE WINDTURBINEPARK BROWN RIDGE OOST

Kernpunt(en) van de zienswijzen:	Reactie van Bevoegd Gezag:
2. De ideale locatie voor een windmolenpark is op een ondiepte of zandbank waar schepen toch al niet kunnen komen en waar de vaarroutes ruim vrij van blijven.	2. Het bevoegd gezag deelt de mening dat vanuit de scheepvaart gezien dit de ideale locatie is voor windturbineparken. Bij de locatiekeuze voor windturbineparken spelen echter ook andere factoren een rol, zoals (niet uitputtend): ligging ten opzichte van natuurgebieden, mijnbouwinstallaties, pijpleidingen en kabels, zandwingebieden, militaire oefenterreinen, de afstand tot de kust en aanlandingspunt van de kabel van het park en de windkracht in het gebied. Zoals aangegeven onder punt 1 wordt bij de huidige vergunningverlening de locatiekeuze overgelaten aan de aanvrager, met als beperking de uitsluitingsgebieden zoals verwoord in de Beleidsregels inzake toepassing Wbr op installaties windturbineparken in de EEZ (december 2004).
3. De verkeerssituatie op de Noordzee en met name in de aanlopen van Amsterdam en Rotterdam wordt gekenmerkt door aanzienlijke en groeiende verkeersdichtheid. Deze vaargebieden komen in nautische zin het minst in aanmerking om windmolenparken te situeren.	3. In de overwegingen omtrent de scheepvaartveiligheid in het ontwerpbesluit is de verkeersdichtheid meegenomen als factor om te bepalen hoeveel ruimte het scheepvaartverkeer nodig heeft. Over de groei in verkeersdichtheid worden verschillende uitspraken gedaan (ref. IDON Identification of Suitable Sea Areas for Wind Farms with Respect to Shipping and Safety, Dec. 2008 (DNV, Marin, Dirkzwager, STC B.V. & ECN). De impact van de huidige crisis op het aantal schepen geeft aan hoe moeilijk het is om hierover langlopende voorspellingen te doen. De verwachting van het bevoegd gezag op basis van de beschikbare informatie is dat het aantal schepen op de Noordzee niet zal toenemen maar wel de grootte van de schepen. Daarom rekent het bevoegd gezag met schepen van 400 meter lengte (grootste formaat). De toename van scheepvaartverkeer van/naar Rotterdam vanwege Maasvlakte II wordt voorzichtig geprognosticeerd op enkele procenten over de komende 20 jaar. Een dergelijke lichte stijging van het aantal schepen heeft echter nauwelijks invloed op de behoefte aan ruimte voor de scheepvaart.

Datum
2 november 2009
Nummer
WSV/2009-908

BESLUIT WBR-AANVRAAG OFFSHORE WINDTURBINEPARK BROWN RIDGE OOST

Kernpunt(en) van de zienswijzen:	Reactie van Bevoegd Gezag:
4. De gemiddelde manoeuvreereigenschappen van schepen in het gebied, de regelgeving, ervaring en internationaal onderzoek wijzen allen op een minimale afstand tussen de buitengrens van verkeersbanen (ofwel clearways) en windmolenparken (eveneens buitengrenzen) van tenminste 2 tot 5 zeemijl.	4. Het bevoegd gezag volgt inspreker niet in zijn stellingname om meerdere redenen. Voor een goed begrip wordt opgemerkt dat clearways in werkelijkheid voor zeevarenden onzichtbare (niet op zeekaarten aangegeven) verbindingsroutes zijn tussen de verplichte verkeersbanen van verkeersscheidingstelsels en andere 'logische' routes die bedoeld zijn als uitsluitingsgebied voor het bouwen van mijnbouwinstallaties en windturbineparken. Sinds 2008 kunnen we middels het Automatic Identification System alle scheepsbewegingen op de Noordzee van schepen groter dan 300 Bruto Ton plotten, en kan dus worden vastgesteld waar de werkelijke verkeersstromen lopen, hoeveel schepen daarin varen en hoe deze liggen ten opzichte van het voorgenomen windturbinepark. Het bevoegd gezag gaat in haar overwegingen uit van deze data omdat zij deze betrouwbaar vindt, in plaats van de clearways als uitgangspunt te nemen die lang niet altijd 'kloppen' met de werkelijke verkeersstromen. Bij het bevoegd gezag is voorts geen regelgeving bekend die genoemde afstanden voorschrijft. (Mogelijk bedoelt inspreker dat de interpretatie door de nautische sector van regelgeving leidt tot de genoemde afstanden.) Daarnaast vindt het bevoegd gezag de toepasbaarheid van de genoemde internationale onderzoeken beperkt omdat deze in andere (niet vergelijkbare) omstandigheden plaatsvonden dan in de Nederlandse EEZ, gebaseerd zijn op of theoretische studies met vele discutabele aannames of korte tijdsperiodes waarin 'gemonitord' is, of anderszins wetenschappelijk onverantwoord zijn. In de derde plaats kan uit de risicoanalyse met het SAMSON model zoals opgenomen in het MER worden afgeleid dat ook bij afstanden kleiner dan 2 zeemijl de kans op significante ongevallen beperkt is.

Datum
2 november 2009
Nummer
WSV/2009-908

BESLUIT WBR-AANVRAAG OFFSHORE WINDTURBINEPARK BROWN RIDGE OOST

Kernpunt(en) van de zienswijzen:	Reactie van Bevoegd Gezag:
	Het SAMSON model is ook gehanteerd bij de veiligheidsanalyse bij de aanleg van Maasvlakte II. Het model houdt rekening met de gemeten scheepsdichtheid rondom het windturbinepark en baseert zich daarmee op de locatie specifieke omstandigheden. Het model gaat uit van de risicoberekening 'kans x effect' en neemt dus ook mee wat het effect is wanneer een schip in een windturbinepark verdaagt. Dit effect wordt vaak overschat; in het merendeel van de gevallen lopen schepen en windmolens beperkte schade op maar het leidt zelden tot catastrofale gevolgen. Als laatste merkt het bevoegd gezag op dat de manoeuvre-eigenschappen van schepen en de vaarpraktijk worden meegenomen in de overwegingen in het besluit maar niet leiden tot 2-5 zeemijlen afstand tot clearways. Bij het vaststellen van de benodigde ruimte voor de scheepvaart wordt desondanks een 'crashmanoeuvre' meegerekend. Overigens wordt uitgegaan van een berekening van de benodigde vaarwegbreedte zoals volgt uit PIANC Work Group 30 Guideline for design of Navigation Channels (juni 1997). Daarbij is gerekend met de minst gunstige aannames (weer, stroming, grootte en type schip etc.) Daarnaast wordt kritisch gekeken naar andere obstakels in de buurt van het windturbinepark die de scheepvaart kunnen hinderen. In aanvulling op het MER heeft het bevoegd gezag de vaarpraktijk betrokken bij de overwegingen van het bevoegd gezag, zie hoofdstuk 3 van het besluit.

Datum
2 november 2009
Nummer
WSV/2009-908

BESLUIT WBR-AANVRAAG OFFSHORE WINDTURBINEPARK BROWN RIDGE OOST

Kernpunt(en) van de zienswijzen:	Reactie van Bevoegd Gezag:
5. Juist de combinatie van veel grote schepen en verwachte groei binnen afzienbare tijd van meer dan 45%, relatief hoge snelheden, veel kruisend verkeer en complexiteit, benodigde ruimte voor uitwijken, afleiding door aanloop van havens, regelmatig beperkt zicht en krachtige wind, afwijkend vaargedrag bij slecht weer, geen loods aan boord en buiten VTS gebied, pleiten voor het vinden van ruimte op zee in een gebied dat zo veel mogelijk vrij blijft van de drukste scheepvaartroutes en rekening houdend met de reeds genoemde veiligheidsafstanden van minimaal 2 zeemijl tussen buitengrenzen van windmolenpark en vaarroutes.	5. Alle hier genoemde factoren worden in overweging genomen door het bevoegd gezag, zie punt 4. Voor de afwijkingen die in dit besluit zijn gemaakt verwijzen wij inspreker naar hoofdstuk 3 van het besluit.
6. Het aanbevolen gebied voor windmolenparken wordt globaal begrensd door de coördinaten, zoals aangegeven op bladzijde 19 van de Nautische Visie.	6. Zie de reactie van het bevoegd gezag onder punt 1 en 2.
7. Geen versnippering en verspreiding van diverse parken, maar beperken tot 1 of 2 grote gebieden (verder op zee), routes vrijhouden en corridors waar nodig.	7. In het MER en bij het beoordelen van de aanvraag wordt rekening gehouden met de cumulatieve effecten van meerdere windturbineparken voor de scheepvaart. Zie hoofdstuk 3 van het besluit. Onder 1. is reeds gewezen op het toekomstige beleid ten aanzien van windenergie op zee.
8. Niet alleen kijken naar de aanlooproutes naar de Nederlandse havens, maar ook de doorgaande reisplanning en vaart zo min mogelijk hinderen.	8. De mate van hinder wordt beoordeeld op basis van de ligging van het park ten opzichte van de verkeersstromen, de scheepsdichtheid in de verkeersstromen en andere obstakels voor de scheepvaart in het omliggende gebied. Dat geldt zowel voor verkeersstromen met doorgaande vaart als voor scheepvaart in aanloopgebieden. In de aanloopgebieden wordt echter daarbovenop rekening gehouden met de extra risico's die spelen bij het aanlopen of verlaten van een haven. In aanvulling op het MER heeft het bevoegd gezag de hier genoemde aspecten betrokken bij de overwegingen in het besluit, zie hoofdstuk 3 van het besluit.

Datum
2 november 2009
Nummer
WSV/2009-908

BESLUIT WBR-AANVRAAG OFFSHORE WINDTURBINEPARK BROWN RIDGE OOST

Kernpunt(en) van de zienswijzen:	Reactie van Bevoegd Gezag:
9. Ten einde te komen tot zo min mogelijk ruimtebeslag op zee en dus zo min mogelijk windmolens, zouden de molens van een zo hoog mogelijk vermogen moeten zijn (5 MW in plaats van 2 tot 3).	9. In het MER zijn verschillende inrichtingsalternatieven onderzocht, voor wat betreft dichtheid en vermogen. Ten aanzien van windturbines met een vermogen van 5-6 MW op zee is relatief weinig ervaring opgedaan. Overigens hebben grotere windturbines ook meer vrije ruimte nodig dan kleinere windturbines en bestaat er dus geen lineair verband tussen grootte van windmolens en ruimtebeslag. In het MER is een vergelijking gemaakt van opbrengsten van grote en kleine turbines. Verwezen wordt naar de in het MER opgenomen samenvatting. In reactie op deze inspraakreactie is voorts van belang dat het bevoegd gezag gehouden is te beslissen op grondslag van de vergunningaanvraag. De aanvrager heeft in zijn aanvraag voor een type windmolen gekozen. Indien het bevoegd gezag anders zou voorschrijven, verlaat het de grondslag van de aanvraag.
10. Veiligheidsmarges tot windmolenparken dienen minimaal 2 zeemijl te zijn, net zoals de veiligheidsmarges tussen verkeersstromen en de minimale breedte van een verkeersader. Daarmee kom je tot een minimale tussenafstand van 10 zeemijl tussen verschillende windmolenparken.	10. In het MER wordt scheepvaartveiligheid behandeld aan de hand van het SAMSON model. Uit het MER blijkt niet dat het windturbinepark leidt tot een (substantiële) toename van de kans op ongevallen. De SAMSON berekeningen bieden geen grond voor een (algemene) minimale veiligheidsmarge als door inspreker naar voren is gebracht. In aanvulling op het MER heeft het bevoegd gezag de vaarpraktijk betrokken bij de overwegingen van het bevoegd gezag, zie hoofdstuk 3 van het besluit.
11. De verlichting van windmolenparken dient uitgevoerd te worden cf. richtlijnen IALA.	11. Een verlichtingsplan dient op de IALA richtlijnen te worden gebaseerd; dit is in de besluiten verwerkt.

Datum
2 november 2009
Nummer
WSV/2009-908

BESLUIT WBR-AANVRAAG OFFSHORE WINDTURBINEPARK BROWN RIDGE OOST

Kernpunt(en) van de zienswijzen:	Reactie van Bevoegd Gezag:
12. Stationeer wachtschepen die kunnen ingrijpen bij calamiteiten, oliebestrijding, maar ook als vooruitgeschoven VTS post.	12. Een zeesleper met voldoende trekkracht heeft een toegevoegde waarde voor de veiligheid indien deze op tijd bij een onmanoeuvrbaar schip aanwezig is. Indien de veiligheidsrisico's en bijbehorende kosten zodanig groot zijn dat een zeesleper (die dan permanent bij het park gestationeerd moet zijn) daarmee gerechtvaardigd kan worden kan dit overwogen worden. Door middel van monitoring en evaluatie wordt de veiligheidssituatie in en rond het park in de gaten gehouden (zie voorschriften bij het besluit). Vooralsnog vindt het bevoegd gezag een zeesleper echter niet gerechtvaardigd, zie hoofdstuk 3 van het besluit. Het MER wijst verder uit dat bij een calamiteit de kans op verlies van olie minimaal is. Overigens geldt dat tijdens de bouw van het windturbinepark, als er bouwverkeer rondvaart en verlichting/markering nog niet op orde is, een wachtschip wordt voorgeschreven die inderdaad als 'vooruitgeschoven VTS post' kan worden beschouwd. Echter met de beperking dat buiten de 12 NM uit de kust (territoriale wateren) waar het windturbinepark ligt geen scheepsbegeleiding mag worden gegeven en het wachtschip dus slechts waarschuwingen en adviezen mag geven aan schepen. Na de bouw wordt het park echter goed verlicht, is herkenbaar op de radar en AIS en er is geen noemenswaardig scheepvaartverkeer meer in het park aanwezig. Daardoor heeft een wachtschip dat geen sleepcapaciteit heeft nauwelijks toegevoegde waarde meer.

Datum
2 november 2009
Nummer
WSV/2009-908